

TERCHOVÁ

Dvojmesačník všetkých Terchovčanov

www.terchova.sk

ISSN 1338-8827

Ročník 28

Číslo 5 – 6/2017

Cena 1,50 €

(Aj) o nádeji

Zrejme nejestvuje na Slovensku lokalita, kde by v minulosti predvianočné a vianočné obdobie nemalo vlastné pritažlivé čaro a charakter. Práve v tento čas sa naplno rozozvučala invencia, fantázia a kreativita ľudí, do ktorej boli v celej podmanivej kráse a majestátnosti premietnuté bohaté tradície a zvykoslovie. Azda len raz v roku nastal taký mohutný návrat k živým, autentickým prameňom ľudovej kultúry. Zároveň tieto (priam) magické dni odhalili a preverili skutočný vzťah človeka k svojej otcovizni, domovine, kresťanským koreňom a najbližšiemu okoliu. Nie inak to bolo aj v našej obci Terchová.

Áno, hovoríme o identite. Postupne sa utvára a formuje materinskou rečou, obyčajami a nehmotnou kultúrou, v ktorej človek vyrastá. Táto sebaidentifikácia

je ďalej viazaná na rodisko, región, ba i na celé spoločenstvo obývajúcce štátny útvar. Hodnoty, ktoré sme zdedili a ktoré rozvíjame, sa stávajú našim spojivkom voči cudziemu. A čím je tlak „cudzieho“ viditeľnejší, tým viac sa chceme stotožniť s niečím, čo považujeme za naše. Lebo je to naša obrana, náš pocit identifikácie, bezpečia, domova, čo sú vždy veľmi silné vnútorné pnutia. Dobré ich poznajú všetci, ktorí sa vzdialili z rodnej krajiny na dlhší čas do iného kultúrneho prostredia.

Aj odchádzajúci starý rok nás presvedčil, že o čo je horšie vo svete alebo i v osobnom živote, o to väčší potrebujeme aspoň malú iskierku nádeje. V akomkoľvek trápení musíme mať toľko sily a odvahy, aby sme dobrou umožnili vstúpiť do ľudských životov, inak nás presila zla zničí na

márne kúsky. Hoc aj slabý lúč svetla, ktorý prenikne cez bezútešnú tmu, stačí, aby človek uveril, že noc sa končí. Najmä vianočné zvyky a tradície so svojím jedinečným univerzálnym duchovným posolstvom sú takým Božím lúčom svetla. Preto sa ich za nijakú cenu nesmieme vzdať. Lebo keď už nebudeme mať ani to malé svetielko nádeje, prideme o všetko.

Milí priatelia! Dovoľte, aby som vám v mene redakcie našich novín zavinšoval milostiplné a pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších, pevné zdravie a veľa šťastia v novom roku. Želajme si spoločne, aby bol lepší, než aký v skutočnosti bude...

Peter CABADAJ

Foto – Pavol ĎURČO

Z OBSAHU ČÍSLA

- DUCHOVNÉ SLOVO – OBEČNÝ ÚRAD INFORMUJE – ROZHOVORY
- REPORTÁŽE – HISTÓRIA – REMINISCENCIE – ÚVAHY – PROFILY
- OSOBNOSTÍ – RECEPTY NA TENTO ČAS – JUBILEÁ – HUMOR – ŠPORT
- KRÍŽOVKA – AKTUÁLNE INFORMÁCIE...

TO VŠETKO + ĎALŠIE ZAUJÍMAVOSTI NÁJDETE VO VIANOČNOM ČÍSLE, KTORÝM SA UZATVÁRA 28. ROČNÍK VYDÁVANIA NOVÍN TERCHOVÁ

PF 2018

Myšlienka roka (Julian Tuwim)

EGOISTA JE TEN, KTO DBÁ VIAC O SEBA AKO O MŇA.

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU OBEČNÉHO ÚRADU TERCHOVÁ

Fatimské ozveny

Počas slávenia tohtoročného jubilea Zjavení vo Fatime sme ani v našej farnosti nezabúdali na aktuálnosť a dôležitosť posolstiev, ktoré pred sto rokmi zazneli z malého portugalského mestečka pre celý svet.

Od februára sme sa pravidelne stretávali s našimi duchovnými otcami v prvú sobotu v mesiaci po rannej sv. omši na fatimskej pobožnosti; od júna do októbra sme sa vždy trinásteho v mesiaci schádzali pred kostolom a od misijného kríža sme putovali cez dedinu až na vrch Oravcove. Modlitbou ruženca a po ňom Krížovej cesty sme ďakovali i vyprosovali milosti obrátenia a ukončenie toľkých vojen, ktoré sú všade vo svete a šíria sa stále viac, ako aj skončenie absurdných konfliktov, veľkých i malých, ktoré znetvorujú tvár ľudstva, a dali sa viesť svetlom, ktoré prichádza z Fatimy".

PRÍHOVOR A POŽEHNANIE OTCA BISKUPA TOMÁŠA GALISA Fatimský projekt

V každom kalendárnom roku prežívame rôzne udalosti, slávenia, výročia. Veľmi významným slávením v tomto roku bolo sté výročie Zjavení Panny Márie vo Fatime

trom malým pastierom: Lucii, Františkovi a Hyacinte. Pápež František počas návštevy vo Fatime vyhlásil za svätých Františka a Hyacintu a nám všetkým pripomenul, že v nebi máme Matku. Povedal, že „aj dnes veľmi potrebujeme modlitbu a pokánie, ktoré krásna Pani žiadala od detí, aby sme tomuto svetu vyprosovali milosti obrátenia a ukončenie toľkých vojen, ktoré sú všade vo svete a šíria sa stále viac, ako aj skončenie absurdných konfliktov, veľkých i malých, ktoré znetvorujú tvár ľudstva, a dali sa viesť svetlom, ktoré prichádza z Fatimy".

V celej krajine i v našej diecéze sa konali mnohé liturgické slávenia, putovali sme do rôznych mariánskych svätých doma i v zahraničí a napokon sme sa úkonom zasvätenia zverili pod ochranu Panny Márie pri Bazilike v Rajeckej Lesnej, aby jej Nepoškvrnené srdce mohlo víťaziť aj v našich srdciach.

Tak ako malí pastierikovia z Fatimy, aj my sme nebeskou Matkou pozývaní modlievať sa ruženec, konať pokánie a prinášať dobrovoľné obety za obrátenie hriešnikov a za pokoj v rodinách i vo svete. Nech je Máriino Nepoškvrnené srdce vždy naším útočiskom, našou útechou a cestou, ktorá nás privádza ku Kristovi.

Všetkým čitateľom novín Terchová vyprosujem požehnané sviatky a zo srdca vás rád žehnám. + Mons. Tomáš Galis

Marián ZAJAC

Foto – Pavol Hudák, SVD

Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine (III.)

Kaplnka Panny Márie v Mlynci

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o sebe a dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach našich novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu miestnej – terchovskej histórie. V tomto čísle si bližšie predstavíme kaplnku v Mlynci, ktorá bola postavená pred 110 rokmi a ktorá potvrdzuje mnohoročnú a hlbokú úctu našich ľudí k bolestnej Matke Božej – patrónke Slovenska. Viac sa o kaplnke dozvieme vďaka informáciám z webovej stránky Milana Laurenčíka, ktorý neďaleko nej býva. Upravený je len rok postavenia

(1907), ktorý bol pred rekonštrukciou nápisu ťažko čitateľný. Vybrali sme pre vás niekoľko podstatných informácií.

Kaplnka je postavená z terchovského pieskovca. Je to pekná a precízna kameňárska práca. Nápis v spodnej časti kaplnky znie: „**KU CTI BOLASTNEJ RODIČKY BOŽEJ POSTAVENA ROKU 1907 S OBETI NÁBOŽNÝCH FARNÍKOV S AMERIKY DOPOSILANÝCH.**“ Vpravo hore od nápisu bola pravdepodobne niekedy umiestnená pokladnička na milodary. Tento otvor je v súčasnosti zamurovaný. Kaplnka kedysi stála pravdepodobne na zelenej lúke, vedľa mlyna a nad studničkou, z ktorej sa ešte pred 15 rokmi brala pitná voda. Od studničky tiekol potôčik až do rieky. Pri studničke bol vždy pohár a smädni počestní sa tu mohli nielen pomodliť, ale aj občerstviť dobrou vodou. Robili tak najmä ľudia, ktorí chodili na polia na Veľkej Lúke. Mlyn už dnes nestojí. V okolí kaplnky sa postavili nové domy a je k nej horší prístup.

Spracoval **Marián ZAJAC**

Foto – František MUCHA

Oslavy svätého Martina 2017

Tohtoročné Oslavy svätého Martina sa niesli v znamení 286. výročia vzniku farnosti a posvätenia Kostola sv. Martina v Terchovej, a z vďačnosti za postavenie a vysvätenie nového obetného oltára v Kostole sv. Cyrila a Metoda.

Ocenení žijúci gazdovia a organizátori Konského vozového sprievodu v spoločnosti starostu obce Jozefa Dávidíka

V piatok, 10. novembra 2017, sa v Kaplnke sv. Martina v Domove dôchodcov konala sv. omša a po nej slávnostný obed spojený s kultúrnym programom, o ktorý sa postarala Ťažká muzika. V sobotu večer sa v kinosále Kultúrneho domu Andreja Hlinku, za účasti starostu obce Jozefa Dávidíka, uskutočnil program Na svätého

Martina. Súčasťou programu bolo i dojímavé oceňovanie žijúcich gazdov a organizátorov Konského vozového sprievodu pri príležitosti jeho 50. výročia, premietnutie dokumentárneho filmu Milana Kosca A veru pošíbaj konička... a uvedenie originálneho nástenného kalendára na rok 2018 Nežijúce legendy Terchovskej

muziky z obrazov Fera Muchu. Tento kalendár vydal náš priateľ a podporovateľ Jaro Buchta. Program hudbou a spevom obohatili vystúpenia Repáňovskej muziky, Martina Repáňa, Mareka Dikoša v sprievode Zuzany Patrničakovej, ženskej speváckej skupiny Tišina a Ondreja Hanuliaka. Vyvrcholením osláv bola nedeľná slávnostná sv. omša, ktorú celebroval náš rodák Martin Poživenec. Po nej nasledovala až do večera výročná farská poklona pred Sviatosťou oltárnou, zakončená požehnaním. V Terchovskej galérii umenia sa ešte popoludní konal slávnostný koncert k 30. výročiu založenia ZUŠ Belá – Nižné Kamence, na ktorom sa predstavila plejáda bývalých i súčasných žiakov a ich hostia. Sprievodnými podujatiami boli výstavy prác žiakov výtvarného odboru ZUŠ v Terchovskej galérii umenia, ďalej Sv. Martin očami detí v ZŠ s MŠ A. F. Kollára v Terchovej, ako i výstava fotografií z vysviacky nového obetného oltára v Kostole sv. Cyrila a Metoda (9. 10. 2017).

Nech svätý Martin, ktorého 1700. výročie narodenia si v týchto rokoch pripomíname, oroduje za nás.

Marián ZAJAC

Foto – František MUCHA

Životné jubileum otca biskupa Viliama Judáka

Dňa 9. novembra 2017 sa pekného životného jubilea – šesťdesiatich rokov – dožil nitriansky diecézny biskup Viliam Judák. Rodák z neďalekej Harvelky sa netají blízkym vzťahom ku kraju pod Rozsutcom, kde mnohokrát slúžil sväté omše na Cyrilometodských dňoch i Jánošíkových dňoch, kde rád zavíta aj ako divák. Do roku

2008 bol tiež našim diecéznym biskupom a v roku 2006 požehnal Krížovú cestu na vrchu Oravcove. V mene terchovských farníkov a obyvateľov, ako aj redakcie našich novín chceme milému jubilantovi do ďalších rokov zo srdca zavinšovať hojnosť Božích milostí, pevné zdravie a trvalú ochranu nebeskej Matky pri zodpovednej službe svojho povolania.

Nebude na škodu uviesť na tomto mieste niekoľko myšlienok z homílie otca biskupa Viliama, ktoré odznali 20. novembra 2017 počas Trnavskej novény. Zamýšľal sa v nich nad tým, ako odovzdávať vieru v rodine: „Všetci vieme, aké dôležité je pre naše rodiny spoločne kráčať a mať pred sebou ten istý cieľ! Cestu, na ktorej stretávame ťažkosti, ale i chvíle radosti a útechy. Na tejto životnej púti zdieľame aj chvíle modlitby. Čo môže byť krajšie pre jedného otca a mamu, keď sa za svoje dieťa modlia ešte pred narodením, či požehnať svoje deti na začiatku dňa i na jeho sklonku? Urobiť na ich čele znak kríža ako v deň krstu. Nie je toto azda tá najjednoduchšia modlitba rodičov vo vzťahu k ich deťom? Požehnať ich, čiže zveriť ich Pánovi, aby On bol ich ochranou a oporou v rozličných chvíľach dňa. Tak to robili biblickí rodičia

Jozef a Mária, ale aj rodičia svätcov – sv. rodičia sv. Terézie z Lisieux, sv. Maximiliána Kolbeho, blahoslaveného Titusa Zemana, rodina Munkovcov.... Aké je dôležité pre rodinu spojiť sa aj v krátkom momente modlitby pred spoločným jedlom, na požehnanie Pánovi za tieto dary a na to, aby sme sa naučili deliť sa s tým, čo sme dostali, s tými, ktorí sú vo väčšej núdzi.

Sú to všetko malé gestá, ktoré však vyjadrujú veľkú výchovnú úlohu, ktorá je rodine vlastná pri každodennom putovaní. Súčasný arcibiskup amerického San Francisca Salvatore Cordileone v tomto Fatimskom roku napísal svojim veriacim: „Zjavne nemáme moc zmeniť svetové dejiny, ale môžeme zabrániť tomu, čo sa deje v našich rodinách a spoločnostiach tým, že budeme nasledovať tieto posolstvá (z Fatimy).“ Okrem iného vyzýva, aby sa každý diecézan denne modlil posvätný ruženec a v rodinách aspoň raz týždenne. Mnohí tu o nás robíte – Bohu vďaka za vás.“ Tieto slová otca Viliama Judáka môžu byť pre život v našich rodinách povzbudením a inšpiráciou.

Marián ZAJAC

Vysvätenie nového obetného oltára

V pondelok, 9. októbra 2017, sa v Kostole sv. Cyrila a Metoda konalo slávnostné vysvätenie nového obetného oltára, ktoré vykonal žilinský diecézny biskup Tomáš Galis. Na vysviacke boli prítomní aj provinciál Spoločnosti Božieho Slova páter Pavol Kruták so spolubratmi, varínsky dekan František Pekara, vedenie obce na čele so starostom Jozefom Dávidíkom a početní terchovskí farníci. Správca farnosti páter Pavol Hudák, SVD, sa na záver slávnosti úprimne poďakoval všetkým,

Otec biskup so spolubratmi pri svätej omši 9. 10. 2017

Na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej si uctili obeť horských nešťastí

TERCHOVÁ – Na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej si 22. októbra 2017 o 13.00 h, v nedeľu pietnou spomienkou uctili horskí záchranári, obyvatelia Terchovej a pozostalí, pamiatku obetí horských nešťastí v Malej Fatre. Sv. omšu celebroval Ján DUBECKÝ, kaplán HZS.

Podľa náčelníka Oblastného strediska Horskej záchrannej služby (HZS) Malá Fatra Juraja Ondruša zasahovali horskí záchranári od minuloročnej pietnej spomienky dovedna 492-krát.

„Z toho bolo 392 lyžiarskych úrazov, ostatné záchranné akcie boli vo voľnom horskom teréne. Bohužiaľ, v marci tohto roku sme nedokázali pomôcť

pilčíkovi, ktorého v Belskej doline pri ťažbe dreva zavalil strom a na symbolickom cintoríne pribudla jedna tabuľka,“ povedal Juraj Ondruš.

Atmosféru pietnej spomienky umocnila svojimi piesňami speváčka Sima Martausová. „Hory sú môjmu srdcu veľmi blízke. Preto som ani nerozmýšľala či áno, alebo nie. Hneď som vedela, že áno. Pozvali ma horskí záchranári, ktorých prácu veľmi obdivujem.

O vytvorenie symbolického cintorína vo Vrátnej sa zaslúžila Horská záchranná služba. Symbolický cintorín otvorili a posvätili v duchu motta „Mŕtvym na pamiatku, živým pre výstrahu“ 25. júla 1998.

Zdroj – TASR

Sviatosť birmovania v našej farnosti

Dňa 1. októbra 2017 prijalo po ročnej príprave 90 birmovancov z našej farnosti sviatosť kresťanskej dospelosti, ako sa Sviatosť birmovania zvykne nazývať. Túto sviatosť vysluhoval v Kostole sv. Cyrila a Metoda generálny vikár Žilinskej diecézy Marek Hriadel. Počnúc nasledujúcim rokom sa bude Sviatosť birmovania v našej farnosti udeľovať každý rok. Doteraz prebiehala v dvojročnom intervale. Nech Duch Svätý svojou mocou pomáha a sprevádza našu mládež na každom kroku a usmerňuje jej myšlienky a skutky.

-zaj-

Foto – Jozef MIČO

SPOMIENKA

Kto v srdci žije, nezomiera.

Dňa 30. októbra 2017 sme si pripomenuli 15 rokov od chvíle, čo nás predišiel do večnosti náš drahý otec a starý otec

Štefan HOLÚBEK

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomína syn s rodinou a ostatní príbuzní

POĎAKOVANIE

Prázdný a smutný je náš dom i dvor, drahá mama, chýbaš nám v ňom.

Úprimne ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym za prejavenu sústrasť, kvetinové dary a účasť na poslednej rozlúčke s našou drahou mamou a starkou

Teréziou HOLÚBKOVOU,

ktorá nás opustila 26. októbra 2017 vo veku nedožitých 75 rokov

S úctou a láskou spomína syn s rodinou a ostatní príbuzní

SPOMIENKA

Ruky pracovité museli skrehnúť, žiadalo sa im v rodnej zemi odpočinúť. Srdce ubolené prestalo biť, nebolo lieku, aby mohlo ďalej žiť. Už Ťa neprebudí slnko ani krásny deň, na cintoríne spiš svoj večný sen. Už Ťi nepodáme ruku, nepovieme vínš, len ticho k hrobu s kvetmi a sviečkou môžeme prísť.

Dňa 11. decembra 2017 sme si pripomenuli prvé smutné výročie od chvíle, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec, starý a prastarý otec

Bernard BEREŠÍK

S úctou a láskou spomínajú manželka a deti s rodinami

SPOMIENKA

Čas plynie, roky ubiehajú, ale krásne spomienky v srdci zostávajú.

V júli 2017 sme si pripomenuli smutné 34. výročie od chvíle, čo nás navždy opustila naša drahá mama a stará mama

Mária CHOVANCOVÁ

V októbri 2017 sme si pripomenuli smutné 20. výročie od chvíle, čo nás navždy opustil náš otec a starý otec

Jakub CHOVANEC, Krištofík

S láskou a úctou spomína celá rodina.

Kto ste ich poznali, venujte im s nami modlitbu a tichú spomienku

SPOMIENKA

S láskou v srdci spomíname, ani na okamih nezabúdame.

Dňa 1. januára 2018 si pripomenieme smutné 9. výročie od chvíle, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec a starý otec

Pavol ROMANČÍK

S láskou a úctou spomínajú manželka a deti s rodinami.

Ďakujeme za tichú spomienku a modlitbu všetkým, ktorí nezabudli

František GAŽO

narodený 25. mája 1938 v Terchovej zomrel 4. novembra 2017 v Terchovej

nás opustil vo veku 79 rokov

Viac informácií o tomto známom folkloristovi si budete môcť prečítať v najbližšom vydaní našich Terchová (č. 1/2018).

POĎAKOVANIE

Odišiel ticho, niet ho medzi nami, ale v našich srdciach žije spomienkami.

S hlbokým žiaľom v srdci úprimne ďakujeme celej rodine, príbuzným, priateľom, kamarátom, susedom a pánovi farárovi za prejavy sústrasť, kvetinové dary, modlitby a účasť na poslednej rozlúčke s našim drahým manželom, otcom, starým otcom a svokrom

Gustávom GAŠŠOM,

ktorý nás opustil 22. októbra 2017 vo veku nedožitých 86 rokov

S láskou a úctou spomínajú smútiaca rodina a všetci jeho susedia

SPOMIENKA

Aj keď Ťi prestali hviezdy svietiť a slnko hriať, tí, čo Ťa mali radi, neprestanú na Teba spomínať...

S bolesťou v srdci sme si pripomenuli skutočnosť, že 6. októbra 2017 uplynulo už 20 rokov od náhlej a nečakanej smrti nášho milovaného manžela, otca a starého otca

Ladislava JANÍČKA

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú manželka, deti s rodinami a ostatní príbuzní

SPOMIENKA

Dňa 14. januára 2018 uplynie 10 rokov od chvíle, čo nás navždy opustil náš manžel, otec, starý a brat

Ondrej CINGEL

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomína celá rodina

Máme za sebou úspešný rok

Na stránkach vianočného čísla našich novín bilancujeme, rekapitulujeme i hodnotíme rôzne kultúrne, duchovné, spoločenské, športové a iné podujatia, ktoré sa v Terchovej uskutočnili počas odchádzajúceho roka 2017. Prirodzene, v tejto súvislosti nemôže chýbať ani vyjadrenie starostu obce Jozefa Dávidíka.

TERCHOVÁ: O pár dní máme koniec roka 2017. Aký bol tento odchádzajúci rok v našej obci z pohľadu jej starostu?

Jozef DÁVIDÍK: Rok 2017 bol pre mňa veľkou výzvou a plný očakávania z hľadiska hospodárskeho rozvoja obce, dopravy, životného prostredia, sociálnej sféry, školstva, kultúry a športu.

V tomto období už môžem bilancovať, ktoré moje plány a predsavzatia sa v odchádzajúcom roku splniť podarilo, a ktoré nie. Samozrejme, dávam si tiež nové záväzky a ciele na rok nasledujúci.

Keby som mal v krátkosti zhodnotiť rok 2017 z pohľadu vykonanej práce v našej obci, tak môžem povedať, že išlo o úspešný rok. Keďže v pôsobnosti samosprávy nie je dostatok finančných prostriedkov, tak aj v tomto ohľade sme riešili množstvo problémov. Preto sa i moje plány museli tomu často prispôbiť, respektíve boli pozmenené.

TERCHOVÁ: K stavebníctvu máš profesijne veľmi blízko. Čo sa podarilo zrealizovať, postaviť?

Jozef DÁVIDÍK: V roku 2017 sme uskutočnili investície, ktoré, verím, výrazne a k dobrému zmenili a zmenia našu obec. Pripomeniem, že obec nemala vypracované projekty, ktoré by sme mohli okamžite použiť na realizáciu stavieb v roku 2017. Niektoré projekty boli rozpracované čiastočne; tie som dal dokončiť. Zároveň sme vypracovali nové projekty, ktoré sa budú realizovať v roku 2018, respektíve aj v nasledujúcom období. Keďže obec nemala

ľadového hokeja na športovú halu s ľadovou plochou v lokalite za futbalovým ihriskom.

Počas roka 2017 bolo vykonaných mnoho ďalších, nemalo dôležitých opráv: oprava amfiteátra; oprava podlahy telocvične Terchová – Ústredie; oprava WC v ZŠ Gregušovia (chlapci, dievčatá); rozšírenie parkovacích plôch pri ZŠ Terchová – Ústredie; oprava rozvodov káblovej televízie; oprava miestnych komunikácií; oprava turistických chodníkov a cyklotrás (finančné prostriedky OOCR Malá Fatra + obec). V roku 2017 sme prostredníctvom Okresného úradu Žilina riešili aj mimoriadne situácie.

TERCHOVÁ: Vrátnu možno bezpochyby zaradiť k najkrajším miestam na Slovensku. Patria do nej „chaty“, ktoré sa stavajú na Tižinke? Mohol by si sa k tomu vyjadriť?

Jozef DÁVIDÍK: Uvedená lokalita bola predmetom spracovania, prerokovania a schválenia v ÚPN – SÚ Terchová – zmena a doplnky č. 2. Schválilo to Obecné zastupiteľstvo Terchová uznesením č. 8/2009 z 11. 12. 2009, s vyjadreniami zainteresovaných dotknutých orgánov ohľadom možného rekreačného využitia v nadväznosti na existujúci rekreačný priestor. Nie som zástancom toho, aby sa celá Vrátna zastavala rekreačnými chatami. Na druhej strane však viem pochopiť majiteľov pozemkov, ktorí chcú svoj majetok čo najlepšie zhodnocovať.

POHĽAD SEVEROZÁPADNÝ

Vizualizácia nadvetby MŠ u Gregušov

Vizualizácia Domu smútku na starom cintoríne

TERCHOVÁ: Pred sebou máš rok vo funkcií starostu. Čo by si chcel ešte dokončiť?

Jozef DÁVIDÍK: Na budúci rok máme pripravené a už začaté investície, ktoré sledujú len jediný účel – aktívny rozvoj našej obce. Spomeniem aspoň niektoré projekty, ktoré sa budú realizovať v roku 2018:

- rozšírenie kapacít MŠ Terchová;
- chodník Terchová – Biely Potok;
- rekonštrukcia domu smútku – starý cintorín;
- rekonštrukcia fontány pod sochou Juraja Jánošíka;
- výmena autobusových čakární;
- rozšírenie vodovodu Podubeneč
- príprava hrobových miest na cintoríne Oblaz;
- oprava miestnych komunikácií;
- oprava amfiteátra;
- výstavba dvoch detských ihrísk;
- výstavba futbalových šatní FK;
- oprava turistických chodníkov a cyklotrás (OOCR Malá Fatra + obec).

Na rok 2018 je pripravených viacero investícií z rozpočtu obce a prostredníctvom fondov EÚ tak, aby trend nastolený v minulom roku bol zachovaný aj v tom nasledujúcom.

TERCHOVÁ: Čo ťa tento rok najviac potešilo a čo, naopak, zarmútilo?

Jozef DÁVIDÍK: Potešili ma úspechy našich žiakov, študentov – a to tak jednotlivcov, ako i kolektívov, keď sa umiestnili na popredných miestach v rámci rôznych súťaží v okresnom, krajskom alebo celoslovenskom kole. Naša obec má veľa nadaných mladých ľudí, ktorí robia Terchovej dobré meno a zároveň ju zviditeľňujú po celom Slovensku. To poteší každého starostu. Vždy ma zarmúti, keď sa v obci stane tragická udalosť, pri ktorej sú ľudské obete. Preto si želim, aby takéto udalosti v našej obci neboli vôbec.

TERCHOVÁ: Aké bude Tvoje poslanstvo k Vianociam a Novému roku 2018?

Jozef DÁVIDÍK: Na dvere nám opäť klopu tie najočakávanejšie a najkrajšie sviatky roka – Vianoce. V tento nádherný čas, keď si väčšina kresťanského sveta pripomína narodenie Ježiša Krista, si prejavujeme vzájomnú úctu a lásku. Tieto sviatky sú sviatkami radosti, šťastia a obdarovania sa. Je to čas, keď sa snažíme stretnúť s našimi blízkymi alebo v duchu vzdať úctu aj našim najdrahším, ktorí už nie sú medzi nami. Úprimne sa chcem poďakovať všetkým občanom našej obce za dobre vykonanú prácu a spolupatričnosť pri skrášľovaní, zveľaďovaní a vytváraní podmienok pre spokojný a krajší život v Terchovej. Posolstvo, ktoré pre nás všetkých vyslovujem, znie: Zachovajme si slávnostné chvíle z vianočných a novoročných sviatkov po celý rok. Vážme si jeden druhého, majme radi našu obec a zachovajme si vzájomnú úctu.

Za rozhovor poďakoval Ján MIHO ml.

Vážení a milí spoluobčania,
dovoľte mi, aby som vám i ja v tomto nádhernom čase
zavinšoval pokojné, krásne a veselé prežitie vianočných sviatkov,
ako aj úspešný vstup do nového roku.

Jozef DÁVIDÍK
starosta obce

PF 2018

CE.ZA.AR 2017 aj s terchovským podpisom

CE.ZA.AR je ocenenie v oblasti architektúry, ktoré každoročne odovzdávajú odbornou porotou vybraným projektom. V tomto roku participuje na spomenuť ocenení aj terchovská firma Stavmit, s. r. o., ktorá realizovala projekt autorského tímu: Tomáš Auxt, Peter Kožuško, Miro Hrušovský, Peter Hudač a Michal Zábranský. O bližšie informácie sme požiadali majiteľa firmy Jozefa Miča: „Firma Stavmit ako generálny dodávateľ realizovala stavbu s názvom Poľovnícky dom

v lokalite obce Kuchyňa pri Malackách, ktorá získala toto ocenenie v kategórii Občianske a priemyselné budovy. Stavba sa skladá z piatich samostatných objektov, z ktorých každý plní iný účel (spoločenská miestnosť, jedáleň, apartmány, kuchyňa, sociálne zariadenia a rozrábka mäsa). Z vtáčej perspektívy pripomína stavba päťcípú hviezdu s uzatvoreným nádvorím“ – uviedol Jozef Mičo. Úprimne gratulujeme k získanému oceneniu!

-zaj-

Odobzdávanie Ceny Obce Terchová prof. Štefanovi Nosáľovi počas Jánošíkových dní 2012.

Boli sme na poslednej rozlúčke so Štefanom Nosáľom

Dňa 22. júla 2017 zomrel vo veku 90 rokov dlhoročný umelecký šéf Lúčnice profesor Štefan Nosáľ. Hriňovský rodák zanechal na poli ľudovej kultúry výraznú a nezmazateľnú stopu, ktorá zostane trvalým dedičstvom pre náš národ a jeho kultúru. V historickej budove Slovenského národného divadla sa 28. júla 2017, za prítomnosti prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku a veľkej účasti folkloristov, konala posledná rozlúčka so Štefanom

Nosáľom. Nechýbala na nej ani delegácia z Terchovej. Za našich folkloristov sa pietneho aktu zúčastnilo Trio z Chotára, Miloš Bobáň a Soňa Pardelová. Obec zastupoval Marián Zajac, ktorý pred piatimi rokmi počas Jánošíkových dní odovzdával pred plným amfiteátrom prof. Nosáľovi Cenu Obce Terchová. Česť jeho pamiatke!

-red-

Foto – Milan KOSEC

Terchovci vo Vatikáne

V dňoch 14. – 16. 11. 2017 sa kolektív reštauračného zariadenia Jánošíková koliba zúčastnil zájazdu vo Vatikáne, kde sa zúčastnili generálnej audienzie so Sv. Otcem Františkom. Aj touto cestou sa chcú účastníci zájazdu poďakovať nášmu rodákovi pátrovi Petrovi Dikošovi za jeho ochotu, ústretovosť a taktiež za miesta v prvých radoch pri Sv. Otcovi, vďaka čomu prežili nezabudnuteľné chvíle. Taktiež ďakujú aj pátrovi Martinovi Cingelovi za spoločnosť. Podľa ich slov „bolo veľmi príjemné stretnúť našich rodákov na tomto krásnom svätom mieste“. Ešte raz veľká vďaka!

-red-

Vinšujem, vinšujem,
nech to betlehemske Jezuliatko
tak nádherne ospievané
vo vianočných koledách
a piesňach,
v spevoch, vinšoch
aj Terchovcov,
vstúpi počas Vianoc
do Vašich sŕdc i príbytkov.
Nech Vám uštedrí pokoj,
lásku, svornosť,
pokoru, radosť a múdrosť.
Zdravia, šťastia, pozhnania
aj v tom budúcom,
dvetisícosemnaťstom roku!
Zo srdca želá Váš čestný občan,

Ondrej Demo

Výprava hostí z Velehradu

PRIŠLO NA NAŠU ADRESU

Z Velehradu hurá do Terchové!

V průběhu léta jste na Velehradě při různých příležitostech mohli slyšet otázky typu: A pojedete se letos zase na Terchovou? Odpověď byla ano. Druhým rokem obec Velehrad uspořádala „obecní zájezd“ do partnerské obce Terchová. A letos hned na dva dny. Téměř plný autobus malých a velkých turistů vyjel na státní svátek sv. Václava 28. září ráno směrem k Terchově. První den byl jasný – Jánošíkovy diery a nad nimi se tyčící Rozsutce – jsou natolik fascinující, že se těmi místy může člověk procházet opakovaně a pokaždé v nich najde něco krásného, nečekaného. Děti dohodruženě překonávaly žebříky s tlukoucími srdíčky a my dospělí jsme za nimi tak trochu trnuli, abychom došli do cíle v pořádku. Krásné slunečné počasí celý krásný dojem

jen znásobovalo. Ve Štefanově jsme se nakonec setkali ve zdraví všichni, i s těmi, kteří přehlédli jeden rozcestník a sešli až k Váhu. Ubytování ve dvou penzionech nedaleko lyžařského centra nás čekalo přívětivě a vyhřáté. Ti, kteří nepadli únavou, se sešli na příjemném setkání v jídelně, kam za námi přijeli přátelé z terchovského zastupitelstva. Milé shledání a povídání doprovodily kytary i nějaký ten pohárek vína.

Mlhavé ráno nás neodradilo vyrazit na hřeben lanovkou a vyjít na Kriváň. Odměnou nám po chvíli byla modrá obloha a rozhled do celého kraje. Někteří na Chleb, jiní do chaty pod ní, ale všichni k Mojžíšovým pramenům a Šútovskému vodopádu, kde nejen děti stály s otevřenou pusou. Když jsme se všichni zase sešli

Starosta Aleš Mergental (první sprava) s partiou na Velkom Kriváni

v Šútově v autobuse a projížděli směrem domů kolem Váhu, pocity a zážitky z nádherného výletu se slily v jeden silný koktejl, který dozajista přehlušil pocit únavy jak u padesátníků, tak u malých pětiletých dětí, které zmíněné trasy také absolvovaly.

Cestou na Velehrad se rozvíjely plány na další rok. Otázka jestli příští rok ano, byla v podstatě zbytečná – ano! Vám hořalům z kraje Juraje Jánošíka patří jednak poděkování za péči a vlídné přijetí a k tomu samozřejmě pozvání do kraje Velehradu! Kopce u nás sice nejsou tak vysoké, ale jsou dozajista malebné a vlídné. A navíc, Chřiby v sobě schovávají různá tajemství – tedy přijďte je zažít, jste vítáni!

Aleš MERGENTAL
starosta Velehradu

Fragmenty okamihu

V priestoroch trnavského hotela Spectrum sa uskutočnila vo štvrtok 26. októbra 2017 vernisáž výstavy fotografií Petra Chmela s názvom Fragmenty okamihu. Súčasťou výstavy bolo aj uvedenie rovnomennej knihy čierno-bielých fotografií.

„Zvolil som čierno-biele fotografie. Farba niekedy zbytočne odpútava pozornosť. Naopak, čierno-biela fotografia umožní divákovi, čitateľovi publikácie viac sa sústrediť na detail,“ ozrejmil autor Peter Chmela. Výstava pozostáva z piatich desiatok fotografií, ktoré boli vydané aj v knižnej podobe. „Vybral som zábery zo Slovenska, ako pamiatky zapísané v UNESCO – napríklad Spišský hrad či Vlkolínec. Svoje miesto má i Terchová so svojimi tradíciami a hudbou, tiež zapísanou v UNESCO. Ďalšie motívy sú z Kysúc, Záhoria, Trnavy, východného Slovenska. Diváci si môžu pozrieť aj Ameriku či bližšie Chorvátsko,“ priblížil autor.

Medzi zobrazenými motívmi sú tiež fotografie s duchovnou tematikou, ktoré majú diváka priviesť ku krátkemu zastaveniu, reflexii a zamysleniu sa nad životom. Nechýbajú zábery zo Starých hôr, Levoče či pútnického miesta Hostýn na Morave.

Počas podujatia si prevzal Chmela – za dlhodobý prínos ako autor či producent filmov aj z trnavského regiónu – ocenenie za rozvoj kresťanských hodnôt. O sprievodný program sa postarala Ťažká muzika z Terchovej. Ako poznamenal Peter Chmela, do Terchovej chodí rád a váži si živé zachovávanie tradícií. „S Petrom spolupracujeme dlhé roky na propagácii našej hudby a folklóru; cez spoločné

projekty je Terchová propagovaná nielen na Slovensku, ale aj vo svete,“ poznamenal Rudolf Patrňčiak, riaditeľ Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej.

Autor odovzdal zväčšeniny fotografií prítomným hosťom a spolu s Rudolfom Patrňčiakom uviedli novú publikáciu. Na „krste“ knihu posypali slovenskou zemou. „Sú to dva druhy zeme. Jedna je z môjho rodiska zo Záhoria – z obce Kostolište. Tam sa narodil i majster Martin Benka. Vážim si to. Druhá zem je priamo z Terchovej, kde sa živo uchovávaly tradície a folklór pre ďalšie generácie,“ komentoval autor publikácie a fotografie.

„Krstom“ uviedli knihu, zachytávajúcu objektívom fragmenty okolitého života, pre širšiu verejnosť.

Výstava fotografií potrvá v priestoroch Hotela Spectrum v Trnave (bývalá Inka na ulici V. Clementisa) do Vianoc.

-red-

Terchovec v službách cisárovnej

Panovníčka Mária Terézia je nesporne najslávnejšou ženou, ktorá vládla v našich končinách. Po tom, čo v roku 1740 zomrel Habsburg Karol VI., stalo sa v rakúskej monarchii čosi dovtedy nevídané. Žezla sa ujala jeho najstaršia dcéra Mária Terézia, ktorá bola korunovaná 25. júna 1741 v Dóme svätého Martina v Bratislave ako dvadsaťštyriročná. Hoci nemala nijaké štátnické skúsenosti, počínala si oveľa úspešnejšie ako jej mužskí predchodcovia. V sobotu, 13. mája 2017, uplynulo tristo rokov od cisárovnej narodenia.

Spomenuté veľké jubileum bolo ideálnou príležitosťou nielen na vydanie knižných publikácií a rôznych ďalších tlačovín, ale i na zorganizovanie početných vedeckých konferencií, realizáciu výstavných projektov či nakrútenie filmov. Okrem Rakúska sa do osláv aktívne zapojili aj iné európske krajiny. Na Slovensku, prirodzene, v tejto súvislosti najviac rezonovalo meno knihovníka, historika, archivára, pedagóga a výnimočného polyglota Adama Františka Kollára.

Pripomeňme, že náš terchovský rodák sa z chudobného mládenca a študenta postupne vypracoval na člena Dvorskej študijnej komisie, riaditeľa všetkých gymnázií v ríši, riaditeľa Dvorskej knižnice vo Viedni a poradcu panovníčky Márie Terézie pre uhorské záležitosti. Nesmierne pracovitý Kollár tiež pripravil cestu pre veľkú reformu školstva Ratio educationis. Práve na podnet cisárovnej začal písať knihu, ktorá svojím kritickým obsahom vyvolala v krajine obrovský rozruch, až o nej musel rokovať Uhorský snem. Autor bol označený za vlastizradcu a hrozilo mu vyhnanstvo. Pápežská kúria zaradila publikáciu na cirkevný index zakázaných kníh a prišiel dôrazný pokyn, aby sa celý náklad diela skonfiškovoal a spálil na Hlavnom námestí v Bratislave..... Mimochodom, Terchovec A. F. Kollár bol a dodnes ostáva jediným

Slovákom, ktorému sa dostalo tejto „cti“.

Napriek uvedeným peripetiám panovníčka Mária Terézia na učenca nezanevrela. Naopak, stal sa jej obľúbencom a často ho pozyvala k sebe na audienciu, aby si vypočula Kollárov odborný názor na aktuálne kultúrne aj politické témy.

Krstná mama jeho dcéry

Zo zachovanej korešpondencie vyplýva, že sa A. F. Kollár v mnohých prípadoch až pri veľmi spoliehal na vplyv osobného kontaktu s Máriou Teréziou. Faktom však je, že ho cisárovná postupne zaradila do okruhu svojich verných ľudí, ku ktorým mala priam rodinný vzťah a ktorých k sebe pútala silnou osobnou dôverou. V roku 1773 uzrelo svetlo sveta jediné Kollárovo dieťa a Mária Terézia sa stala krstnou mamou malej Terézie (zároveň dievčatku venovala ročnú rentu 200 zlatých). „Keď vzápätí, asi po ťažkom pôrode, zomrela Kollárova manželka (žiaľ, o nej a ich manželstve nič nevieme, zachoval sa iba Kollárov zápis o zaplatení osobných drobných dlhov manželky už po jej smrti, o výdavkoch na chorobu a pohreb), Mária Terézia sa ochotne podujíma zabezpečiť výchovu dieťaťa. Začiatkom roku 1774 zomrelo však aj dieťa. Pokiaľ ide o Kollárovu manželku, bola k nemu asi primladá a hádam trochu márnotrčná – alebo on priveľmi

„šeterný“ (J. Tibenský).

Dňa 20. novembra 1775 oznámila dvorská komora A. F. Kollárovi, že na základe rozhodnutia Márie Terézie dostal do vlastníctva v mužskej línii bývalý jezuitský majetok v dedine Keresztény v Šopronskej stolici. K tomuto majetku prikúpil v roku 1776 za 3600 zlatých susednú Patyaiovskú kúriu. Najdôležitejšia však bola donačná listina, ktorú panovníčka vydala 2. mája 1777, a erbová listina z toho istého dňa. Šľachtictvo i donáciu dostal za zásluhy. V oboch listinách sa medzi jeho zásluhami uvádza 32-ročná služba v Dvorskej knižnici, osobitne sú vyzdvihnuté Kollárove bohaté jazykové znalosti, knihovnícke vydania (najmä Lambeciove komentáre), a neľutoval vraj čas ani námahu, aby aj mimo knižnice slúžil potrebám cisárovnej. Podľa donačnej listiny prispel k obhajobe nárokov koruny na niektoré dalmátske ostrovy a podrobil kritickému výskumu nároky Brandenburského domu na Sliezsko, zaslúžil sa o zdôvodnenie navrátenia 13 spišských miest k Uhorsku, úpravu severných hraníc Uhorska voči Poľsku a napokon o dokázanie práv koruny na Halič a Vladimírsko. V záverečnej časti príslušnej listiny je zvýraznená Kollárova vedecká činnosť.

Máme byť na koho hrdí

Cisárovná Svätej ríše rímskej nemeckeho národa, kráľovná Uhorska, Česka, Chorvátska a Slavónska, arcivojvodkyňa Rakúska, vojvodkyňa Parmy a Piacenzy, veľkovojskavodkyňa Toskánska... Tým všetkým bola za svojho života Mária Terézia. Veru, nielen Terchovci, ale Slováci vôbec môžu byť právom hrdí, že jedným z jej najbližších spolupracovníkov bol Adam František Kollár. „Slovenský Sokrates“, ktorého 300. výročie narodenia si pripomenieme už o niekoľko mesiacov (17. 4. 2018).

Peter CABADAJ

Jánošíkove dni 2017

Organizátori jubilejného 55. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej, ktorý sa konal 3. – 6. augusta 2017, požiadali tri osobnosti, aby z pohľadu účastníkov zhodnotili naše podujatie. Autormi nasledujúcich textov sú choreograf a docent na Katedre tanečnej tvorby Hudobno-tanečnej fakulty Vysokej školy múzických umení v Bratislave Ján Blaho, publicista a šéfredaktor magazínu Slovensko Mgr. Igor Válek a básnik, prozaik, literárny vedec, publicista a vysokoškolský pedagóg Mgr. Marián Grupač, PhD.

Fascinujúca spoločenská akcia

V tomto roku som sa v Terchovej ocitol v pozícii garanta už ôsmeho ročníka Letnej školy choreografie slovenského ľudového tanca, ktorú každoročne usporadúva Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Letnú školu choreografie organizujeme vždy v inom regióne Slovenska so snahou, aby krajanovia (účastníci) sa nielen venovali výučbe slovenských ľudových tancov a ich scénickému spracovaniu, ale aby tiež hlbšie prenikli do tradičnej kultúry regiónu, spoznávali jeho realitu, prírodu, históriu, súčasnú kultúru a najmä život obyvateľov v minulosti a dnes. Kurzy koncipujeme tak, aby vyvrcholením ich desaťdňového snaženia boli vystúpenia v rámci festivalových programov, kde frekventanti majú možnosť ukázať domácomu publiku, či sa ich piesne a tance adekvátne naučili.

Tento rok prišli 10 dní pred Jánošíkovými dňami do Terchovej krajanovia z 10 štátov, a to z Česka, Poľska, Rumunska, Srbska, Chorvátska, Ukrajiny, Švajčiarska, Francúzska, Veľkej Británie a USA. Chcel by som sa poďakovať predstavenstvu obce, menovite pánom, ktorí nám napriek svojím povinnostiam venovali svoj vzácny čas: starostovi obce Jozefovi Dávidíkovi za milé prijatie na miestnom úrade a spomienkové darčeky, človeku širokého rozhľadu Mgr. Ing. Mariánovi Zajacovi za podrobný,

erudovaný výklad diania v Terchovej v minulosti i súčasnosti a za zoznámenie sa so všetkými pozoruhodnosťami obce. Zvláštne poďakovanie patrí od krajanov aj neúnnavnému fantómovi Jánošíkových dní, najvyťaženejšiemu človeku festivalu, ktorý nám vychádzal v ústrety počas celého nášho pobytu a umožnil nám nielen vidieť programy celého podujatia, ale sa s tým, čo sa krajanovia naučili, aj predstaviť dokonca až v troch festivalových programoch na všetkých dôležitých festivalových scénach. Vďaka teda patrí človeku so všetkými kumulovanými funkciami, organizačnými a interpretačnými povnosťami počas festivalu, riaditeľovi MKS Rudovi Patrnčiakovi, ktorý sa o nás až dojemne postaral. Účastníci sa do svojich domovov rozchádzali nadšení z prežitých desiatich dní v Terchovej.

Osobne využívam príležitosť a rád by som sa pozastavil pri fenoméne, akým bezpochyby Jánošíkove dni v Terchovej sú. Doma som si vyhľadal článok, ktorý som napísal do časopisu Rytmus v októbri 1979 pod názvom Jánošíkove dni v Terchovej. Matne sa mi vybavovala atmosféra slávnosti pred 38 rokmi a uvedomil som si, že ani moje futurologické predpovede by neboli schopné odhadnúť, kam až vývoj tohto lokálneho podujatia v budúcnosti dospeje.

Priznám sa, že mám k Terchovej nadštandardný vzťah, ktorý sa začal formovať v mojej útlej mladosti, keď boli také časy,

že nijaký prvomájový sprievod v Žiline sa nemohol začať bez Terchovcov a ich muziky. Vždy kráčali na úvod sprievodu a každým to očakával. Môj otec, vtedy riaditeľ Divadla Petra Jilemnického, sa spriatelil s Milanom Chvastekom, ktorý často zavítal do našej rodiny. Moja mama ako hlavná okresná zdravotná sestra často prebývala v Terchovej a ja som za jej pobytov prespával v zdravotnom stredisku v Ústredí a nasával atmosféru obce. Neskôr aj moje prvé väčšie choreografické dielo Dolu dolinou spracováva terchovské zvyky podľa rozprávania Lojza Chvasteka, ktorý mal kedysi v Ústredí drevený „štokovec“ a dotiahol to až na najznámejšieho slovenského chválenkára... Táto moja prvotina bola zaznamenaná aj v televíznom filme Pramene a premeny. Celkovo som spracoval 7 scénických programových celkov z Terchovej.

Za svojich študentských čias som navštevoval zábavy Terchovcov v Bratislave a zapisoval si každý vypočutý text piesne. Postupne som sa začal priateľiť s Vilom Meškom, Vladom Mihalčatinom, Ferom Gažom, Janom Mihom, Jánom Rybárom, neskôr s Ferkom Muchom, Rudom Patrnčiakom, Lojzom Muchom, Lacom Hanuliakom a mnohými ďalšími. Ale odbiehame od toho, čomu som sa chcel venovať. Chcel som len naznačiť, ako mi Terchová, ako sa zvykne hovoriť, „prirástla k srdcu“ a preto sledujem všetko, čo súvisí s Terchovou a obdivujem, s akou hrdosťou a láskou sa Terchovci starajú o povest' svojho rodiska, ako systematicky tou správnou mierou prenikajú do povedomia celého Slovenska, a dnes sa dá povedať, že i zahraničia. Myslím tým zápis terchovskej muziky do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO, ktorý vzbudzuje záujem cudzincov. A nielen on!

Z malej zastrčenej, po vojne totálne zničenej obce vyrástlo moderné kultúrne a turistické centrum. Zásluhu majú na tom najmä Terchovci sami. V Terchovej si uvedomujú silu médií v súčasnej spoločnosti, a ako sledujem, tak ju i celoročne využívajú.

Dosiahli to aj počas Jánošíkových dní 2017, keď viaceré programy boli snímané rôznymi auditívnymi a audiovizuálnymi stanicami. Málokde na Slovensku vidieť tak dôsledné pestovanie, udržiavanie a zároveň aj rozvíjanie miestnych tradícií. Ich silu a podoby ukázal nielen terchovský galaprogram režiséra Vinca Krkošku, ale bolo to cítiť počas celých slávností vo väčšine programov.

Tradičné prejavy sa nielen udržiavajú, ale i kreujú do nových modernejších podôb, ktoré rezonujú tak, ako v prípade Nebeskej muziky a jej „Zbojstroja“ už aj v európskom priestore. Zo všetkých zoskupení terchovských muzík, ktoré som počas slávností videl a počul, ma najviac oslovila predsa len štýlovosť a interpretácia Ťažkej muziky. Každý z členov je hráčom či spevákom vysokých interpretačných kvalít. Mám dojem, že okrem tradičnej terchovskej hry vedia posúdiť aj mieru štylizácie a nie sú v zásede proti nej. Majú porozumenie pre vývojové formy mladých, veď aj sami niekedy veľmi vkusne „uhnúť“ bokom a majstrovsky hru ocifrujú, pridávajú vtipný muzikantský nápad, ktorý svedčí o ich nepredpojatosti a o ich práve na supervízorstvo pri rozvíjaní tradície terchovskej muziky. V nich vidím záruku správneho smeru vývoja a oni by mali posúdiť v súčasnej dobe, či moderné pohrávanie sa s pôvodným materiálom je ešte štýlové a v rovine vkusu, alebo už úlety mladých muzikantov sú priveľké a chýba im terchovská duša.

Tradičný terchovský tanec je popri muzike trochu v pozadí; je mu venovaná menšia pozornosť. Nieže by to bolo veľkou chybou, veď predsa z hľadiska záujmu je dominantná muzika, ale možno by stálo za úvahu nájsť priestor aj pre čoraz modernejšie formy tanečných domov pre široký okruh záujemcov.

A možno by tiež stálo za úvahu predstaviť scénické podoby terchovských tancov v podaní slovenských súborov. Zrejme to nie je nič nové, ale toho roku som naozaj pociťoval nedostatok terchovských tanečných foriem – scénických i nescénických. Alebo som obeťou povolania...

Zaujalo ma, koľko priestoru dávajú organizátori detským folklórnym súborom. Tri samostatné programy nie sú bežným zjavom na ostatných slovenských festivaloch.

Za to treba organizátorov naozaj chváliť. Upútala ma aj atmosféra programov vo festivalovom šapitó, ktorá sa svojou koncepciou a obsahom nad moje očakávania stretala s veľkým diváckym ohlasom. Konštatoval som, že tento festivalový priestor a formy prezentácie sú pre diváka žiaduce. Kvitoval som aj úctu prejavenu k práci dvoch výnimočných jubilatov Ondreja Demu a Ferka Muchu.

Škoda nedelňého predpoludňajšieho dažďa, ktorý zrušil aktivity na pódiu pod sochou Jánošíka. Fantastickým dojmom napriek nepriazni počasia na mňa zapôsobil prechod muzikantov po omši pred miestny úrad a ich spoločné muzicírovanie. Čo ma ale ešte viac upútalo, bol sprievod kónských záprahov, ktorý má možno dnes oveľa väčšiu silu ako v minulosti. Je obdivuhodné, ako organizátori dokážu v dnešnej pretechnizovanej dobe zostaviť raritný sprievod archaických vozov. Koľko úsilia to musí stáť organizátorov, to vedia len oni sami, ale dojem je úžasný.

Organizátorom treba pogratulovať. Myslím si, že určite boli spokojní s priebehom tejto veľkolepej, fascinujúcej spoločenskej akcie. Pred nimi sú však otázky, ktoré súvisia so zvyšujúcou sa návštevnosťou. Medzinárodný galaprogram poukázal na to, že kapacita amfiteátra v budúcnosti nemusí stačiť, a asi aj dopravné problémy si budú vyžadovať nové riešenia. Pôvodne som sa chcel len poďakovať za prijatie krajanov, ale nedalo mi. Želám organizátorom svetlú budúcnosť nielen Jánošíkových, ale aj Cyrilometodských dní!

Ján BLAHO

V Terchovej to robia vrcholným spôsobom. Na Slovensku dlhodobo voláme po prebúdzaní vlastenectva, hrdosti na odkaz predkov, na obec, mesto a či región – najmä v mladých ľuďoch. Hľadáme cestičky a motivácie, ako spomínané potrebné atribúty plnohodnotného národného života naplniť. Verte-neverte, keď prídem do Terchovej, vždy si uvedomím, aké je to jednoduché. Stačí vedome a kontinuálne udržiavať tradíciu, dajme tomu cez čoraz žiadanejšie folklórne prejavy, hladinu znalostí a vieru. Nečudo, že potom stretávate prirodzene sebavedomé deti a mladých ľudí (hoci aj v krojoch), ktorí vedia v pravom

zmysle slova, kam patria a čo chcú. Doma a nie hocikde vo svete... V Terchovej to tak robia vrcholným spôsobom dvakrát do roka: od leta 1990 počas Cyrilometodských dní, a keď prejdeme v čase ešte ďalej, zistíme, že to je i v „náplni“ ďalšej tradičnej udalosti. Dňoch venovaných Jurajovi Jánošíkovi.

Jubilejný 55. ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni sa tento raz uskutočnil 3. až 6. augusta. Hoci sa to nezdá, no už vyše štvrtstoročie má toto populárne a divácky vyhľadávané podujatie medzinárodný charakter a za ten čas sa na ňom predstavilo niekoľko tisíc účinkujúcich z vyše 30 krajín sveta. Kľúčovým slovom bola v tomto roku výmena – ako zdôraznenie princípu, že výmena kultúrnych hodnôt je nevyhnutným predpokladom na inšpiratívny dialóg. Ale aj na tvorivú konfrontáciu s okolitým svetom, ktorá obohacuje životy a prispieva k prehlbovaniu porozumenia medzi ľuďmi.

Trochu spravodajsky. Jánošíkove dni trvali štyri dni a organizátori pripravili bohatý a pestrý program. Popri dominantnom folklóre nechýbali ani koncerty world music, výstavy (Vtedy a dnes v Terchovej v Makovického dome v Žiline; výtvarných diel a fotografií jubilanta Františka Muchu; ilustrácií Zbojstory – príbehy z kraja Jánošíka), prezentácie ľudových remesiel, divadelné predstavenie Ako sa Lomidrevo stal kráľom (v našťudovaní Terchovského národného divadla), premietanie filmov, folklórny stroj – ohňostroj sprevádzaný skladbou Tibora Andrašovana Poniže Terchovej... Bol aj pokus o vytvorenie ďalšieho slovenského rekordu v najväčšom počte spoločne hrajúcich muzikantov na klávesovú harmoniku – akordeón (po terchovsky „pianočku“), ale o tom niekedy inokedy... Nechýbali samostatné detské programy a program seniorských súborov a skupín z celého Slovenska. No a, pravdaže, divácky atraktívny kónský vozový sprievod s hrdými krojovanými furmanmi a hrajúcimi muzikantmi vo vozoch počas záverečného dňa. Už po päťdesiaty raz táto „stužka“ ozdobila terchovské ulice až po impozantné skaly Vrátnej. Po predchádzajúcich horúčavách ju síce skropil dažď, to však nikomu nevadilo! Aj v súvislosti s meritom nášho článku treba pripomenúť, že opäť

veľkú pozornosť pútala predtým nedelňá svätá omša za nositeľov ľudových tradícií (za aktívnej účasti krojovaných muzikantov a spevákov z domova i zo sveta).

Stále k meritu – nezabudnuteľné zážitky a iskrivú atmosféru priniesol piatkový terchovský galavečer Kamaráti moji, dajme sebe zahrať, v rámci ktorého sa predstavil folklórny výkvet Jánošíkovho kraja. Nedá mi „nenasvietiť“: úžasné bolo sledovať presvedčivé vystúpenie otca a dvojice synov, ktorí si „terchovčinu“ a jej hudobný prejav (terchovská muzika už figuruje aj v zozname UNESCO!) uchovali a priniesli späť ku koreňom až z peruánskej Limy!

V sobotnom medzinárodnom galaprograme v amfiteátri Nad bôrami vystúpili okrem účinkujúcich zo Slovenska aj hostia z Česka, Gruzínska, Macedónska a Poľska. Bodka patrila monumentálnemu Terchovskému symfonickému orchestru vedenému Rudom Patrničkom. Samozrejme, boli aj ďalšie programy...a v rámci ročníka sa na šiestich pódiách predstavilo bezmála 1 300 účinkujúcich a zvyčajne trojtisícovú Terchovú naplnilo 60 tisíc nadšených ľudí!

Igor VÁLEK

Terchovské národné slávnosti

Písať o vzťahu Terchovej k Jánošíkovi, či opačne, by bolo dozaista celkom zbytočné. Toto spojenie je chronicky známe a chýry je i fakt, že obyvatelia Terchovej sú na svojho rodáka aj náležite hrdí. Už viac než polstoročie sa v tejto svojráznej obci, plnej aktívneho kultúrneho, umeleckého, spoločenského a športového života, pravidelne v auguste koná najväčší festival venovaný ľudovej hudbe a folklóru na Slovensku – Jánošíkove dni. S radosťou a úprimným potešením som sa zúčastnil aj nateraz posledného, 55. ročníka tohto pulzujúceho a iskrivého podujatia, a v niekoľkých postrehoch by som chcel predostrieť svoj pohľad na toto výnimočné terchovské dielo.

Vždy mi bol viac než sympatický spoločný lokálpatriotizmus, ktorý spája Terchovcov, a práve v tomto prípade sa mi javí ako splna prirodzený a svojim spôsobom aj opodstatnený. Terchová by sa na pokon celkom pokojne mohla označovať ako slovenská národná obec, pretože už dnes tu majú Terchovské národné divadlo

a Terchovský symfonický orchester bude národným hádam skôr, než by sme sa nazdali. Nie však názvy a slová sú to, čo Terchovú a jej ľudového patróna Jánošíka robia všeludovými. Je to práve oddaný prístup, úprimné zapálenie, nehynúca aktivita, no nie menej aj vysoká profesionalita a odhodlanosť všetkých, ktorí sa na organizácii festivalu Jánošíkove dni podieľajú. To je azda hlavný dôvod, prečo je toto podujatie také úspešné a unikátne.

Uplnulý ročník festivalu bol, ako sa už z minulých rokov stáva tradíciou, otvorený v Makovického dome v Žiline, dnes sídlo spoluorganizátora a partnera Jánošíkových dní – Krajského kultúrneho strediska v Žiline, ktoré funguje v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Otvorenie sa nieslo v duchu retrospektívy do minulosti. Výstava nazvaná Vtedy a dnes v Terchovej prirodzene uviedla nadschádzajúce festivalové dianie, ktoré prebehlo v dňoch od 3. do 6. augusta 2017. Kurátorom výstavy bol šéfdramaturg a duša festivalu Peter Cabada. Je evidentné, že už niekoľko rokov práve jeho osobným ľudským a profesionálnym vkladom sa festival vyvíja ako vzácne a jedinečné fórum, ktorého presahy nie sú ohraničené len regiónom Terchovej, ale festival nadobúda rozmery a opodstatnenie celoštátne, európske a neobávam sa napísať, že v mnohých smeroch je unikátom aj svetovým.

Štyri horúce augustové dni a večery ma opäť utvrdili v presvedčení, že Terchová a jej oslava ľudovej tradície, umenia, kultúry a života je tým najprirodzenejším a najúčinnnejším spôsobom uchovávaním a zveľadňovaním trvalých hodnôt národa a, samozrejme, aj uchovávaním a starostlivosťou o kultúrne dedičstvo. V živej pamäti mám predstavenie Terchovského národného divadla, ktoré v rámci uplynulého ročníka Jánošíkových dní zinscenovalo hru Ľubomíra Feldeka s názvom Ako sa Lomidrevo stal kráľom. Na Terchovú pomaly ulíhal večer, stmievalo sa a k pódiu pod sochou Jánošíka, ktorý sa týči nad svojou rodnou dedinou just ako Ježiš nad Riom, sa pomaly trúsili zástupy ľudí. Kým divadelníci začali svoje predstavenie, zišlo sa v otvorenom prírodnom hľadisku bezmála viac ako tisíc návštevníkov. Úprimné

reakcie publika, láskavý humor, nadšenie amatérskych hercov a neopakovateľná atmosféra festivalu napokon vytvorili úžasnú a vzácnu harmóniu, v ktorej viac, než o umelecké výkony, išlo hádam o pocit ľudskej vzájomnosti, sebauvedomenia a čirej radosti zo života. A to sa aj v tomto prípade podarilo vyplniť do bodky.

Ak som v úvode môjho príspevku spomínal svetový význam festivalu, opodstatnenie tohto konštatovania môže dôstojne a právom potvrdiť aj originálne hudobné teleso Nebeská muzika. Skupina sa predstavila ako hosť na piatkovej vernisáži výstavy Ľudmily Szybkovej s názvom ZBOJSTORY – príbehy z kraja Jánošíka. Originálna fúzia moderného komiksu, ľudového motívu, tradície a world music v podaní Nebeskej muziky bolo atraktívnym, efektným a plnokrvným dielom, potvrdzujúcim pôvodnosť a vysokú umeleckú hodnotu Jánošíkových dní.

Nebeská muzika sa v rámci festivalu, v ten istý deň večer, predstavila tiež v samostatnom vystúpení, kde počas skvelého koncertu uviedla aj svoje nové CD. Podľa ich oficiálnej webovej stránky je toto hudobné zoskupenie jedinou „world music kapelou“ v Európe, ktorá hrá a spieva iba pesničky z jednej dediny – z ich rodnej Terchovej. Temperamentné piesne a sugestívne balady prenesú poslucháča do povestí opradeného sveta pod vrchom Rozsutec. Emotívna hudba rozpráva dávne príbehy terchovských rodákov, plné veselých zbojníkov, vášnivej lásky, drsnej zrady aj krásy prírody Malej Fatry...

Festival Jánošíkove dni v Terchovej predstavuje už viac než polstoročie symbiózu krásy, umenia, ľudovej tradície, kultúrneho dedičstva a prirodzenej ľudskej hrdosti. Je potrebné a múdre podporovať a zveľadňovať dedičstvo, ktoré ozrejmjuje naše dejiny, históriu a potvrdzuje tak opodstatnenie našej súčasnej existencie, akcentuje jej povinnosť chrániť a zveľadňovať to, čo prevyšuje naše každodenné malichernosti a materiálne pomínutelnosti. Jánošíkove dni v Terchovej sú a verím, že budú tým, čo v nás bude nanovo prebúdzat ľudskosť a pocit hrdosti na to, kto sme.

Marián GRUPAČ

Foto – Milan KOSEČ

v Bratislave, kde som sa s rodičmi presťahoval v rámci migrácie pracovníkov ZŤS. Rodičia pracovali v petržalskej ZŤS-ke, čo bol závod dubnického podniku zameraný na výrobu hydrauliky a jej komponentov. Neskôr to bol samostatný národný podnik a po čase akciová spoločnosť. Po maturite som pokračoval v štúdiách na Obchodnej fakulte VŠE, dnešnej Ekonomickej univerzite v Bratislave, ktorú som ukončil v roku 1981. V mojom prípade bolo prirodzené pokračovať v šľapajach rodičov, preto som sa zamestnal vo fabrike, ktorá znamenala nielen istoty a uplatnenie, ale aj profesijný rast. Od roku 1983 som pôso-

podnikových činností – vývoj, konštrukcia, technológia, výroba, realizácia produkcie i ďalšie podporné procesy ako logistika, marketing a, prirodzene, financovanie. Takýchto komplexných výrobných podnikov je v skutočnosti na Slovensku málo; s ohľadom na možnosti, tradície a budúcnosť je to smutný fakt. Nemôžem obísť ani moje pôsobenie v pozícii finančného a neskôr generálneho riaditeľa v spoločnosti PEREX, a. s., ktorá vydáva mienkotvorný denník Pravda. V tom čase patrila do skupiny Daily Mail and General Trust, čo je jeden z najväčších svetových mediálnych domov. Stabilné rodinné zázemie mám

Návraty do Terchovej sú pre mňa sviatok

Iste by ste mi mnohí dali za pravdu, že vždy býva príjemné stretnúť niekde vo svete ľudí, ktorých od rodného kraja z rôznych dôvodov niečo odlúčilo, no ktorí naň radi s hrdosťou a láskou spomínajú. Pri staršej generácii, ktorá pamätá i medzivojnové časy, to neraz býva so slzami v očiach a bôľom pri srdci. Je to prirodzené, veď presadiť korene do inej zeme je veľmi náročné. Po nich nasledujúce generácie majú na rodisko predkov už iný pohľad, avšak aj ten býva plný citov, veď smeruje niekde, kde je prameň rodinného života. Pri rozhovoroch s väčšinou z nich zažívam prirodzený záujem dozvedieť sa o živote v rodnom kraji, kde majú ešte rodinu i nejaké imanie, čo najviac. A nezriedka sa stane, že dotýčný prejaví ochotu rôznorodo priložiť ruku k dielu a zveladiť tak rodnú postać. Nasledujúci rozhovor s Miroslavom Nemčekom, s ktorým som sa pred viac ako desaťročím stretol v jednej bratislavskej kancelárii, netušiac vtedy, odkiaľ pochádza, je toho príkladom. A keďže sa Miroslav Nemček v týchto dňoch dožíva pekného životného jubilea, okrúhlejšť šesťdesiatky, patrí sa aj zavinšovať. Milý Miroslav, chcem Ti v mene svojom, ako aj v mene redakcie našich novín, ktorých si spolu so svojou mamou verným odberateľom a čitateľom, srdečne zaželať pevné zdravie, šťastie, Božie požehnanie a rodinnú spokojnosť.

TERCHOVÁ: Predstav nám rodinné korene, svoje mladé letá, profesijné i rodinné zázemie.

Miroslav NEMČEK: Narodil som sa v Bratislave, ale detstvo a časť strednej školy sú spojené s Dubnicou nad Váhom, resp. Novou Dubnicou, kde rodičia dlhé roky pracovali v dubnických strojárňach SMZ (Strojárske metalurgické závody), neskôr ZŤS. Na toto obdobie rád spomínam a dodnes sa tam rád vraciam, i keď atmosféra tohto mestečka na Považí sa, samozrejme, rokmi zmenila. V tom čase to bolo mesto plné mladých ľudí, najmä detí. Gymnázium som začal navštevovať v blízkom Trenčíne, ale maturoval som

bil v riadiacej pozícii vedúceho financovania v podniku s piatimi závodmi s viac ako 1200 zamestnancami. V tom čase som bol najmladší na tejto pozícii v celej bývalej VJH. V roku 1991 som ukončil Fakultu riadenia v postgraduálnom štúdiu, so zameraním na riadenie priemyselných podnikov, a vo výrobnom prostredí sa pohybujem dodnes. V súčasnosti som finančný riaditeľ v International BEZ Group. Skupina je pokračovateľom výroby distribučných a výkonových transformátorov v bratislavskej BEZ Transformátory, a. s., respektíve v ETD Transformátory a.s., Plzeň, pôvodne súčasť ŠKODY Plzeň. Ide o spoločnosti s viac ako 100 ročnou tradíciou výroby, so slovenskými akcionármi a v plnom priereze

vytvorené vďaka manželke Tatiane, ktorá pracuje ako lekárka – anesteziologička a synovi Martinovi, ktorý je lekár – chirurg.

TERCHOVÁ: Ako si v mladosti vnímal rodisko svojich rodičov, ktorí sa odtiaľto vysťahovali a s ktorými si sa doň z času na čas vracal?

Miroslav NEMČEK: Mama sa narodila v Hornej Tižine – U Matejčikov a pochádza z rodu Vojtek. Otec sa narodil v Belej – Kubíkovej, ktorú nevoláme inak ako Kocina. Rozprávania starého otca Vojteka o starých časoch, najmä skúsenosti frontového vojaka 71. trenčianskeho pešieho pluku v prvej svetovej vojne, to sú spomienky, ktoré zostanú na celý život a radi sa k nim vraciame. Zásadným obratom v živote mojich rodičov bola druhá svetová vojna. Tá výrazne zasiahla do života nielen im, ale aj mnohých rodín z Terchovej a okolia. Všetci dobre vieme, aká bola situácia po frontových dňoch, keď sa vojnová línia viackrát obrátila, mnoho tunajších ľudí prišlo o strechu nad hlavou a niektorí prišli o všetko. Nasledovalo presídľovanie, keď z Terchovej a okolia odišli stovky rodín. Obe rodiny našli nový domov v Bratislave, avšak väzby na rodný kraj pretrvali dodnes. Radi sa sem každoročne vraciame. Spomeniem aspoň naše tradičné stretnutia rodiny Nemčekovcov, keď sa nás v posledný augustový víkend stretne vždy viac ako päťdesiat. Balzamom na dušu sú vychádzky do okolia.

TERCHOVÁ: Čo prežívaš a ako vnímaš Jánošíkov kraj, tunajších ľudí, keď sem zavítaš v súčasnosti?

Miroslav NEMČEK: Návraty do Terchovej sú pre mňa tak trochu sviatok, preto si to chcem vždy vychutnať naplno. Či je to návšteva tradičných podujatí, stretnutia priateľov, s rodinou, alebo pešia túra po známych chodníkoch. Vždy je to zážitok, ktorý mám v úcte. Keď hovorím o Terchovej, tak to nie sú len čarovné vršky s nezameniteľnou vôňou lúku, ale i stretnutia s dôverne

známymi ľuďmi. Len táto kombinácia vytvára prostredie, do ktorého sa chcem opakovane vrátiť. Vo všeobecnosti je Terchová vnímaná nielen ako centrum pôvodných tradícií a folklóru, ale i ako miesto kultúrneho a duchovného života, kde všetky tieto aspekty boli povýšené na nie všednú úroveň. Prajem preto všetkým Terchovcom, aby sa tieto hodnoty udržali i pre nasledujúce generácie.

TERCHOVÁ: Aké má v Tvojich očiach Terchová so svojim okolím perspektívy? Iste by si mohol poradiť, čo by sa tu mohlo zlepšiť...

Miroslav NEMČEK: Poznám Terchovú od detstva. Vo všetkých súvislostiach to vnímam ako unikátne teritórium na rozhraní

Horného Považia a Kysúc, s autentickou prírodou, históriou, architektúrou, folklórom a nezameniteľnou atmosférou sviatkov. Takúto Terchovú by sme si mali zachovať i do budúcnosti, s dôrazom na ochranu najmä životného prostredia. To treba vyzdvihnúť nad všetky developer-ské a marketingové záujmy. Pri pohľade na stav lesov, lúk a často necitlivú zástavbu rekreačnými objektmi mám skutočne pochybnosti, či tento stav zodpovedá parametrom Národného parku. Je len na nás všetkých – domácich i priateľov Terchovej – aká bude budúcnosť tohto kraja.

TERCHOVÁ: Skús si spomenúť na nejakú príhodu alebo zážitok, ktorý sa viaže k Jánošíkovmu kraju a utkvel Ti v pamäti.

Miroslav NEMČEK: I keď som rokmi zviazaný s Terchovou a prežil som tam veľa krásnych dní, pre mňa bol veľkým prekvapením návrat do dažďami a zosuvmi pôdy zničenej Vratnej v roku 2014. Poznal som ju roky inak, ale príroda za prispenia človeka si však našla spôsob rekonvalescencie. Treba len dúfať, že niečo podobné sa v budúcnosti nebude opakovať. O to sa však musí pričniť aj človek, ktorý do prírody zasahuje, aby to bolo s citom. Táto udalosť sa stala, myslím, 21. júla 2014. Už v nasledujúce dni som inicioval finančnú podporu z bankového sektora, čo sa nakoniec podarilo. Som rád, že som mohol i ja prispieť osobnou iniciatívou k podpore znovuoobnovenia tohto krásneho miesta.

Za rozhovor poďakoval **Marián ZAJAC**

ZO ŽIVOTA SZTP ZO – TERCHOVÁ

Boli sme na zájazdoch

Základná organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých Terchová v rámci kultúrno-spoločenských akcií pripravila pre svojich členov v roku 2017 dva zájazdy. Prvý sa konal v dňoch 29. apríla – 1. mája po kúpeľných mestách západných Čiech, v rámci druhého sme 20. októbra navštívili susednú Moravu, presnejšie Velehrad.

prameňov, najteplejšie „vřídlo“ má 72,2° C a vytryskuje až do výšky 12 metrov. Na kolonáde sme absolvovali ochutnávku týchto prameňov a takisto aj kúpeľných oblátok.

Na druhý deň sme pokračovali v prehliadke Františkových a Mariánskych Lázní. Františkove Lázně, založené Františkom I., sú prvé slatinné kúpele na svete. Je tu veľa krásnych pamiatok: Kostol sv. Jakuba, Kostol Povýšenia sv. Kríža, nadmerné parky... Symbolom je pramenitá kyselka a socha malého chlapca s rybou. Mariánske Lázně sú zas najmladšie kúpele v západných Čechách. Nachádzajú sa v krásnom prírodnom prostredí so špecifickou architektúrou a nadmernými parkami. Vyvíera tu 140 minerálnych prameňov a je tu aj krásna kolonáda so spievajúcou fontánou.

Cestou do západných Čiech sme sa zastavili na honosnom stredovekom hrade Český Šternberk, sídle významného šľachtického rodu. Interiéry s barokovou štukovou výzdobou sú bohato vybavené nábytkom z rôznych období, cennými obrazmi a loveckými zbraňami. Prezreli sme si aj unikátnu kolekciu medených rytín, ktorá je jedna z najväčších v Európe. V podvečer sme dorazili do Karlových Varov, kde sme sa aj ubytovali. Karlove Vary sú najslávnejšie kúpele v Čechách, založené už v 14. storočí kráľom Karlom IV. Je to mesto kolonád a historických pamiatok, z ktorých treba spomenúť Chrám sv. Petra a Pavla, zámockú vežu, Hotel Pupp či rozhľadňu Diana. Vyvíera tu viac ako 60 termálnych

Tretí deň sme začali návštevou hradu Loket, ktorého počiatky siahajú až do 13. storočia. Bolo to obľúbené miesto Karola IV. i jeho syna Václava IV. Opevnené mesto s hradom mnohí nazývali „Kľúčom ku kráľovstvu českému“. Dnes hrad ponúka rôzne expozície, výstavu porcelánu, pričom aj samotné mesto Loket je plné historických zaujímavostí. Zájazd sme ukončili prehliadkou Múzea Jana Bechera, spojenou s ochutnávkou a návštevou múzea a galérie sklárni Moser.

Druhý zájazd do Velehradu sme začali návštevou zámku Buchlovce. Zámok pochádza z prelomu 17. a 18. storočia a radí sa k pozoruhodným barokovým

šľachtickým sídlam. Obdivovali sme krásne priestory, záhradu, rozsiahly anglický park či zbierku fuchsií, ktorá patrí k najvýznamnejším v strednej Európe. Po prehliadke zámku sme pokračovali v ceste do Velehradu – jedného z najvýznamnejších pútnických miest Moravy. Jeho história siaha do obdobia pred viac ako 800 rokmi, keď tu prišlo prvých 12 cisterciánskych mníchov. Tí začali budovať kláštor, ktorý sa stal nositeľom omnoho staršej duchovnej tradície, siahajúcej do 9. storočia a súvisiacej s príchodom vierozvestov svätých Cyrila a Metoda. Pýchou farnosti je nádherná baroková bazilika s príľahlými budovami bývalého cisterciánskeho kláštora. V bohato zdobenej bazilike sme obdivovali krásny oltár, kaplnku Panny Márie s Velehradským palladiom, hrob arcibiskupa Antona Stojana v kráľovskej kaplnke, sarkofág kardinála Tomáša Špidlíka, susedie sv. Cyrila a Metoda, ich obraz a ďalšie pamiatky. V podzemí baziliky je sprístupnené lapidárium. Na nádvorí pred bazilikou slúžil 22. apríla 1990 sv. omšu pápež Ján Pavol II.

Týmto sa k spokojnosti všetkých účastníkov zájazdu skončila naša malá púť do Velehradu.

Tešíme sa na ďalšie podobné podujatia.

Štefan DIKOŠ
predseda ZO SZTP Terchová
Foto – Štefánia HANULIAKOVÁ

Svet podľa Fera Muchu

Jedným z (nielen) umelecky najpôsobivejších programov 55. ročníka Jánošíkových dní bola vernisáž výstavy jubilanta Františka Muchu s veľavravným názvom Takto to vidím ja... Podujatie sa za účasti množstva ľudí konalo 5. augusta 2017 v Terchovskej galérii umenia. Nasledujúci text pochádza z katalógu výstavy.

Nestáva sa to často, ale keď ten moment príde, čas a priestor prestávajú byť dôležitými veličinami. Myseľ sa maximálne zaostruje na umeleckú myšlienku, oko a ruka sledujú len jeden cieľ – tvoriť. Strhujúco a nástojčivo, až sa pocity dostávajú do tranzu, pohybujúceho sa na hrane reality

a túžby. V takýchto chvíľach sa z labyrintov tvorcovho vnútra vynárajú spodné prúdy mystéria. Podvedome cíti rôzne súvislosti, spojitosti, vzťahy, ale aj odtlačky vzniku, existencie a zániku, dotvárané silou ľudskej a tvorivej energie. Ak sú cesty osudom umelca, v prípade čerstvého

sedemdesiatnika Fera Muchu ich nebolo málo. Od svojich začiatkov tvorbu chápal ako živý organizmus, ktorý sa nedá spútať jednotnou šablónou. Súčasne rozvíjal myšlienku, že každý deň môže priniesť niečo nové, inšpiratívne, podnetné. A keď je takýchto dní viac, umenie sa harmonicky stáva skutočnou mozaikou, tvorenou z autentického ľudského zážitku, individuálneho príbehu a autonómneho autorského riešenia. Akoby mimovoľne sa tak naplňajú slová klasika, parafrázujúc, že každý pozemský jav je podobenstvom a každé podobenstvo otvorenou bránou, ktorou duša, ak je pripravená, môže vstúpiť do vnútornej časti sveta, kde sme všetci jednou bytosťou. Keď sa tak stane, je úplne jedno, či z umelcovho diela na nás katarzne dýcha ticho alebo echo nových zvukov.

Osudové stretnutie s Františkom Kapsom

Pred vyše 30 rokmi sa F. Mucha počas Jazdy kráľov v juhomoravskej obci Vlčnov zoznámil s tvorbou tamojšieho maliara, muzikanta a speváka Františka Kapsu. „Azda v ňom našiel svoj odraz a či obraz? Tam objavil cestu, ktorú tušil, ale zatiaľ márne hľadal. Práve toto stretnutie rozhodlo, že František Mucha začal maľovať. Bola to jeho túžba od detstva, ktorú v sebe nosil. Vedel, že to dokáže, nestratiac kontakt so svojím učiteľom a priateľom“ (E. Brezániová, 2005).

S typickou muchovskou náturou a vybavený svojráznou terchovskou filozofiou neúnavne hľadal vlastný maliarsky rukopis, autorskú značku, osobnostný výraz. Hľadal, objavoval, odkrýval, našiel a neustále nachádzal. Témy, prostredia, ľudí... Pri hľadaní motivačných zdrojov a inšpirácie putoval nielen do okolitých prírodných scenérií, ale cieľavedome šiel aj za minulosťou a do minulosti, aby ju sprítomnil a tak zachoval pre súčasnosť. Zároveň šiel citlivo a pokorne za tradíciami, aby nimi zdokumentoval a najmä potvrdil existenciu, historickú pamäť a hodnotové poslanstvo jedinečnej ľudovej kultúry Jánošíkovho kraja. Mnohými

výtvarnými dielami však prekročil rámec, hranice a kontext rodiska. Ponúkol tak vlastnú umeleckú interpretáciu národného kultúrneho dedičstva a univerzálneho odkazu desiatok jeho šíriteľov.

Portrétna tvorba

Vo svojej portrétnej tvorbe zobrazuje Mucha rôzne ľudské typy, známe i neobjavené osobnosti. Kdesi na počiatku stál jednoduchý človek. Archetyp, ktorý nereprezentoval individuálny príbeh, ale celkovým vyznením pôsobil ako symbol definujúci jedno autentické spoločenstvo s vlastným koloritom, atmosférou a pravidlami života. Nositeľ tradície bol Muchovou autorskou optikou i prístupom k téme povýšený do polohy, ktorá harmonicky korešpondovala s jeho estetickou hodnotovou hierarchiou. Hoci takýto reprezentant tradície žil prostým dedinským životom, vo výtvarníkovom ponímaní predstavuje prirodzenú duchovnú autoritu, symbolizujúcu vyššiu ľudskú aj spoločenskú integráciu. V naznačenom ohľade je koncept F. Muchu blízky Benkovmu programu v maľbe a fotografickej línii Karola Plicku. Terchovský umelec neraz otvorene priznal, že sa hlási k odkazu oboch spomenutých majstrov.

Na prelome milénii rozšíril Mucha svoj tematický záber v oblasti portrétovania o ľudí, ktorí v súčasných podmienkach rozvíjajú poslanstvo národnej ľudovej kultúry a tradície. Osobitnú kategóriu predstavujú portréty slávnych slovenských aj svetových umelcov. Výtvarníkovi sa opätovne podarilo nájsť vlastnú cestu, štýl a výraz podriadený stanovenému cieľu – zanechať po sebe svedectvo a hmatateľnú stopu v čase, ktorý práve žijeme.

Popri maľovaní venuje tvorca v ostatných rokoch intenzívnejšiu pozornosť aj fotografickej činnosti. Detailne, priam mikroskopicky si všima a zachytáva najmä pulzovanie života hmyzu v lone prírody. (Niekoľko snímok tejto proveniencie zaradil Mucha do kolekcie diel, ktoré sú prezentované v rámci jeho jubilejnej výstavy.) Pravidelne tiež dokumentuje rôzne

Podpredseda ŽSK Branislav TRÉGER odovzdal Františkovi MUCHOVI Cenu ŽSK za dlhoročný všestranný prínos v oblasti kultúry a za propagáciu ľudového umenia Jánošíkovho kraja
Fotoarchív – ŽSK

folklórne a hudobné podujatia, výstavné projekty a celkové spoločenské dianie v rodnej obci.

Výtvarné i fotografické dielo F. Muchu akoby polemizovalo či dokonca spochybňovalo „vyčíňanie“ modernej doby, ktorá začína znepokojujúco a nebezpečne pripomínať spoločnosť nevoľnosti. Komunikačná a informačná presýtenosť, všadeprítomný vizuálny smog, obrovská moc médií... To všetko v rôznych proporciách a súvislostiach však vyznieva ako si samoúčelne až kľakovsky beznádejne. Čas letiaci okolo nás neustále zvyšuje svoju otáčky a my sa pod jeho permanentným tlakom cítime neskutočne pomalí. Dostávame sa tak do pozície šachistu v časovej tiesni, ktorý má iba jednu alternatívu – čo najrýchlejšie spraviť ťah bez ohľadu na to, či bude dobrý, alebo zlý. Na žánrovo rozmanité Muchove dielo to však zásadnejší vplyv nemá. Práve naopak: s istou dávkou zjednodušenia možno povedať, že svojou tvorbou dokazuje a odkazuje, aký dôležitý je v ľudských životoch pokoj a ticho. Ako vyhranená osobnosť dospel

k poznaniu, parafrázujúc Johna Cagea, že aj naša cesta z domu do práce či prírody môže byť umením, keď to tak budeme chcieť. Alebo keď to takto budeme vidieť...

Epilóg

Aj z precízne realizovaného diela Fera Muchu vystupuje do popredia estetické poznanie, že každá vec má na svete svoje miesto a nevstupuje na miesto inej. A čím viac ich je, tým lepšie. Hľadanie novej estetickej dimenzie vedie tvorca k snahe čo najplastickejšie zachytiť proces premeny a premietnuť ho do svojho diela. Ak máme na mysli premenu ako proces, tak tušené súvislosti, spojitosti a vzťahy nás vedú k poznaniu, že realita, sny a túžby nie sú oddelené, ale sú na svete spolu. A hoci sme sa navonok všetkého vzdali, v konečnom dôsledku sme o nič neprišli. Premena sa tak stáva metaforou otvoreného chápania našej pozemskej existencie v čase a priestore, hľadania spojív medzi pamäťou univerza a pamäťou ľudskej tvorivej vôle.

Peter CABADAJ

V misiách som našiel novú domovinu

Naše životné cesty sa stretli pred vyše 30 rokmi v Terchovej na fare, kde sme bývali pod jednou strechou spolu s pátrom Jozefom Šabom. Potom sa naše cesty rozišli. Václav odišiel študovať do seminára v Bratislave, absolvoval noviciát Spoločnosti Božieho Slova(SVD) v Lučenci – Vidinej, v štúdiách pokračoval v Nemecku (Sankt Augustin), pôsobil v Paríži a neskôr v nemeckom meste Sankt Wendel, kde mal na starosti žiakov tamjšej školy. Dnes pôsobí v misijnom dome v Steyler v Holandsku. Žiada sa mi ešte dodať, že na všetkých vyššie spomenutých miestach som bol osobne. Mal som tak možnosť na vlastné oči vidieť, ako Vaško pôsobil na jednotlivých misijných staniciach. Klobúk dole!

TERCHOVÁ: Vaško, už 25 rokov si misionárom. Skús retrospektívne opísať svoje životné etapy, či už na Slovensku, Nemecku, Francúzsku alebo v terajšom pôsobisku v holandskom meste Steyl!

Václav MUCHA: V poslednom čase sa dost často pozerám retrospektívne na jednotlivé etapy môjho života. Kde sa začal môj život, kde sa začalo rodiť rozhodnutie byť misionárom... Je to veľmi zaujímavé takto prežiť opätovne všetky tie životné stanice. Možno to má niečo spoločné s vekom. Jednoznačne som nekonečne vďačný svojej rodine, ktorá bola kulisou môjho detstva. Tam sa to všetko začalo.

TERCHOVÁ: Misionárom si sa stal v roku 1992, keď si vstúpil do SVD. Ako si spomínaš na túto udalosť?

Václav MUCHA: Moje rozhodnutie bolo sprevádzané nielen veľkým oduševnením, ale aj naivitou. Nevedel som, do čoho idem. Bol som tak nadchnutý misiami, že som veľa nerozmýšľal, čo to všetko so sebou priniesie. Dokonca som plánoval ilegálne opustiť Slovensko, Terchovú a rodinu.

Keď som však konfrontoval pátra Jozefa Šaba s mojim plánom, pohrozil mi so zdvihnutým prstom, aby som na také dačo ani len nepomyslel.

O nejaký čas neskôr prišla politická zmena, takže som mohol legálne odcestovať na štúdiá do Nemecka, kde pracujem už niekoľko rokov ako misionár.

TERCHOVÁ: Ty si vždy mal blízko k deťom, mládeži; či už na Slovensku alebo aj v Nemecku, Francúzsku, Holandsku. Čo sa týka výchovy, aké sú rozdiely v týchto krajinách?

Václav MUCHA: V jednom bode sú deti a mládež všade rovnaké. Chcú mať radosť zo života, interesujú sa o to, čo je zaujímavé, a dobre sa cítia v spoločenstvách, ktoré zodpovedajú ich veku. Ja som mal šťastie sprevádzať dlhé roky mladých ľudí tak, že som im pripravil prostredie na to, aby prežili všetko, čo im je blízke a čo ich naplní radosťou. Na gymnáziu som sa snažil vytvoriť také prostredie, aby sa deti a mládež cítili nie ako v škole, ale skôr ako doma. Vo Francúzsku som vytváral krúžky, kde sa mládež mohla zabávať, ale kde sa tiež veľa

diskutovalo o viere a náboženstve. V rámci projektu MaZ som prežil hádam tie najkrajšie chvíle, lebo som sprevádzal mladých ľudí, ktorých som posielal do misií. A to je vlastne to naše – verbistické.

TERCHOVÁ: Ako si spomínaš na školu v Sankt Wendel v Nemecku?

Václav MUCHA: Tamojšie Gymnázium sv. Arnolda Janssena bolo mojim prvým misijným určením. Po kňazskej vysviacke som si želal pracovať v Brazílii, ale moja misijná spoločnosť rozhodla inak. Vyrovnal som sa s tým rozhodnutím tak, že som si povedal: chceme pracovať s ľuďmi, a či budem v Brazílii alebo Nemecku, to nie je dôležité. Hoci mám korene v Terchovej, rád hovorím, že som v srdci Sárčanom. Výchovou detí v škole, na náboženstve, počas svätých omší a duchovných cvičení som sa tam podelil s tým, čo naplňalo moje srdce: vierou, nádejou a láskou. Zanechal som v Sársku kus svojho srdca.

TERCHOVÁ: Čím Ťa očarili jednotlivé krajiny, v ktorých si pôsobil?

Václav MUCHA: V Nemecku som mal na začiatku dosť veľa strachu. Báľ som sa otvoriť ústa, keď som mal niečo povedať po nemecky. Keď som sa však dobre naučil nemčinu a začal lepšie spoznávať kultúru, vieru a myslenie Nemcov, očarila ma ich odvaha hľadať nové cesty, či už ide o politiku a cirkev, myslenie a vieru. V Nemecku som sa stal viac otvoreným a možno i viac liberálnym človekom. Francúzsko ma očarilo francúzštinou. Milujem tento jazyk a, samozrejme, aj Francúzov, lebo majú veľmi pekný spôsob zaobchádzania jedného s druhým. Možno je to len povrchové, ale mne sa to mimoriadne páči. Holanďania sú pre mňa veľmi humánny národ. Všade som mal pocit, že som cudzinec – v Nemecku aj vo Francúzsku –, ale

v Holandsku som tento pocit nemal, a to ma na Holanďanoch očarilo.

TERCHOVÁ: Čím sa zaoberáš momentálne? Aká je Tvoja misijná práca v Steyli?

Václav MUCHA: Pred rokom som skončil prácu s mládežou a dostal som od SVD nové určenie: bol som vymenovaný za koordinátora komunikácie v nemeckej provincii. Takže mám na starosti všetky zariadenia našej misijnej rehole, kde sa pracuje s médiami. Píšem do našich časopisov „stadt-gottes“, „weite-welt“ a „pico“. Máme tiež filmové štúdio, ktoré sa volá Steyl-medien. Pracujem v ňom ako kameraman, režisér a strihač filmov. Zároveň mám na starosti, ako duchovný správca

médií, všetkých, čo u nás pracujú ako zamestnanci alebo dobrovoľníci. Ak by som ich spočítal dohromady, tak je to okolo pätnásť tisíc ľudí! Väčšina z nich sú dobrovoľníci, ktorí roznášajú po celom Nemecku naše časopisy. Ide o veľmi zaujímavú prácu, ktorá ma totálne naplňa. Prostredníctvom médií, ktoré sú dnes mimoriadne rozšírené, totiž môžem ohlasovať Božie Slovo ako rehoľník a kňaz Spoločnosti Božieho Slova.

TERCHOVÁ: Ako vnímaš Slovensko, svoju rodnú obec Terchovú, keď prídeš na dovolenku?

Václav MUCHA: Keď prídem na dovolenku do Terchovej, prežívam presne to isté, čo naši misionári, keď sa po dvadsiatich,

tridsiatich či päťdesiatich rokoch vracajú do Nemecka. Ich jedinou túžbou je vrátiť sa čo najrýchlejšie do misií. Nie preto, že by neľúbili svoju otčinu, ale preto, lebo v misiách našli novú domovinu, kde zanechali kus svojho srdca. Presne tak je to aj v mojom prípade. Terchová mi dala všetko, aby som sa mohol stať tým, čím som dnes. Dala mi tú možnosť odcestovať do sveta, aby som ohlasoval dobrú novinu. A dala mi tiež slobodu opustiť všetko, čo mi bolo v rodnej vlasti milé. Teraz som spoznal, že na domovinu či otčinu nepotrebujem ohraničenú zem, ale otvorené srdce.

Za rozhovor poďakoval Ján MIHO ml.
Fotoarchív – Ján MIHO

Poklona kamarátom

V sobotu, 14. októbra 2017, oslávila Mužská folklórna spevacka skupina Hnojňane z Mihaľovec vo veľkom štýle 40. výročie svojej existencie. Medzi gratulantmi v metropole Zemplína nemohli chýbať ani zástupcovia Terchovej, konkrétne starosta obce Jozef Dávidík, Ťažká muzika a Trio z Chotára. Peter Cabadaj z vážnych pracovných dôvodov do Michaloviec nepricestoval, východniarskym kamarátom však venoval text, ktorý uverejňujeme v celom znení.

Pravá identita človeka sa formuje materinskou rečou, zvykmi a nehmotnou (duchovnou) kultúrou, v obkolesení ktorej vyrastá. Toto stotožnenie sa ďalej viaže na „pevninu detstva“, rodný kraj či región. Hodnoty a dedičstvo, ktoré vyznávame a rozvíjame, sa stávajú našim spojivkom voči cudziemu. A čím je ten tlak „cudzieho“ viditeľnejší, hmatateľnejší a intenzívnejší, tým väčší sa chceme stotožniť s tým, čo považujeme za naše – svoje. Lebo je to naša prirodzená obrana, náš pocit identifikácie, bezpečia, domova... Tieto mimoriadne silné pocitové vibrácie poznajú azda všetci, ktorých kľukaté cesty osudu zaviali z rodného prístavu do diametrálne rozdielneho kultúrneho prostredia. Niežeby sme nevedeli zakotviť a existovať aj inde, ale túžba (napríklad) po lahodnom maminom kólaci, magických vianočných zvykoch či ľudovej piesni ostáva. Preto sa v rámci všakovakých príležitostí spontánne vraciame

k folklóru a tradíciám, ktoré vnímame ako neodmysliteľnú súčasť našej národnej kultúry. A hoci môže mať každý z nás plynutím času k národnému vlašnejší či (naopak) vrúcnejší vzťah, môžeme sa tváriť európsky, svetobežnícky, rozmanité prejavy tradície, ktoré nás tak dojímajú na folklórnych podujatiach, sa jednoducho z duše a srdca citlivého človeka vygumovať nedajú. Ide o trvalý zreteľ našej identity, ktorý si ako ľudské spoločenstvo vytvárame a starostlivo chránime.

Etnografi hovorievajú, že kým folklór je kultúra, na ktorú sa pozeráme, tradície sú kultúrou, ktorú žijeme. Chvalabohu, sebaidentifikácia pritom nemusí byť nútená. Nie je to uniforma navlečená nasilu, ale príjemná domácka atmosféra, v ktorej si chceme hovieť čo najdlhšie. A aj tí, ktorí sa radi zvyknú tváriť cynicky a odmerane, nakoniec štamprlíkom očistnej borovničky na folklórnom festivale nepohrdnú... Z môjho

pohľadu vždy platilo a bude platiť: dobrá ľudová pieseň nie je dobrá len preto, že je dobre zanôtená, ale preto, že ju počúvame v spoločnosti blízkych ľudí – spriaznených duší.

Predošlé riadky som v nijakom prípade nepísal samoúčelne. Akosi prirodzene ma k nim dovedla sedemnásťročná skúsenosť s Mužskou folklórnou spevackou skupinou Hnojňane z Mihaľovec.

Roky rokúce sa stretávame na Jánošíkových dňoch v Terchovej, spolupracujeme, kujeme plány do budúcnosti, utužujeme kamarátstvo... Vysoko kvitujem ľudský aj profesionálny prístup, kreativitu, svojráznosť, šarm, životný nadhľad a interpretáčne nasadenie, s akým títo šumní mládenci už štyri desaťročia zachovávajú, propagujú a šíria podmanivý folklór ich rodného Zemplína. Úplne si v rámci svojho bohatého repertoáru vystačia so zemplínskymi ľudovými piesňami, ktoré pre nich predstavujú zrejme nevyčerpatelné žreďlo tvorivej inšpirácie a životodarnej energie súčasne. Obrovské množstvo úspešných vystúpení na domácich i zahraničných pódioch, niekoľko vydaných cédečiek a viacero prestížnych ocenení jednoznačne svedčia o tom, že Hnojňane dlhodobo odvádzajú dobrú, poctivú robotu, a že – ako som kdesi napísal – už dávno nie sú „utajeným pokladom zemplínskeho folklóru“.

Milí Hnojňane, vzácní kamaráti! Úprimne vám želim, aby aj naďalej, minimálne ďalších štyridsať rokov, boli vaše parádne spevacké čísla autentickým zrkadlom ľudskej spolupatričnosti. Pokiaľ ide o mňa, vždy sa budem tešiť na spoločne prežité chvíle a v ich rámci sa pôžitkárske nechávať unášať vašim interpretačným čarom, koreneným írečným humorom a iskrivou atmosférou.

Peter CABADAJ
Foto – František MUCHA

Čo (ne)odniesol čas...

Pod'ťe sa so mnou prejsť spomienkami na detstvo, školské roky a mladosť. Terchová, moja nádherná, milá Terchová. Pre mňa najkrajší kút v širom svete – ako to spieva v nádhornej piesni náš slávny spevák Peter Dvorský.

Patrím už medzi odchádzajúcu generáciu. Narodila som sa vo vojnových rokoch (1940) v Terchovej – Bielom Potoku, u Podhorských. Mala som päť rokov, keď sa končila 2. svetová vojna. Moje spomienky, veľmi silné, sú zo začiatku apríla 1945. Vracali sme sa domov od starého otca z osady Obšivanovia, kde sme sa niekoľko týždňov skrývali s mamičkou, sestrou a bratom. Odvážny ocko, hoci bol slepec, ostal doma, aby chránil s pomocou susedov náš skromný majetok. Cestou domov sme sa s úžasom a strachom dívali, ako horí Terchová, ktorú podpálilo ustupujúce nemecké vojsko. Keď sme sa vrátili domov, ešte prechádzal cez Biely Potok front. Strieľalo sa z katúši, guľometov. Vojaci, ruskí, boli rôzni. Našli sa medzi nimi aj dobrí, ale viacerí brali, čo videli. Náš ocko si skrýval svoj jediný oblek tak, že ho mal oblečený a na ňom mal starý odev. Jeden vojak to akosi zbadal. Nedbal, že ocko je slepý, a pod hrozbou zabitia musel oblek vyzliecť a dať mu ho.

Povojnové časy

Pán Boh nás ochraňoval, vojnu sme prežili a nikto zo známych a susedov nezahynul. Ľudia boli radi, že sa tá hrôza skončila. V septembri 1946 som začala chodiť do školy v Bielom Potoku. Škola bola dvojtriedna, žiaci od 1. až po 6. ročník. Ale takto to bolo len v školskom roku 1946/47. Bolo nás dosť žiakov, veď chodili zo všetkých osád, aj od Krištofikov, Dávidíkov, Podhatí. V pamäti mi utkvela spomienka na milého veselého figliara Adama Žimku. Učila nás pani učiteľka Rešutková a pán Mitošinka, ktorý prišiel z predchádzajúceho pôsobiska na severe Oravy – Mútneho. Zároveň bol i riaditeľom a býval s rodinou v škole v riaditeľskom byte.

Na začiatku školského roku sme v dvojstupe išli všetci žiaci aj s učiteľmi do

kostola. Tak isto aj na konci školského roku poďakovať sa. Pred vyučovaním a po vyučovaní sme sa modlili krátku, peknú modlitbu.

Po vojne bol všetkého nedostatok. Mali sme skromné písanky, ceruzky, perá, ktoré sme si máčali do atramentu; ten bol v laviciach v kalamároch. V druhom ročníku, v školskom roku 1947/48, sa starší žiaci odčlenili a išli do školy v Terchovej. V Bielom Potoku ostali ročníky 1. až 5. v dvoch triedach.

Pán riaditeľ Mitošinka bol prísny, ale i láskavý. Chcel nás toho veľa naučiť. Hrával nám na husliach na hodinách hudobnej výchovy, učil štepiť stromy, pestovať kvety a zeleninu. V triedach nad dverami visel kríž a na čelnej stene obraz prezidenta Beneša.

V školskom roku 1948/49 – bola som tretiačka – prišiel po otvorení školského roku pán riaditeľ do triedy, zvesil zo steny kríž aj obraz prezidenta a na čelnú stenu zavesil obraz Stalina a Gottwalda. Museli sme sa naučiť „Pieseň práce“, ktorú sme spievali miesto modlitby pred a po vyučovaní. Pani učiteľku sme museli titulovať „súduška učiteľka“, pána riaditeľa „súduh riaditeľ“. Začali sme sa učiť budovateľské piesne, piesne o „vítaznom februári“, Stalinovi, Sovietskom zväze. O Bohu sa viac na vyučovaní hovoriť nesmelo...

Tak sa pre nás začalo socialistické budovanie. Ťažko a pomaly sme si na túto situáciu zvykali. U nás, v Bielom Potoku, nebola elektrina. Elektrifikácia sa uskutočnila až v roku 1957. Nemali sme možnosť počúvať rádio, noviny sa nečítali a tak sme ani nevedeli, čo sa vo svete a v republike deje: ako sa rušia kláštory, ako do väzenia zatvárajú kňazov, ako ľuďom, ktorí boli živnostníci, sa habú majetky, firmy, domy.

Naši rodičia boli gniavení veľkými, neúmernými kontingentmi, ktoré často

nevládali ani plniť. Prasiatko si mohli zabiť, len keď splnili kontingent. Keď to nevládali, zabili si ho bez povolenia, tzv. „zakálcacieho listu“. Stávalo sa, že to niekedy závistlivý sused prezradil. A tak prišli páni eštebáci a mäso rodičom zobrali. Roľníkov v Terchovej nútili vstúpiť do JRD (Jednotné roľnícke družstvo). V Bielom Potoku družstvo neexistovalo, lebo naše role boli väčšinou v kopcoch a traktory by sa tam ťažko dali používať.

Kolobeh ročných období

My deti sme si žili svoj veselý, detský život. Chodili sme do školy, pásli kravy a od útleho detstva pomáhali rodičom. U nás na vrchoch sme nepoznali, napríklad salámu, čokoládu, cukrovinky. Po vojne sme si sami robili doma salónky na vianočný stromček. Na nijaké cukríky neboli peniaze, tak sme do nich balili kocky zemiakov alebo veľké „tykové“ fazule. Cukor bol veľmi vzácny, ale niekedy nám naše mamy upálili v nádobe cukor s vodou – hovorili sme, že „ideme kapky (cukríky) škvariť“.

Keď nastala jar a príroda rozkvitala, jedávali sme výhonky mladých šípov, lesnú ďatelinku, tzv. zajačiu kapustu, kozinu – žltý kvietok podobný margarétke. To boli naše banány a pomaranče, o ktorých sme ani nevedeli, že existujú.

Lesy boli vtedy čisté a počas leta v nich rástlo veľa húb, jahôd, malín, čučoriedok, ktoré sme chodili zbierať až na Púpov, kde bola buková hora.

V jeseni sa chodilo hrať bukové listie, ktoré sa bralo do vozov a používalo ako podstielka pod dobytok; bolo to prírodné hnojivo. Naši rodičia ani netušili, ako ekologicky hospodária. Umelé hnojivá sa nepoužívali.

Ani uhlie sme nepoznali, kúril sa len drevom. Naše mamy pestovali ľan, z ktorého sa robilo plátno. Z plátna sa šili plachty, obrusy, uteráky, bielizeň. Nepoznali sme silon ani nylon, všetko bolo prírodné a zdravé. Okrem plátna sa tkalo z ovčej vlny súkno, z ktorého sa šili papuče na zimu, domáce koberce zo starých látok.

Keď sa koncom novembra začala zima, tak trvala s množstvom snehu, krásna, biela a tuhá, až do jari. Na jar sa začala práca na poli. U nás na vrchoch bola zem neúrodná, ale dala nám obživu – dobré

chutné zemiaky, jačmeň, ovos pre dobytok, kapustu aj zeleninu. Keď už sa poorali role a zasadili zemiaky, mamička zavelila: „Ide sa skalie zbierať!“ Vzali sme si košíky a išli z role zbierať kamene. Zbierali sme ich každý rok a sypali na koniec role, na hrob- le, na ktorých potom rástli jahody a kvety. Kamene akoby sa na našich poliach rodili...

Na začiatku leta sa kosili lúky, ktoré boli plné krásnych rozmanitých kvetov. Niektoré sa zbierali na čaj. Pri hrabaní a sušení sena sme si spievali a robota nám išla ľahšie od ruky. Potom prišla žatva, leto sa končilo, nastala jeseň, kopali sa zemiaky. Spomínam na to, ako skromne a zdravo sme sa stravovali. V jeseni, napríklad, sa ráno navarili slivky – durandzie, takzvaný „slivečník“, k tomu zemiaky a celý deň sa potom kopalo. V sobotu večer sa robili zemiakové placky na kapustných listoch v peci. Keď sa upiekli, list sa stiahol a placky sa pomastili maslom. Bola to pochúťka, o akej sa nám dnes ani nesníva.

Každý deň v nohách 10 kilometrov

V školskom roku 1951/52 sme ako piataci z Bieleho Potoka začali chodiť do školy v Terchovej, ktorá už bola plne organizovaná a volala sa „osemročná stredná škola“. Nevie, kto z pánov komunistov vymyslel takýto názov, veď to bola základná škola. To sa zmenilo až v školskom roku 1960/61, keď bola zavedená deväťročná školská dochádzka.

Keďže do Terchovej chodili aj deti zo Struhárne, Bieleho Potoka a Štefanovej, bolo nás veľa žiakov. Trieda, do ktorej som bol začlenený, sa učila v tzv. „rýchliku“. Išlo o dlhú drevenú budovu – barak. Ten ostal

po stavbároch stavajúcich nové domy pre ľudí, ktorí prišli o svoje bývanie pri požiaroch v roku 1945.

V tých časoch boli ešte všetky lazy (osady) v Struhárni i Bielom Potoku obývané. Mnohé boli od Terchovej dosť vzdialené. Len prísť na cestu, ktorá viedla do Terchovej, bolo časovo náročné. Najväčšie problémy nastali v zime, keď bývalo veľa snehu. My, ktorí sme bývali pri hlavnej ceste, sme to mali ľahšie. Keď sa stratil sneh, na jar i v jeseni sme do školy chodievali na bicykloch; teda tí, ktorí ich mali. Cez zimu, aj keď pršalo, sme chodievali peši. Každý deň sme mali v nohách 10 kilometrov. Vtedy ešte autobusy do Struhárne a Bieleho Potoka nechodili. Cesta do Terchovej nám trvala hodinu. Boli sme na to zvyknutí a nerobilo nám to nijaký problém. Na desiatu do školy nám mamy pekávali na šporáku chutné zemiakové osušky. Chutili nám aj také suché, bez masla.

Hoci sa už budoval socializmus, vyučovanie náboženstva bolo povolené. V 6. a 7. ročníku nás ho učil pán Vincko Patrnčíak. Spomínam si, ako s nami na Veľkú noc nacvičil pašie. Nacvičil s nami a spevákmi z dediny aj nábožné piesne, ktoré sme pri omši spievali trojhlasne.

Vtedy bolo normálne, že na škole bolo viac učiteľov-mužov, ako učiteľiek. Tento pomer sa zmenil až o niekoľko rokov, keď muži-učitelia boli na škole vzácní. Učiteľský zbor tvorili väčšinou ženy. Spomínam si na dobrých učiteľov a učiteľky, ktorí sa snažili veľa nás naučiť a dali nám, čo sme išli na stredné školy, dobré základy. Pán riaditeľ Pavol Cvacho, prísny a náročný, nás učil matematiku. Koľkokrát nechal žiakov

aj po škole, keď nebol s nami spokojný. Spomínam si tiež na pána učiteľa Lacka, Valla, Okuliara, panie učiteľky Šupicovú-Vráblovú, Kerestúrovú-Dankovú, Kyselovú.

Tri roky školskej dochádzky v Terchovej ubehli rýchlo. V školskom roku 1953/54 sme opustili školu. Niektorí išli na stredné školy, do učilíšť, niektorí ostali doma pomáhať rodičom. Život plynul ďalej a my sme sa povydávali, poženili, založili si rodiny. Ani sme sa nenazdali, a už sme boli na dôchodku...

Stretnutie po polstoročí

V júni 2004 sme ako bývalí žiaci 8.A a 8.B triedy zorganizovali stretnutie po päťdesiatich rokoch. Bolo to veľmi dojemné a milé. Zišli sme sa viac ako štyridsiati z celého Slovenska; prišli aj niektorí, čo končili školu rok pred nami. Mnohí sme sa už nepoznali a tak zaznievali otázky: „ty si kery“, a „ty si kera“. Ľudko Synak oslovil vtedajšieho pána farára Dušana Šimalu, ktorého za nás v kostole odslúžil omšu. Modlili sme na nej a spomínali na 17 spolužiakov a spolužiačky, ktorí už odišli do večnosti. Prišli aj páni učelia Lacko a Vallo, panie učiteľky Šupicová a Danková sa pre chorobu nemohli zúčastniť.

Život plyní ďalej a my, ktorí sme ešte tu, spomíname na všetko, čo sme prežili. A hovoríme si pritom: Kde sú tie časy, keď sme boli mladí... Uplynuli rýchlo ako sen, zostanú nám však v srdci sťa spomienky len.

Žofia MORESOVÁ, rod. PODHORSKÁ

Foto – František MUCHA

Ako jedna veľká rodina

Tak by som nazvala tohtoročný festival Stretnutie umení, umenie stretnutí, ktorý sa konal 22. – 23. septembra 2017 v Kultúrnom dome Andreja Hlinku v Terchovej. Podujatie, ako každý rok, bolo

zamerané skôr na formu divadelnú, ale na svoje si prišli tiež nadšenci folklóru, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou našej Terchovej.

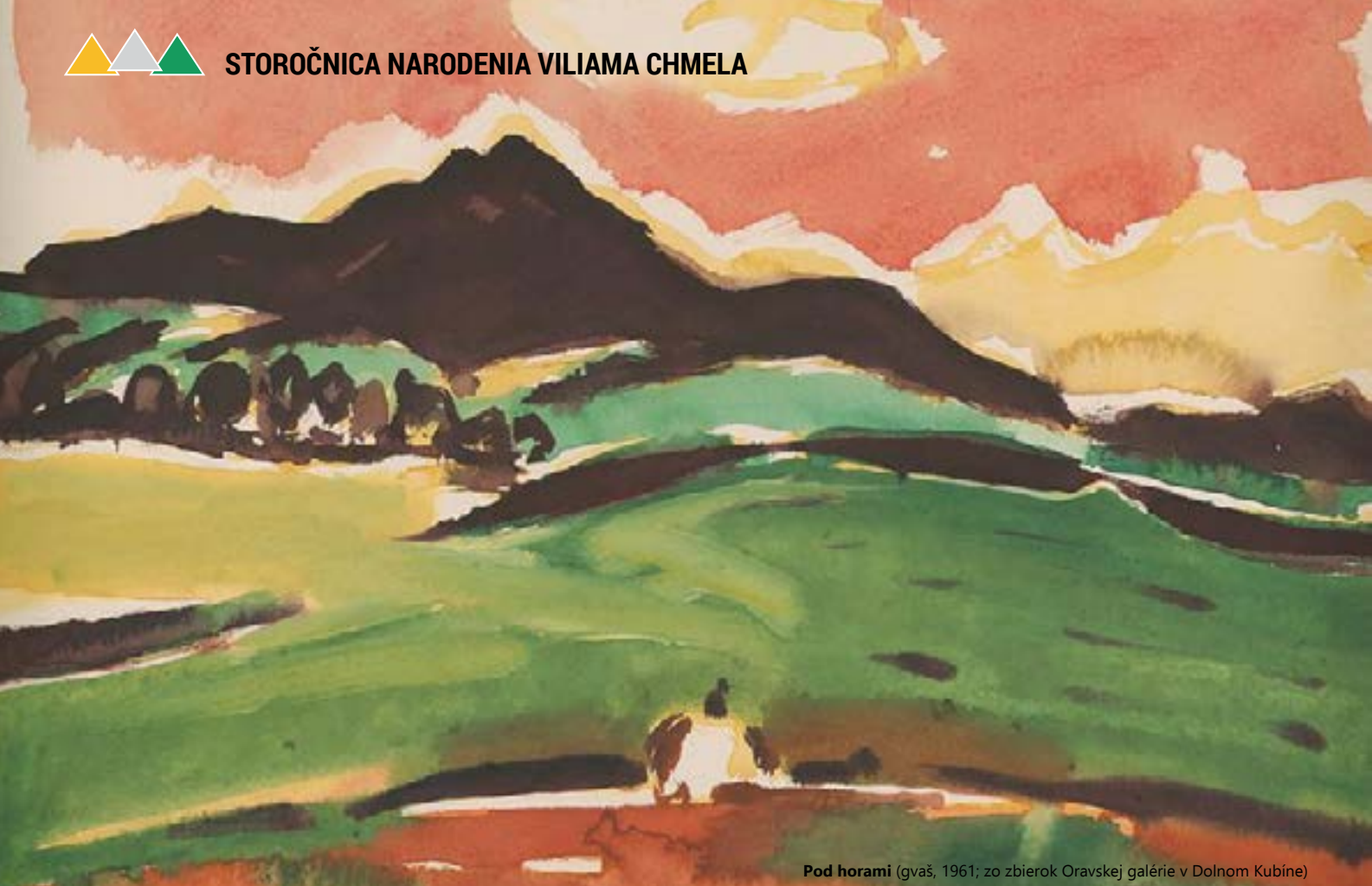
Na podujatí účinkovali: Ružomerské

neprofesionálne divadlo RosaThea, Divadlo Gavurka, Jana Šířrová, Tibor Liesovský, Annamária Hanuliaková, LH Martinky Bobáňovej. Vychutnávali sme si aj workshop Liečenie divadlom pod vedením Kristy Sihelskej a manželov Faye a Zdena Kúsovcov. Išlo o čínsku terapiu Tai Chi – vnútorné umenie pre zdravie.

Zo srdca sa chcem poďakovať všetkým účinkujúcim za krásny program a našim sponzorom, že majú srdcia na pravom mieste a opäť nás podporili: COBA Automotive, s. r. o., TODOS, Obec Terchová, Fara Terchová, Ľubomír Sečkář, Mucha Apartments, PMGSTAV SK, s. r. o., Jánošíkova koliba, MARUNA Terchová, s. r. o., Pizza Italy, Viktor Holúbek, Podarúnok Terchová, Varínska tlačiareň, Cukrárenská výroba Belá – Cabadajová Eva, Emócia – Ing. Alena Voštenáková, HOPOS a Zepter.

Milí moji. Bez vás všetkých som NIKTO, ale spoločne s vami sme pre VŠETKÝCH... Vaša MVJ

Text a foto – **Mgr. art. Mária VRÁBLIKOVÁ-JANIČÍKOVÁ**

Pod horami (gvaš, 1961; zo zbierok Oravskej galérie v Dolnom Kubíne)

Maliar s vrúcnyim vzťahom k Terchovej

Pred niekoľkými týždňami uplynulo sto rokov od narodenia maliara, grafika, ilustrátora a scénografa Viliama Chmela (14. 10. 1917 Temešvár, Rumunsko – 30. 11. 1961 Bratislava). Osobnosť tohto významného umelca je neodmysliteľne spojená i s Terchovou a Jánošíkovým krajom, kde pravidelne chodieval a intenzívne maľoval krajinu, ľudí, prejavy ľudovej tradície a folklóru.

Hoci sa narodil v rumunskom meste Temešvár, detstvo a mládenecské roky prežil v Martine a jeho bezprostrednom okolí. Pochádzal z chýrneho turčianskeho národoveckého rodu Švehlovcov.

Po absolvovaní ľudovej a meštianskej školy študoval na gymnáziu a obchodnej akadémii v Martine. Umelecký talent mladého Viliama objavil a podporil jeho gymnaziálny učiteľ kreslenia, všestranný výtvarník Jaroslav Vodrážka. Na oddelení kreslenia a maľovania Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave sa Chmel začiatkom 40. rokov minulého storočia zaradil medzi najsľubnejších absolventov (O. Dubay, L. Guderna, F. Hložník, M. Medvecká a i). Intenzívne vtedy komunikoval s mladými básnikmi, spisovateľmi i hercami a vycibril si vlastný umelecký program, založený predovšetkým na hlbokom vzťahu k slovenskému ľudovému umeniu, jánošíkovskej tradícii s jej dobovo novým, symbolickým zaostrením.

Ctiteľ Oskara Kokoschku

Z plejády žiakov Jána Mudrocha na oddelení kreslenia a maľovania SVŠT vstúpil na seba vlastné výtvarné chodníčky ako prvý. Jedným dychom však treba doplniť, že to nebolo bez vonkajších príčin. Keď musel z politicky motivovaných dôvodov Mudroch nedobrovoľne opustiť školu, odišiel z nej na znak protestu predčasne – spolu s ďalšími – aj Viliam Chmel. Silný osobnostný a umelecký vplyv charizmatického pedagóga na svojho obľúbeného žiaka sa zreteľne prejavil v raných maľbách a kresbách, „jasne zodpovedajúcich mudrochovskému zmyslovému citu pre farbu“.

Rozhodujúcim medzníkom a impulzom Chmelovho maliarskeho vývinu bol ale študijný pobyt na výtvarnej akadémii vo Viedni (1943). Pôvodne zamýšľal, rovnako ako ďalší vrstovníci, využiť jednu z mála vtedajších príležitostí na doplnenie si skratkovitého maliarskeho vzdelania. Ozajstný a už trvalý impulz získava mimo

pôdy akadémie – vo viedenských uliciach, zákutiach či nábrežiach. Ich podobu usilovne zaznamenával do skicára optikou maliara, ktorého obdivoval najviac zo všetkých, „expresionistu viedenských panorám“ Oskara Kokoschku. V priebehu nasledujúcich zhruba troch rokov venuje Chmel takmer výlučnú pozornosť rozpracovaniu tohto podnetu. Mysteriózne obrazové kompozície nočnej Viedne, Bratislavy, Paríža, Prahy či Sofie kritika označila za podmanivú syntézu videného a predstavivosti. Podľa renomovanej kunsthistoričky Ľudmily Peterajovej maliarove „vyľudnené ulice, videné očami poučenými Kokoschkovým expresionizmom a srdcom blízkym Hložníkovej otázke o vine za tragické osudy ľudí na dne, sú boľavou realitou, skutočnosťou príznačnejšou než príznak fantázie“.

Veľkorysťou v kompozičnom riešení a sugestivitou vo svetelno-farebnej náladovosti dokumentoval a reflektoval Chmel v povojnovom čase konflikt medzi ťaživou dobou a túžbou po slobode. V tejto súvislosti treba spomenúť, že výtvarník bol priamym účastníkom SNP a bojoval aj v dôverne známych turčianskych, respektíve malofatranských horách.

Od roku 1949 pracoval na sérii kresieb a grafík s motívami slovenských ľudových piesní, kde od detailnejšie prekreslených

obrázkov prešiel k očisteným a ornametálnymi prvkami dekoratívne obohateným kompozíciám. Čiernobiely odtlačok spravidla dotváral akvarelovým kolorovaním, čím sa zámerne prihlásil k odkazu tvorby Ľudovíta Fullu. Širšiu čitateľskú verejnosť zaujal tiež ako ilustrátor kníh zbojníckych a baladických piesní, povestí a próz (Rozsutecké poklady, 1955 a i.).

Oduševnený vzťah k našej literatúre a slovesnosti demonštroval, okrem iného, cyklom portrétnych uhlokresieb predstaviteľov štúrovskej generácie, výstavou kresieb a grafík Štúrovci a ich Slovensko (1956), ako aj posmrtné vydanou knihou s veršami slovenských básnikov Čarodejný huslista (Tatran, edícia Intímne kresby majstrov, 1980). Za zmienku stoja i Chmelove farebné grafiky a kolorované kresby s motívami dediny a prírodných scenérií (osobitne Terchovej, Zázrivej a Turca). Občas sa tiež venoval scénografii, autorsky pripravil na vydanie knihu o mladom talentovanom výtvarníkovi a blízkom priateľovi Jánovi Novákovi, ktorý zahynul počas Povstania na Martinských holiach. Mimochodom, koncom augusta 1944 spoločne odišli do SNP...

Oblúbil si Štefanovú

Azda len niekoľko znalcov Chmelovej biografie vie, že bol aj dobrým hokejistom. Začiatkom štyridsiatych rokov dokonca viackrát reprezentoval Slovensko! V drese VŠ Bratislava hrával napríklad s Ladislavom Brežným, Františkom Dibarborom, Ivanom

Chodákom či Vojtechom Okoličným. Športovú tematiku výtvarne rozvinul koncom 50. rokov. Uhlom a tušom načrtával kompozície z basketbalu a hokeja, ktoré sčasti realizoval v linorytoch.

Pokiaľ ide o Terchovú, chodieval k nám Chmel pravidelne, pričom najčastejšie sa zdržiaval v Štefanovej, kde mal viacero blízkych priateľov. Konkrétnym výsledkom tvorcových pobytov je rozsiahla kolekcia malieb, kolorovaných grafík, kresieb a ilustrácií, ktorými vzdal poctu nielen miestnej krajine a jánošíkovskej tradícii, ale i človeku, ľudovej kultúre a umeniu. Pripomeňme si názvy aspoň niektorých diel: Jánošík (1947), Tancujúci Jánošík (1947–49), Zbojník (1949), Ej farári, farári... (1950), Dievča z Terchovej (1950–55), Idú chlapci, idú... (1957), Mesiac nad Rozsutcom, Pod Rozsutcom, Rozsutec (niekoľko variantov, všetky 1957), Miloval som dievča (1957), Krajina (1959–60), Zväzanie pod horami (1959–60), Terchovskí muzikanti (druhá polovica 50. rokov), Huslista (1961), Pod horami (1961)... Zrejme nenájdeme v dejinách slovenského profesionálneho umenia iného výtvarníka, ktorý by v takom širokom tematickom oblúku reflektoval našu obec.

Čarodejný umelec

Rozmanitú Chmelovu tvorbu, často plnú smútku a neurčitej nostalgie, možno vnímať ako sugestívne svedectvo a dokument nielen o jeho osobnosti, ale aj o zložitej škále pocitov, názorov, postojov, zlyhaní, odhodlaní i sklamaní ťažko skúšanej

Terchovskí muzikanti (kolorovaná kresba, koniec 50. rokov minulého storočia)

generácie druhej svetovej vojny.

„Čarodejný umelec“ Viliam Chmel odišiel z tohto sveta dobrovoľne vo veku 44 rokov. Počas života vystavoval zriedkakedy. Obdivuhodná šírka diela, žánrová pestrosť a tvorivá autokritickosť tak boli komplexnejšie prezentované až na posmrtnej výstave v Slovenskej národnej galérii, ktorá sa konala v roku 1964. Žiaľ, podobnú výstavu k storočnici maliarovho narodenia nepripravil nikto...

Peter CABADAJ

Dievča z Terchovej (tempera, 1950 – 1955; zo zbierok Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici)

Autoportrét (kresba, bez uvedenia roka; zo zbierok Oravskej galérie v Dolnom Kubíne)

Marián Ďuratný

(narodený 17. 12. 1952 v Žiline)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné profily výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia až dodnes. V poradí šesťdesiatou siedmou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého seriálu je Marián Ďuratný. Autorovi medailónu pri zabezpečovaní podkladových materiálov pomohol Marián Zajac.

Detstvo a dospievanie prežil striedavo v Divinke, Považskom Chlmcí a Žiline. K športu a turistike ho priviedol otec, s ktorým už ako malý chlapec chodil na výlety do hôr, bicyklovali po cestách žilinského regiónu. Nedele spoločne trávili na futbalových zápasoch. Ako dvanásťročný trénoval a hrával futbal v žiacom tíme Jednota, neskôr v ZVL Žilina pod vedením legendárneho Teodora Zvaru. V pamätnom roku 1968 bol členom bronzového kolektívu na vôbec prvých majstrovstvách Slovenska žiakov v Ružomberku. Dvakrát sa zúčastnil na šampionáte ČSSR žiakov, na ktorých aj jeho pričinením získali najmladší žilinskí futbalisti v mimoriadne silnej federálnej konkurencii siedme, respektíve piate miesto. Neskôr, už ako dorastenec, hrával Ďuratný s terchovským rodákom Václavom Vojtekom.

Po vychodení základnej školy v Považskom Chlmcí a Budatíne absolvoval trojročnú strednú všeobecnú školu na Hornom Vale v Žiline. Vzápätí začal študovať zemepis a telesnú výchovu na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici. Popri štúdiu sa aktívne venoval

turistike, cyklistike, plávaniu, gymnastike, cestovaniu a najmä bežeckému a zjazdovému lyžovaniu. Organizačne zabezpečoval športové hry mládeže, intenzívne pracoval s deťmi v krúžkoch či pionierskych táboroch. Srdcovou záležitosťou boli preňho Kremnické vrchy, Nízke Tatry, Malá Fatra, Chleb, kde bol ako vysokoškolský študent inštruktorom lyžiarskych výcvikov.

Keď Ďuratný úspešne absolvoval spomínanú pedagogickú fakultu, zamestnal sa vo vtedajšom Okresnom dome pionierov a mládeže v Žiline, kde venoval osobitnú pozornosť zapájaniu sa detí do Bielej stopy SNP na Skalke. Oduševnene zriaďoval pionierske športové ligy, participoval tiež na všestrannom rozvoji divadelnej záujmovej činnosti. Spolupráca s TJ Slovan Malá Fatra Žilina ho postupne priviedla k trénovaniu a organizovaniu rôznych súťaží v alpskom lyžovaní. Koncom 70. rokov minulého storočia nastalo rozšírenie činnosti školských športových stredísk, aj so zameraním na alpské lyžovanie. Táto premyslená iniciatíva sa bezprostredne dotýkala Terchovej, čo bol jeden z dôvodov, prečo

učiteľ, športovec

M. Ďuratný zakotvil v našej obci, kde žije a pôsobí dodnes.

Zástupca starostu Terchovej Marián Zajac na margo svojho učiteľského kolegu uvádza: „Marián Ďuratný je odo mňa o jednu generáciu starší. Už ako žiak, hoci ma neučil, som vnímal jeho všestranný športový záber. Behával po dedine, do Vrátnej, nezriedka s kočíkom napred seba, čo bola pre mnohých v tej dobe rarita. V súčasnosti, keď sme kolegovia na základnej škole a mám možnosť zažiť Mariána na lyžiarskych alebo plaveckých výcvikoch, s akým zanietením vysvetľuje a predvádza jednotlivé prvky, metodiku, tak je to škola aj pre mňa.“

Hoci dlhoročný učiteľ, nadšený športovec a veľký milovník prírody M. Ďuratný je nevysokej postavy, o to viac púta veľkým športovým duchom a oduševnením pre vec. Na svojom konte má úctyhodnú „zbierku“ pozoruhodných výkonov a výsledkov, ktorých výpočet by zabral veľa priestoru. Spomeňme preto len niektoré: mnohonásobná účasť na Bielej stope SNP v behu na lyžiach (od roku 1978), Medzinárodnom maratónne mieru v Košiciach (od roku 1980), maratónne Bratislava – Hainburg a späť, prechody hrebeňmi Nízkyh Tatier, Malej a Veľkej Fatry, Slovenského rudohoria, Beskyd, Krkonôš, Jeseníkov, Orlických hôr... Vychoval tri lyžiarske generácie (300 detí) – od školských cez okresné, krajské a celoslovenské súťaže v Tatrách, Fatrách či Magurách. S jeho menom sa v ostatných rokoch spája tiež organizačná aj športová účasť na Terchovskom polmaratónne.

Obísť v nijakom prípade nemožno všestrannú podporu, porozumenie a spoluprácu zo strany rodiny. Spolu s manželkou Katarínou vychovali 4 deti, ktoré pokračujú v športových aktivitách a odovzdávajú pomyselnú štafetu svojim ratolesťami – Mariánovým vnúčatám.

On sám ročne nabehá 2,5 až 3 tisíc kilometrov a má ešte do budúca veľké plány týkajúce sa zdravého pohybu. Aktuálne životné jubileum – 65 rokov – je teda z pohľadu Mariána Ďuratného len krátkym obhliadnutím sa za uplynulým časom. Do ďalších liet mu v mene redakcie i čitateľov našich novín vinšujeme všetko najlepšie, veľa zdravia a vždy šťastné dobehnutie do cieľa i domov. Ad multos annos!

Peter CABADAJ

Literatúra: Zajac, M.: Jubilant Marián Ďuratný – športovec telom i dušou. In: Terchová, roč. 23, 2012, č. 5–6, s. 34; Ďuratná, K.: Životopis Mariána Ďuratného. Rukopis, 2017.

Zvony v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej

Približne pred dvoma rokmi som od pátra Krutáka dostal mailom textový materiál, doplnený o fotografie a zvukovú nahrávku zvonov v našom kostole. Ich autorom bol Ľubomír Fusko z Rajca. Po prečítaní textu, prezretí fotografií zvonov a vypočutí ich hlaholu som sa rozhodol, že pánovi Fuskovi čoskoro zavolám. To „čoskoro“ však trvalo rok a pol...

Po dohode sme sa stretli v septembri tohto roku v Žiline. Na moje veľké prekvapenie sa mi predstavil 15 ročný študent Strednej odbornej školy stavebnej – odbor bezpečnostný technik, pre ktorého je kampanológia veľkým koníčkom. Venuje sa jej s partiou mladých ľudí z rôznych kútov Slovenska. Ak vás niečo baví, vek nerozhoduje. Ešte v ten deň som pri spoločnej káve zistil, že Ľubo je pri téme zvonov naozaj doma. Dohodli sme sa preto, že terchovskú kostolnú vežu navštívime ešte raz, aby sme spresnili údaje o našich zvonoch, ktoré sa v niektorých prameňoch (napr. v monografii Terchová z roku 2003) líšia od skutočnosti, a doplnili ich o nové zistenia. Nebol by to však dobrý terénny výskum, keby nenastolil ďalšie otázky o pôvode, počte, názvoch a osudoch terchovských kostolných zvonov. Preto sa tejto rozpracovanej téme budeme venovať aj v niektorých ďalších číslach našich novín, kde sa pokúsime na vzniknuté otázky zodpovedať. V tomto čísle prinášame základné informácie, ktoré sme zaznamenali 3. novembra 2017.

Mimochodom, viete, že najväčší zvon na Slovensku (nazývaný Generál) sa nachádza v Petermanovej veži v areáli mestského hradu v Banskej Bystrici? Váži 6 ton, jeho priemer je 201 cm a odlíal ho v roku 1763 Samuel Preis, ktorý len o dva roky neskôr odlieval aj náš zvon sv. Michala Archanjela. A viete tiež, že najstarší zvon na Slovensku je v Kostole sv. Štefana kráľa v Poprade – Matejovciach? Vedci datujú jeho vek do poslednej tretiny 13. storočia.

Za všetky uvedené informácie ďakujem mladému kampanológovi Ľubomírovi Fuskovi. Aj touto cestou mu želim veľa odhalených tajomstiev a zaujímavostí nielen o slovenských zvonoch. Kampanológia je náuka o zvonoch. Zaoberá sa výzdobou, dejinami, funkciou a akustikou zvonov, metódami ich výroby, spôsobom ladenia a tiež tým, ako na nich hrať.

Rímsko-katolícky farský Kostol sv. Cyrila a Metoda v Terchovej

1. Zvon sv. Martin

Hmotnosť: ~ 635 kg
Priemer: 1020 mm
Ladenie: gis1

Lejár, rok uliatia: Rudolf Manoušek, Brno, 1930

Zvon sv. Martin je zavesený v západnom

poli trojpoľovej drevenej zvonovej stoličky na mierne zalomenom oceľovom závese. Má tanierovú korunu. Pod príklopom zvona sa medzi plastickými linkami nachádza dookola obiehajúci, opakujúci sa visiaci florálny ornament. Nižšie, na južnej strane, je umiestnený nápis: ULIL R. MANOUŠEK V BRNĚ. Na drieku zvona nájdeme z tej istej strany reliéf zobrazujúci sv. Martina, pod ktorým sa nachádza sprievodný jednoradkový nápis: SV. MARTINE, ORODUJ ZA NÁS! Na severnej strane drieku je umiestnený trojriadkový nápis: ZVON TENTO DALO ZHOTOVIŤ / POTRAVNÉ DRUŽSTVO V TERCHOVEJ / R. 1930. Obvod zvona nad úderovým vencom zdobí plastická linka. Zvon má priviazané padajúce srdce. Poháňa ho elektromagnetická cievka.

2. Zvon sv. Michal Archanjel

Hmotnosť: ~ 265 kg
Priemer: 763 mm
Ladenie: c2

Lejár, rok uliatia: Samuel Preis, Banská Bystrica, 1765

Zvon sv. Michal Archanjel je zavesený vo východnom poli trojpoľovej drevenej zvonovej stoličky na rovnom oceľovom závese. Má šesťramennú korunu zdobenú maskarónmi s motívom mužských hláv. Ramená umiestnené z východnej a zo západnej strany sú od zvyšných štyroch ramien odlišné. V hornej časti zvona sa v nápisovej páske, lemovanej plastickými linkami, nachádza nápis: FECIT SAMUEL PREIS NEOSOLLI ANNO 1765. V preklade: Odlíal Samuel Preis v Banskej Bystrici v roku 1765. Nápis s plastickými linkami ohraničujú z oboch strán dva dookola obiehajúce, opakujúce sa florálne ornamenty. Na východnej strane drieku zvona je umiestnený reliéf zobrazujúci ukrižovaného Ježiša Krista, pod ktorým stoja dve biblické postavy. Druhý reliéf, nachádzajúci sa na západnej strane drieku, zobrazuje postavu sv. Michala Archanjela, ktorý vedie víťazný zápas s diablom. Na úderovom venci nájdeme v nápisovej páske, lemovanej plastickými linkami, nápis: HODIE SI VOCEM EIUS AUDIVERITIS NOLITE OBDURARE CORDA VESTRA • PSALM • 95 • V • 8. V preklade: Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia. Žalm 95. Nad nápisovou páskou sa z vrchnej časti po celom obvode nachádza opakujúci sa vyrastajúci

florálny ornament. Zvon má priviazané padajúce srdce. Poháňa ho elektromagnetická cievka.

3. Zvon Sedembolestná Panna Mária

Hmotnosť: ~ 145 kg
Priemer: 626 mm
Ladenie: e2

Lejár, rok uliatia: Rudolf Manoušek, Brno, 1930

Zvon Sedembolestná Panna Mária je zavesený nad zvonom sv. Michala Archanjela vo východnom poli trojpoľovej drevenej zvonovej stoličky. Má tanierovú korunu. Pod príklopom zvona sa z južnej strany v nápisovej páske, lemovanej plastickými linkami, nachádza nápis: ULIL R. MANOUŠEK V BRNĚ. Nižšie je umiestnený dookola obiehajúci, opakujúci sa visiaci florálny ornament. Na južnej strane drieku zvona nájdeme reliéf zobrazujúci Sedembolestnú Panu Máriu, držiacu v náručí svojho zomierajúceho syna. V srdci Panny Márie je zabodnutých sedem mečov. Nižšie sa nachádza sprievodný dvojriadkový nápis: SEMIBOLASTNÁ PANNO MARIA, /PATRÓNKO NAŠA, ORODUJ ZA NÁS! Obvod zvona nad úderovým vencom zdobia dve plastické linky, nad ktorými je umiestnený jednoradkový nápis: ZHOTOVIŤ DALI VERIACI V TERCHOVEJ R. 1930. Zvon má priviazané padajúce srdce. Poháňa ho elektromagnetická cievka.

4. Zvon Umieračik

Hmotnosť: ~ 28 kg
Priemer: 362 mm
Ladenie: h2

Lejár, rok uliatia: Alojz Kurbel, Trnava, 1921

Zvon Umieračik je zavesený nad zvon sv. Martina v západnom poli trojpoľovej drevenej zvonovej stoličky. Visí na rovnom liatinovom závese. Má tanierovú korunu. Pod príklopom zvona sa nachádza dookola obiehajúci, opakujúci sa visiaci florálny ornament s motívom strapcov hrozna. Na drieku zvona je umiestnený trojriadkový nápis: LIATY TRNAVE / A. KURBEL. / R. 1921. Obvod zvona nad úderovým vencom zdobia plastické linky, medzi ktorými nájdeme opakujúci sa florálny ornamentálny pás v podobe listov. Zvon má padajúce srdce. Poháňa ho elektromagnetická cievka.

Vo veži sa nachádza aj dvojica hodinových zvonov, ktoré sú nepevno osadené v strednom poli trojpoľovej drevenej zvonovej stoličky. Menší zvon, odbijajúci štvrt hodiny, je osadený zo západnej strany a má priemer 333 mm. Väčší zvon s priemerom 433 mm oznamuje obyvateľom Terchovej celú hodinu. Umiestnený je z východnej strany. Oba hodinové zvony sú poháňané hodinovým strojom, ktorý sa nachádza o poschodie nižšie.

Marián ZAJAC

Vtedy a dnes v Terchovej

Otváracím programom jubilejného 55. ročníka Jánošíkových dní bola vernisáž výstavy **Vtedy a dnes v Terchovej, ktorú zrealizovalo agilné Krajské kultúrne stredisko v Žiline. Tvorcovia v rámci projektu invenčnou formou priblížili históriu terchovského „štátneho sviatku“. Príspevok Petra Cabadaja, ktorý publikujeme, je obsahovou súčasťou katalógu tejto pozoruhodnej výstavy.**

V rámci osláv 15. výročia Slovenského národného povstania (SNP) sa konali v dňoch 15. – 16. augusta 1959 Krajské slávnosti piesní a tancov vo Vrátni. Išlo o ich prvý ročník, ktorý mal založiť tradíciu pravidelného usporadúvania folklórneho podujatia v Jánošíkovom kraji. Pod „inštruktážnym odborným usmerňovaním a priamym vedením Krajskej poradne ľudovej umeleckej tvorivosti (LUT) v Žiline“ vystúpili v programe Na slávu SNP súbory a sólisti LUT, v programe Radosná mladosť účinkovali detské súbory LUT. Súčasťou slávností boli tiež dve výstavy; prostredníctvom prvej sa prezentovali ľudoví umelci zo Žilinského kraja, druhá výstava mala názov Terchová v obrazoch akad. maliara Zdena Horeckého. Zmeny, ktoré potom nastali v súvislosti s územnou reorganizáciou (do platnosti vstúpila 1. januára 1960), spôsobili odklad myšlienky každoročného organizovania folklórneho podujatia v Terchovej.

Od začiatku veľký divácky záujem

Oficiálne sa za začiatok dnešných Jánošíkových dní považuje rok 1963. Slávnosti naplánovali organizátori na 24. – 25. augusta toho roku, pričom podujatie sa nieslo v znamení 250. výročia smrti Juraja Jánošíka. Takmer 20 tisíc návštevníkov (!) videlo vo Vrátni bohatý program, v ktorom sa hralo, spievalo, tancovalo i recitovalo. Nezabudnuteľný Viliam Záborský zo Slovenského národného divadla predniesol počas slávnostného otvorenia báseň Jána Botta Smrť Jánošíkova.

Postupne prešli Jánošíkove dni rôznymi dramaturgickými, programovými, organizačnými a inými zmenami (vrátane zmien názvu podujatia). Nielen z tohto pohľadu

sa stal významným rok 1988.

Pri príležitosti 300. výročia narodenia Juraja Jánošíka bola na vršku vedľa Vráthanskej cesty slávnostne odhalená jeho monumentálna socha – dielo už zosnulého umelca Jána Kulicha. Zároveň sa prijalo rozhodnutie, že folklórne slávnosti budú premiestnené z Vrátni do Terchovej. Odtedy sa hlavné programy podujatia konajú v amfiteátri Nad bôrami, ktorý po prvýkrát otvoril svoje brány práve v spomínanom roku 1988. Autorom projektu amfiteátra je známy slovenský architekt, scénograf, folklorista a pedagóg Viliam J. Gruska.

Plynutím času sa prehľbovala programová rozmanitosť Jánošíkových dní. Celkový charakter podujatia umocňujú zaujímavé sprievodné akcie, osobitne výstavy (zvykloslovie, tradičný odev, ľudoví umelci, profesionálni výtvarníci, fotografi, zberatelia), prezentácia ľudových remesiel, audiovizuálne programy, divadelné predstavenia, slávnostné uvádzanie hudobných nosičov a knižných publikácií... Neodmysliteľnou zložkou a erbovým programom „terchovského štátneho sviatku“ býva od roku 1968 divácky atraktívny konský vozový sprievod – s hrdými krojovanými furmanmi a hrajúcimi muzikantmi. Veľkú pozornosť púta tiež nedeľná svätá omša za nositeľov ľudových tradícií (za aktívnej účasti krojovaných muzikantov a spevákov).

Nadväzovanie na posolstvá minulosti

Kľúčovým slovom jubilejného 55. ročníka Jánošíkových dní je VÝMENA, s myšlienkovým posolstvom: Výmena kultúrnych hodnôt je nevyhnutným predpokladom na inšpiratívny dialóg a tvorivú konfrontáciu s okolitým svetom, ktorá vnútorne obohacuje naše životy a prispieva k prehľbovaniu porozumenia medzi ľuďmi. Jánošíkove dni majú už vyše štvrtstoročie medzinárodný charakter.

Aj vďaka nadobudnutej skúsenosti možno konštatovať, že práve kultúrna výmena a prirodzená konfrontácia s blízkym i vzdialenejším svetom zásadným spôsobom prispeli k niečomu, čo bolo u nás kedysi takmer nepredstaviteľné. Širokospektrálne terchovské aktivity a systematická tvorivá komunikácia a spolupráca so svetom sa nespochybňiteľne podpísali pod skutočnosť, že dnes už len

ignorant alebo obmedzenec môže spochybňovať kreativitu, intelektuálny potenciál, vzdelanie a celkovú jedinečnosť regiónu.

Zásluhou agilných a rozhladených ľudí má obsah slova výmena v Terchovej podobu prezentácie pestrej škály aktivít s neskrývanou ambíciou ponúknuť svetú Jánošíkov kraj ako interesantné miesto Slovenska, kde – nadväzujúc na bohatú minulosť – existuje živá kultúra a dynamicky pulzujúca súčasnosť. Isteže, proces výmeny ide ruka v ruke s kontinuitou tradície, ktorá drží pokope historickú pamäť, a kreatívnym rozvíjaním odkazu predchádzajúcich generácií. Ak by to tak nebolo, spadneme do prázdneho priestoru, v ktorom už nebude vôľa a energia prirodzene nadväzovať na posolstvá minulosti, hlásiť sa k autentickým ľudským a kresťanským hodnotám a pokračovať v ďalšej kultúrnej a duchovnej výmene, respektíve tvorivej a inšpiratívnej konfrontácii so svetom. Pripomeňme, že v uplynulých rokoch účinkovali na Jánošíkových dňoch súbory, skupiny a sólisti z mnohých štátov (Belgicko, Bolívia, Bulharsko, Česko, Francúzsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Litva, Macedónsko, Maďarsko, Mexiko, Nový Zéland, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko, Srbsko, Švédsko, Taliansko, Ukrajina...).

Osvedčení partneri

Keď hovoríme o Jánošíkových dňoch, v niakom prípade nemôžeme obísť zásluhy našich osvedčených spoľahlivých partnerov. Doslova stálicou medzi nimi je Krajské kultúrne stredisko v Žiline (v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja), ktoré finančne, organizačne i autorcky zabezpečilo nespočítateľné množstvo programov. Nie je veru náhoda, že vo svojej sídelnej budove – v Makovického dome – pripravilo a zrealizovalo aj pozoruhodnú výstavu, mapujúcu históriu Jánošíkových dní. Bezpochyby, nielen milovníci symboliky istotne ocenia, že vernisáž výstavného projektu zároveň otvára program jubilujúceho terchovského folklórneho festivalu.

Čo povedať záverom? Už úctyhodných päťdesiat päť rokov prichádzajú do Terchovej desiatitisíce priaznivcov ľudového umenia a folklóru z domova i zo sveta, aby sa v rámci Jánošíkových dní – v prekrásnej prírodnej scenérii – spolupodieľali na neopakovateľnej, priam magickej atmosfére, ktorá je pre tento festival príznačná od jeho zrodu. A, samozrejme, zo všetkých svetových strán sa pri tom ozýva terchovská muzika, ktorá bola v decembri 2013 zapísaná do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

Peter CABADAJ
Foto – Milan KOSEC

Dni slovenskej kultúry v Satke

Veľvyslanec Slovenskej republiky v Ruskej federácii (RF) Peter Priputen otvoril v pondelok 11. septembra 2017 Dni slovenskej kultúry v meste Satka. Nie náhodou sa konali práve v tomto priemyselnom meste na juhu Uralu; sídli v ňom totiž spoločnosť Magnezit (zamestnáva vyše 8 tisíc ľudí v siedmich krajinách sveta), ktorá má svoj závod aj v slovenskej obci Lubeník.

Slávnostné otvorenie Dní slovenskej kultúry sa uskutočnilo v Paláci kultúry Magnezit. Veľvyslanec Peter Priputen sa poďakoval hostiteľom za srdečné prijatie a spolu organizáciu tohto sviatku kultúry, ktorý pripravili spoločne so slovenským veľvyslanectvom v RF a Slovenským inštitútom v Moskve. Vo svojom príhovore ďalej ocenil blízkosť našich národov a intenzitu vzájomných kontaktov. V tejto súvislosti vyjadril veľvyslanec Priputen radosť z toho, že sa prehľbujú a rozširujú, čoho dôkazom je aj organizácia Dní slovenskej kultúry v meste Satka. Poukázal na to, že tak obyvatelia mesta, ako i jeho návštevníci budú môcť spoznať bližšie aspoň časť z bohatej a pestrofarebnej mozaiky špičkového slovenského umenia – rázovitú ľudovú hudbu z Terchovej zapísanú v zozname UNESCO, fotografie Ladislava Struhára a vzhliadnuť sedem slovenských celovečerných filmov.

Na záver vyjadril veľvyslanec Priputen nádej, že návštevníkov ponuka zaujme a že vzájomná spolupráca sa bude naďalej rozširovať a prehľbovať. Po vystúpení veľvyslancu Priputena roztlieskal preplnenú sálu Paláca kultúry Magnezit rázovitý folklór muzikantov z Terchovej.

Ešte pred vystúpením Ťažkej muziky z Terchovej sa konalo v Galérii Magnezit slávnostné otvorenie výstavy fotografií popredného slovenského fotografa Ladislava Struhára, nazvanej Čarovné Slovensko. Keďže ide o prvý kontakt obyvateľov tohto priemyselného mesta so slovenským umením a kultúrou, riaditeľ Slovenského inštitútu v Moskve Ján Šmihula vyjadril radosť zo skutočnosti, že sa začína naplňovať táto, dosiaľ nepopísaná stránka našich vzájomných vzťahov. Zároveň priblížil dielo jedného z našich najlepších fotografů L. Struhára, pričom poukázal na skutočnosť, že z jeho snímok cítiť úprimnú a otvorenú dušu Slovenska, a že všade tam, kde v zahraničí vystavoval svoje diela, sa stal populárizátorom krás našej krajiny.

Dni slovenskej kultúry sa v meste Satka skončili 18. septembra 2017.

Ján ŠMIHULA
riaditeľ Slovenského inštitútu v Moskve

Festival krajín V4 v moskovskom Muzeone

V moskovskom Parku umenia Muzeon sa 9. septembra 2017 uskutočnil Festival krajín Vyšehradskej skupiny. Kultúrne inštitúty a centrá V4, ktoré pôsobia v Moskve, zorganizovali po prvý raz takéto podujatie v spolupráci so zástupcami cestovného ruchu zúčastnených krajín.

Veľvyslanec P. Priputen potom predstavil muzikantov z Terchovej, rodiska legendárneho slovenského zbrojníka Juraja Jánošíka. Vyzdvihol, že predstavujú typický slovenský folklór, pričom zdôraznil, že v roku 2013 sa terchovskej muzike dostalo významnej pocty – zápisu do zoznamu UNESCO. Na záver veľvyslanec podčiarkol, že Ťažká muzika z Terchovej je najvyššou exportnou vizitkou kvality slovenského folklóru a vyslovil presvedčenie, že muzikanti divákov o tom sami presvedčia.

Ťažká muzika nezostala svojej povesti nič dlžná. Návštevníci festivalu odmenili jej vystúpenie spontánnym potleskom a nejednen z nich si odniesol aj fotografickú spomienku s muzikantmi v typických terchovských krojoch.

Okrem hudcov z Terchovej sa na Festivale krajín Vyšehradskej skupiny

v Moskve predstavili aj folkloristi z Českej republiky, Maďarska a Poľska. Súčasťou podujatia bola i ukážka národných tancov a prezentácia turistických lákadiel jednotlivých krajín V4, o ktorú taktiež prejavili návštevníci festivalu značný záujem.

V rámci prezentácie cestovného ruchu Slovenska, Maďarska, Poľska a Česka mali návštevníci možnosť bližšie sa poznať s najznámejšími a najpopulárnejšími turistickými produktmi jednotlivých krajín, takisto so spoločnými projektmi V4, pričom mohli získať aj propagačné materiály. Zároveň si vyskúšali svoje vedomosti o týchto štátoch v súťažných kvízoch, ktoré boli organizované v priebehu jednotlivých prezentácií.

Ján ŠMIHULA
riaditeľ Slovenského inštitútu v Moskve

Sestra Mary Damien, MC, z Kongregácie Misionárov Lásky civilným menom Helenka Korenčiaková

S odvahou plávať proti prúdu

Stretli sme sa koncom mája pred Kostolom sv. Cyrila a Metoda, kde sa po sv. omši rozprávala s našimi farníkmi. Predstavila im aj priateľku Azhar, s ktorou pricestovala na trojtýždňovú dovolenku na rodné Slovensko. Samozrejme, nemohla vynechať ani návštevu Terchovej, odkiaľ pochádza jej mama Mária Korenčiaková (rod. Vallová), a kde stále žije starká i ostatná blízka rodina. Sestra Mary Damien, civilným menom Helenka Korenčiaková, z Kongregácie Misionárov Lásky (MC), ktorú založila sv. Matka Tereza z Kalkaty, pôsobí v súčasnosti na misii v stredoázijskej krajine Kazachstan. O tom, ale aj mnohom inom sa môžete dozvedieť v nasledujúcom rozhovore. Svoj pohľad na Slovensko pripojila aj Azhar Hakhim v rozprávaní o troch týždňoch prežitých v malej krajine pod Tatrami.

TERCHOVÁ: Aká bola Tvoja cesta k rehoľnému životu?

Sr. Mary Damien, MC: Myslím, že Pán túto cestu viedol od malička. Je to taká mozaika, ktorá sa skladá z mojich rodičov, priateľov, rehoľných sestier s ktorými som bola v kontakte, rôznych životných situácií, v ktorých som mohla viac prežiť Božiu lásku a tým sa i moje srdce viac približovalo k Nemu. Cesta bola kľukatá, niekedy až vykrivená, ale viem, že to bola Jeho ruka, ktorá všetko riadila. Rehoľné povolanie je dar, ktoré si človek ničím nezaslúži. Pre mňa to pred vstupom boli dva roky takého vnútorného boja, kým som s Jeho pomocou mohla prekonať taký „strach“ z tohto života a svojim „áno“ urobiť ten krok do neznáma, s dôverou, že Ten, ktorý mi dal toto povolanie, ma nikdy neopustí a dá silu ísť až do konca.

TERCHOVÁ: Čím Ťa oslovila charizma misionárov lásky sv. Matky Terezy?

Sr. Mary Damien, MC: Našou charizmou je slovo „THIRST“ (ŽÍZNIM), ktoré sa ma dotklo hneď pri mojej prvej návšteve u misionárov lásky v Čadci (v roku 1995). Bolo

to vlastne to, čo ma tak pobádalo hľadať ozvenu v mojej duši na toto slovo. Ježiš žijí po láske, po dušiach, žijí v srdciach tých najbiednejších, ktorý ho nepoznajú, v umierajúcich, v deťoch, ktoré žijú doma v hrozných podmienkach. On žijí v tebe aj vo mne, žijí milovať a byť milovaný. Bolo to slovo, ktoré sa vždy, v rôznych situáciách, ozývalo vo mne a ja som nemohla nájsť pokoj a radosť, až kým som Mu neodpovedala na toto jeho volanie. A to naplňuje môj život i doteraz.

TERCHOVÁ: Kde si doteraz pôsobila a s akým poslaním?

Sr. Mary Damien, MC: Moje začiatky boli v Kazachstane v roku 2002, v hlavnom meste Astana, kde sme otvárali nový dom. Nikto nás tam nepoznal, takže to boli také chladné začiatky pri mínus 40°C. Ľudia sa na nás dívali tak nejako podozrivo a dokonca si mysleli, že sme nejakí moslimskí fanatici. Kazachstan je prevažne moslimská krajina plná stepí, púští i polopúští. V roku 2004 som bola preložená do Pakistanu, mesta Lahore, kde som pracovala s telesne postihnutými deťmi a neskôr i s mentálne postihnutými ženami. Bola to krásna práca,

pri ktorej som sa veľa naučila. Klimatické podmienky – teplota plus 50°C, jazyk, silno islamská kultúra, veľká chudoba... Boli veci, na ktoré som si s nemalými ťažkosťami zvykala. Pakistan je práve kvôli týmto ťažkostiam, ktorými som tam prešla, takou mojou „srdcovou záležitosťou“, taká prvá misijná láska, ktorá mi veľmi prirástla k srdcu. Tí ľudia, najmä kresťania, ktorí tam tak veľmi trpia, sú veľmi blízko môjmu srdcu. V roku 2009 som zložila večné sľuby v Ríme, na ktoré som mala ročnú prípravu – tertianstip. Po nich som sa opäť vrátila do Lahore v Pakistane. Mojou dennou prácou bolo vyučovať deti v našej „slum school“, vo veľmi chudobnej štvrti. Mali sme

okolo 60 detí z tých najchudobnejších rodín. Keby sa neučili u nás, museli by pracovať a nemali by už možnosť naučiť sa čítať ani počítať. V roku 2012 som šla opäť do severného Kazachstanu, mesta Termitau, kde som sa starala o 25 až 30 bezdomovcov v našom dome. Mnohí z nich umierali na AIDS, užívanie narkotík a rakovinu. Pre mňa to bolo také najkrajšie poslanie, správať ich na poslednej ceste životom do večného života. Všetci zomreli pokrstení a po sv. spovedi. V januári 2016 som mala možnosť ísť do Kalkaty v Indii na štyri mesiace, čo bola tiež pekná, neopísateľná skúsenosť. Byť tam, kde boli naše začiatky, modliť sa pri hrobe sv. Matky Terezy, priam počúvať, ako to jej dobré srdce tam doteraz bije, žiť v tej atmosfére, pracovať v dome pre umierajúcich a malomocných. Len škoda, že to bolo tak krátko.

TERCHOVÁ: Priblíž našim čitateľom svoje súčasné pôsobisko v Kazachstane a svoju misiu.

Sr. Mary Damien, MC: Od júna 2016 pôsobím v meste Almaty na juhu Kazachstanu. V komunite sme štyri sestry. Každú stredu k nám prichádzajú bezdomovci, okolo 25 až 30 ľudí. Majú možnosť vykúpať sa, vymeniť alebo opraviť si oblečenie, no a, samozrejme, zjesť chutný obed. Každú nedeľu skoro ráno chodievame do dvoch dedín – Žanašar(60 km) a Esík(80 km) na sv. omšu, po ktorej mám katechézy s dospelými a druhá sestra vyučuje deti. Ľudia sú veľmi jednoduchí a majú živý záujem prehľbiť si svoju vieru. Vždy sa tešíme na naše stretnutia, na hodiny náboženstva. Okrem toho máme na starosti okolo 90 rodín, ktoré žijú vo veľmi zlých materiálnych podmienkach. Každý mesiac im pomáhame potravinami, liekmi, školskými potrebami atď. Najviac v týchto rodinách trpia deti. Často sa nachádzajú na ulici. Navštevujeme ich, každé prázdniny berieme deti k nám domov a robíme pre nich tábory – letné, jesenné, zimné, jar-
né. Staráme sa tak o 75 detí vo veku od 7

do 15 rokov. Snažíme sa vložiť do nich duchovné hodnoty, ktoré doma nevidia, ale taktiež aby si užili svoje detstvo. Berieme ich do hôr na výlety, kúpaliská, alebo hráme s nimi rôzne hry a robíme aj ručné práce. Najťažší je pre nich posledný deň tábora, keď sa majú vrátiť domov. To tu máme potoky slz. Tento rok sme sa začali s nimi každý deň v tábore modliť sv. ruženec a zúčastňovať na sv. omši. Milo nás prekvapilo, s akou radosťou prežívali tieto chvíle na modlitbe. Božia prítomnosť je v týchto detských táboroch priam hmatateľná. Je pre nás dôležité, aby aspoň tu deti zakúsili pocit, že sú milované, chcené, že má niekto o nich záujem. Doma toho dobrého veľa nezažívajú.

TERCHOVÁ: Ako vnímaš Slovensko s odstupom času? Predsa len, nechodíš do svojho rodiska často; ako vidíš našu spoločnosť vlastnými očami dnes?

Sr. Mary Damien, MC: Domov na dovolenku chodievame len raz za 10 rokov a toto bola moja druhá dovolenka. Čas tak rýchlo letí. Veď už je to skoro 20 rokov (od 1998), čo som odišla z domu. A tie tri týždne nie je až tak veľa, aby sa človek „zohrial doma“. A prebehnú tak rýchlo. 15 rokov žijem v Ázii, či je to Pakistan, Uzbekistan alebo Kazachstan, a ten rozdiel, keď prídem na Slovensko, je veľmi veľký. Vždy ma tak milo prekvapí dobrosrdečnosť, pohostinnosť, štedrosť, ktorá je, myslím si, taká typická pre Slovákov. Ľudia sú veľmi otvorení, majú záujem o druhých a myslím si, že viera na Slovensku je stále živá. Svedčí o tom i počet mladých laických misionárov, ktorých tu v Kazachstane často stretávame. Mnohí tu prichádzajú ako dobrovoľníci pomáhať vo farnostiach, alebo robia rôzne evanjelizačné kurzy. Cítim takú nemalú hrdosť povedať, že pochádzam zo Slovenska. Možno ako krajina sme jedna z najmenších, ekonomicky to nie je ružové, no naše bohatstvo sú ľudia s veľkým a štedrým srdcom. Ak sa na to pozeráme z tejto strany, sme jedna z najbohatších krajín. Sv. Otec Ján Pavol II. povedal, že my máme čo ponúknuť Európskej únii – kultúrne bohatstvo, bohatstvo našej viery. Nedajme sa siahnuť prúdom dnešnej ideológie (civilizácie bez Boha, kde hriech už nie je hriechom). Ďalej tiež povedal, že byť kresťanom znamená plávať proti prúdu. Prajem vám – nám všetkým, aby sme sa nikdy nevzdali bohatstva našej viery, ktorá ešte stále žije v našich srdciach, a s odvahou „plávali proti prúdu“. Taktiež prosím o modlitby za našu misiu v Kazachstane, aby sme boli vernými nástrojmi v Božích rukách a rozdávali Jeho lásku všetkým tým, ktorí to najviac potrebujú, ku ktorým nás Pán denne posiela. Ostávam s vami v modlitbách.

Za rozhovor poďakoval **MARIÁN ZAJAC**

Sestrčky so svojimi zverencami

Na výlete vo Vrátnej. Zľava: Ninka Cabadajová, Veronika Cabadajová, sr. Mary Damien MC, Azhar Hakhim, Majka Majerová a najmladšia účastníčka výletu Linduška Cabadajová

Členky kongregácie s pátrom José Luisom

Sr. Mary Damien, MC a jej kamarátka z Kazachstanu
Azhar Hakhim

O mojej ceste po Slovensku

Keď sa ma priatelia pýtali na moju cestu po Slovensku, začala som tým, že opísať Slovensko slovami je ťažké, až nemožné. A nechcelo sa mi ďalej ani pokračovať. Nech by som povedala hocičo, nijaké pekne frázy by nestačili na to, aby vyjadrili ten krásny pocit z tejto krajiny, z dedinky, v ktorej som žila. Všetky slová strácajú význam pred dojmami, ktoré Slovensko zanechalo vo mne. Môj prvý dojem bol, že Slovensko je neobyčajne útulná a čistá krajina. Preto som sa veľmi túžila prechádzať po prírode. Na Slovensku sa nemôžete unaviť; keď to porovnáme s Kazachstanom, kde je aj tisícikilometrová vzdialenosť medzi mestami bežná. U vás som chcela vidieť všetky dostupné zaujímavosti. Častokrát „za rohom“ sa mi ukázal krásny park alebo historická ulička neobyčajnej krásy. V horách sme si užívali nádhernú prírodu, všetko bolo blízko a prístupné. Prístupné znamená, že vstup je zdarma alebo nie drahý.

O počasí...

Veľmi som dúfala, že bude teplé počasie. No, ak nie teplé, tak aspoň jasné, aby bolo možné tráviť čas vonku na prechádzkach. Počas môjho pobytu na Slovensku bolo počasie rôzne. Prvé dni boli veľmi teplé a bolo možné chodiť aj bez svetra. Bol i deň, keď pršalo od rána do večera, ale ani toto nepokazilo moje dojmy.

O kultúre...

Prvé, čo som si nemohla nevšimnúť, to je

vaša kultúra. Ľudia na Slovensku sú neobyčajne dobrosrdeční. Počas pobytu v tejto prívetivej krajine som sa cítila ako v rozprávke. Ľudia sa pri stretnutí zdravia „dobrý deň“, správajú sa úctivo jeden k druhému a najmä k starším. Vážia si a starajú sa o svoje prostredie, kde žijú, či je to mesto, alebo dedina. Je tu čisto, útulne a skoro v každom dome sú kvety. Čo by som chcela zvýrazniť, je, že ľudia pri rozhovore nekričia, nehrešia a neplujú na zem. Okrem toho som mohla každý deň počuť slová „zlatko moje“. Bolo to v dome, kde ma srdečne prijali. Ja som si tie slová naplno užívala, preto sa mi zdalo, že sa nachádzam v rozprávke.

O zaujímavostiach...

Ďakujem mojim priateľom, ktorí mi ukázali zaujímavé miesta u vás. V detstve som snívala, že sa raz budem nachádzať na skutočnom zámku. A na Slovensku ich máte tak veľa. V každom meste dýcha história. Navštívili sme tiež jaskyňu. Silné dojmy vo mne vyvolali kostoly, no úprimne musím povedať, že mňa ako muzikanta, môj sluch, najviac priťahoval hudobný nástroj – organ. Mohla by som celé hodiny rozprávať čo cítim, keď sa dotýkam klávesov tohto božského nástroja. V duši sa doslova všetko rozjasní neuveriteľným svetlom a deje sa niečo nepredstaviteľné.

O kuchyni...

Vaše jedlá sa prakticky neodlišujú od našich. Najviac mi chutil syr v Terchovej

a zmrzlina v Belej. Tá mi pripomenula zmrzlinu z môjho detstva. Pivu som ako si nemohla prísť na chuť – pivári, prepáčte mi. Zato nikdy nezabudnem na chuť jahodovo-mliečneho koktailu, ktorý nám s láskou pripravovala mama mojej priateľky. Naša drahá Marika obklopuje všetkých svojou láskou a starostlivosťou, nikoho nechá hladného. Jej najchutnejšie jedlo sa volá „Zlatko moje“, a tu je jeho recept: *Zoberieme nový deň. Dobré ho očistíme od závidi, nenávisti, urážok, lakomstva, tvrdohlavosti, sebecka i ľahostajnosti. Pridáme tri lyžice radosti, hrst viery, lyžičku trpezlivosti, niekoľko zrníek tolerance a nakoniec štipku zdvorilosti a spravodlivosti ku všetkému, najmä k blížnemu. Všetko to dobre premiešame a povrch zalejeme láskou. Keď je to hotové, okrášlime to lupienkami kvetov dobroty a pozornosti. Podávame ho na tanieri z teplých slov a srdečného úsmevu, ktoré zohrievajú dušu i srdce.*

Na záver môjho rozprávania o zážitkoch zo Slovenska by som chcela z celej duše povedať: *Ďakujem Bohu, že som mohla byť v prekrásnej krajine, a tiež ďakujem rodine Korenčiakovej, ktorá ma prijala ako svoju. Ďakujem všetkým v Belej i Terchovej, s ktorými som sa stretla a ktorí ste mi podarovali svoj úsmev. Pre mňa to znamenalo veľa! Cez vás sa usmieva Boh! Pokoj Pánov nech je s vami!*

Azhar HAKHIM

Fotoarchív – rodina Korenčiaková

Zľava: Zsuzsana Torma – fyzioterapeut, Lucka Vojteková, Dr. habil. Máily Judit, PhD. (lekárka a majiteľka zariadenia v maďarskom meste Šopron)

Pod'akovanie

„NEDOVOL, ABY ŤA TO, ČO NEDOKÁŽEŠ, ZASTAVILO V TOM, ČO UROBIŤ DOKÁŽEŠ.“
(John WOODEN)

Adamiková Margita, Krasňany
Babiš Martin, Terchová
Bajanová Irena, Terchová
Balážová Anežka, Terchová
Baránek Milan, Rajecké Teplice
Baránek Stanislav, Rajecké Teplice
Baránková Barbora, Rajecké Teplice
Baránková Olga, Rajecké Teplice
Baranová Mária, Terchová
Barthánusová Mária, Mgr., Martin
Bielka Peter, Krasňany
Bobáňová Mária, Terchová
Boka Karol, Varín
Boková Anna, Varín
Boková Jana, Krasňany
bradrance, s. r. o., Teplička nad Váhom
Buchová Janka, Rajecké Teplice
Cabadaj Jozef, Dunajská Lužná
Cabadajová Mária, Terchová
Cabadajová Zdenka, Belá
Capková Iveta, Kanská
Cigánik Dávid, Krasňany
Cigánik Jozef, Krasňany
Cigánik Ľubomír, Krasňany
Cigániková Helena, Krasňany
Cigániková Mária, ml., Krasňany
Cigániková Mária, st., Krasňany
Cingelová Veronika, Terchová
Čepelová Zuzana, Terchová
Dávidík Peter, Terchová
Dávidiková Olga, Terchová
Dendisová Emília, Terchová
Dikošová Danka, Terchová
Dikošová Mária, Terchová
Dikošová Zuzana, Terchová
Dugelová Alena, Žilina
Duračinská Emília, Rajecké Teplice
Eduard Hrnko
Falašová Eva, Dolná Tižina
Fondrková Miroslava, Terchová
Fudjaková Viktória, Belá
Gabčík Juraj, Lúčky
Gabčíková Lenka, Rajecké Teplice
Gajdošíková Božena, Nižné Kamence
Gajdošíková Monika, Bc., Hrnčiarovce nad Parnou
Gažurová Mária, Zbýňov
Gero Miloš, JUDr., Bytča
Gerová Katarína, JUDr., Bytča
Golissová Elena, Žilina
Hanuliak Ján, Sv. Martina, Terchová
Hanuliak Ján, Terchová
Hanuliak Jaroslav, Terchová
Hanuliak Jozef, Terchová
Hanuliak Vladimír, Terchová

Hanuliaková Anna, Terchová
Hanuliaková Iveta, Terchová
Hanuliaková Katarína, Terchová
Hanuliaková Ľudmila, Terchová
Hanuliaková Monika, Terchová
Hanuliaková Silvia, Terchová
Hanzelová Mária, Terchová
Harnas Ján, Lútiše
Holúbková Alena, Terchová
Holúbková Emília, Terchová
Hošťáková Helena, Varín
Hrnková Janka, Terchová
Huličiar Miroslav, Varín
Hurta Michal, Belá
Chovanec Ján, Terchová
Chrachalová Mária, Poluvsie
Ivančíková Janka, Bc., Terchová
Ivoríková Helena, Veľké Rovné
Jancová Eva, Terchová
Jančík Adam, Gbeľany
Janec Juraj, Žilina
Jánošík Juraj, Ing., Terchová
Jánošíková Erika, Terchová
Jánošíková Eva, Terchová
Jánošíková Helena, Terchová
Janušová Gabriela, Rajec
Jedinák Miroslav
Jenei Patrik, Dolný Pál
Jeneiová Erika, Jedľové Kostoľany
Jeneiová Gabriela, Dolný Pál
JUNIOR Žilina, s. r. o.
Kačeriaková Jana, Terchová
Kafúnová Eva, Stará Bystrica
Kaňa Jaroslav, Krasňany
Kasáková Dana, Terchová
Klocaňová Jana, Terchová
Kočíš Peter, Budatinska Lehota
Komperdová Ľubica, Ing., Mojs
Konštiaková Janka, Terchová
Košíťová Andrea, Mgr., Varín
Kováčiková Dana, Terchová
Kováčová Eva, Terchová
Krištofiková Viktória, Terchová
KRKO-SK, s. r. o., Žilina
Kromka Milan, Rajec
Kubala Miroslav, Stráža
Kubalová Jana, Varín
Kvasnica Ján, Terchová
Lacúch Miroslav, Vyšné Kamence
Lacúchová Martina, Vyšné Kamence
Lesko Kamil
Letková Anna, Varín
Lodňan Jozef, ml., Dolná Tižina
Lodňan Jozef, st., Dolná Tižina
Lodňanová Margita, Dolná Tižina

Lúčan Ján, Terchová
Lúčanová Mária, Terchová
Lutišan Peter, Terchová
Lutišanová Terézia, Terchová
Macangová Veronika, Krasňany
Malich Štefan, Žilina
Hanzelová Mária, Terchová
Martinková Valéria, Zbýňov
Matko Štefan, Dolná Tižina
Matláková Jolana, Rosina
MAXXA, s.r.o., Žilina
Mažgút František, Terchová
Mažgútová Anna, Terchová
Mažgútová Ľudmila, Nižné Kamence
Mešková Alena, Terchová,
Vyšné Kamence
Mešková Božena, Vyšné Kamence
Mešková Janka, Krasňany
Mešková Olga, Terchová
Mešková Pavla, Belá
MIBA CAR Insurance Group, s. r. o., Žilina
MIBA CAR, s. r. o., Žilina
Mičová Štefánia, Belá
Mihaliaková Monika, PaedDr., Belá
Miho Štefan, Terchová
Michalková Martina, Terchová
Mikolaj Martin, Ing., Kysucké Nové Mesto
Mikolajová Jana, Mgr., Varín
Mišáková Tatiana, Zbýňov
Monika Paučinová
Mrázik Ľubomír, Teplička nad Váhom
Muráň Pavol, Terchová
Muráňová Katarína, Terchová
Muráriková Olga, Terchová
Murínová Michaela, Belá
Noga Martin, Ing., Gbeľany
Nogačková Monika, Krasňany
Novosadová Renáta, Varín
Oberta Stanislav, Gbeľany
Obertová Katarína, Mgr., Strečno
Ondruš Jaroslav, Terchová
Ondrušová Anna, Terchová
Ondrušová Monika, Terchová
Orišeková Jana, Nižné Kamence
p. Grigová
Pallóvá Katarína, Varín
Patrnčíaková Edita, Terchová
Pazderková Olga, Dolná Tižina
Pekárová Olga, Terchová
Petrusová Eva, Lipany
Putnoková Lenka, Terchová
Remenár Peter, Varín
Remencová Dominika, Kunerad
Remencová Gabriela, Kunerad
Repánová Mária, Terchová

Rogoň Štefan, Terchová
Romančík Martin, Terchová
Romančík Milan, Terchová
Romančík Peter, Terchová
Romančíková Andrea, Terchová
Romančíková Jana, Terchová
Romančíková Mária, Terchová
Rusnák Ján, Nededza
Sandanusová Anna, Žilina
SAXXA, s. r. o., Žilina
Sekerková Zuzana, Terchová
Sicová Simona, Rajecké Teplice
Silná Jana, Zeleneč
Staňová Michaela, Belá, Vyšné Kamence
Stavebniny Hrnko, s. r. o., Žilina
Stráška Katarína, Ing., Varín
Strásky Peter, Ing., Varín
Struhárňanská Mária, Terchová
Súkeníková Mária, Malá Čierna
Sušenková Martina, Terchová
Svoren Miroslav
Svorenová Mária, Žilina
Šoková Renáta
Štalmašková Anna, Belá
Štefánková Paulína, Terchová
Šulgan Pavol
Švecová Emília, Belá
Švecová Eva, Terchová
Táčovský Milan, Ing., Križovany nad Dudňavom
Tibor Kubica
Tichá Marta, Marček
Ticháková Ľubica, Varín
Ticháková Monika, Krasňany
Ticháková Olga, Krasňany
Tomka Jozef, Bratislava
Trnka Marek, Varín
Trnka Pavol, Krasňany
Trnková Ľudmila, Terchová
Valchár Miroslav, Nižné Kamence
Valchárová Viktoria, Nižné Kamence
Vallová Katarína, Terchová
Vincent Krkoška, Žilina
Vojtek Marián, Varín
Vojtek Vladimír, Ing., Varín
Vojteková Margita, Mgr., Varín
Vráblová Anna, Kanská
Vráblová Vlasta, Kanská
Vrbinská Edita, Terchová
Walderová Mária, Terchová
Williger Martin, Varín
Zajacová Veronika, Terchová
Zaň Pavol
Žideková Anna, Belá

Opätovne po roku sa chceme poďakovať všetkým ľuďom, ktorí sa rozhodli darovať 2% zo svojich daní pre našu dcéru Lucku Vojtekovú. Veľmi nás teší, že sú medzi nami ľudia so silným sociálnym cítením a chcú pomáhať. Bez vašej pomoci by sme nemohli opakovane absolvovať rehabilitačné pobyty v meste Šopron (Maďarsko).

Za kolektívnu snahu a chuť pomáhať patrí zamestnancom spoločnosti COBA Automotive, s. r. o., obrovské ĎAKUJEME. Vďaka nim môžeme tieto neurorehabilitačné pobyty absolvovať viackrát, a už 4 roky spolu tvoríme spoločný príbeh.

Naša vďaka patrí tiež zamestnancom Hotela Skalka v Rajeckých Tepliciach, ktorým takisto nie je náš osud ľahostajný. Ďakujeme aj tým, ktorí chceli pomôcť, ale nespĺňali zákonom stanovené minimum, ďalej všetkým, ktorí nám pomohli nielen finančne, ale i dobrými radami, milým slovom, ľudským prístupom, modlitbou..

Taktiež ďakujeme za finančný príspevok pánovi Františkovi Kocianovi a jeho rodinke z nadácie GIACOMINI, ktorých sme mali tu česť aj osobne spoznať.

Mária a Pavol
rodičia Lucky

Zo života školy

Martin Repán na pódiu

Martin so sestrou Kristínkou v spoločnosti svojej mentorky Jany Kirschner

Martin Repán v Zem spieva

Mladý muzikant a spevák Martin Repán reprezentuje Terčovú vo folklórnej šou RTVS Zem spieva 2018. Jeho kvality už minulý rok potvrdilo získanie ocenenia Zlaté pásmo na celoštátnej súťaži detského hudobného folklóru Vidiečanova Habovka 2016. Podľa očakávaní preto postúpil z jesenných kastingov priamo do televízneho kola súťaže Zem spieva. V tejto súvislosti prebehla vo štvrtok,

30. novembra 2017, realizácia dokrútky v Terchovej. Prekvapením bolo stretnutie s patrónom, ktorým je speváčka Jana Kirschner – rodáčka z Martina. Záujem sa robil na pôde SZUŠ Akadémie Muzika aj priamo doma u rodiny Repánovcov. Martinovi držíme palce. Nech sa mu darí čo najlepšie.

Vladimír MORAVČÍK
Fotoarchív – Martin REPÁN

300. výročie narodenia A. F. Kollára

Terčovské deti budú počas roka 2018 pracovať na týchto tematických projektoch:

3. – 4. ročník Príroda Terchovej;
5. – 6. ročník Osobnosti Terchovej;
7. – 8. ročník Tradície Terchovej.
Spôsob, akým deti spracujú tému, je ľubovoľný. Najlepšie projekty budú prezentované na Detskej vedeckej konferencii, ktorá sa uskutoční okolo 15. mája 2018 v Terchovskej galérii umenia. Svoje

projekty deti odprezentujú rodičom, učiteľom a pozvaným hosťom. Súčasťou konferencie, nad ktorou prevzal záštitu starosta obce, bude tiež kultúrny program a raut. Odmenou pre deti bude zájazd do Viedne pod názvom Po stopách Adama Františka Kollára. Sprievodnými akciami budú: noc v škole, výtvarná súťaž, medziškolský turnaj vo futsale/ florbale o Pohár Adama Františka Kollára.

Školské kolo Olympiády zo slovenského jazyka

Dňa 26. októbra 2017 sa uskutočnilo školské kolo Olympiády zo slovenského jazyka. Zúčastnilo sa na ňom 42 žiakov, pričom 10 žiakov bolo úspešnými riešiteľmi školského kola.

Výsledky školského kola

1. miesto Barbora Frátriková, VIII.A
2. miesto Karin Komačková, VIII.B
3. miesto Silvia Jánošíková, VIII.A

Úspešní riešitelia

Nataša Berešíková, VIII.A
Karolína Gažová, VIII.A
Gabriela Beliančinová, IX.A
Milan Mažgút, IX.A
Terézia Zajacová, VIII.C
Adela Mešková, IX.B
Monika Jančová, VIII.B

27. september 2017: okresné majstrovstvá v cezpoľnom behu. Družstvo chlapcov v zložení Filip Akantis, VIII.B, Dávid Kvasnica, IX.C, a Ondrej Grondžák, VIII.C, obsadilo krásne 4. miesto;

29. september 2017: školský projektový deň – Deň mlieka; Foto – 1

4. október 2017: projekt NIMBUS realizovaný Občianskym združením Edufactory a neziskovou organizáciou Edulab; Foto – 2

6. október 2017: výlet VII.A triedy do Košíc ako odmena za 1. miesto v zbere papiera a 1. miesto v projekte ALINO; Foto – 3

17. október 2017: exkurzia žiakov 9. ročníka – Múzeum holokaustu Sered' a mesto Trnava; Foto – 4

19. október 2017: florbalový turnaj dievčat v Belej – družstvo dievčat obsadilo 2. miesto;

25. október 2017: exkurzia žiakov 8. ročníka po Hornej Orave; Foto – 5

26. október 2017: koncert pod názvom Strieborný podvečer venovaný starým rodičom; Foto – 6

27. október 2017: Tekvičková noc – pracovisko ZŠ Struháreň, Rozprávková Noc – pracovisko ZŠ Terchová;

10. november 2017: zapojenie sa do celoslovenskej zbierky Hodina deťom – podarilo sa nám vyzbierať 348,26 €; Foto – 7

14. december 2017: Adventný koncert žiakov ZŠ s MŠ Terchová a ich hostí v TGU; Foto – 8

15. december 2017: Vianočná besiedka Terchová – Struháreň; Foto – 9
Fotoarchív – ZŠ s MŠ A.F. Kollára

Foto – 1

Foto – 9

Foto – 8

Foto – 1

Foto – 3

Foto – 2

Foto – 5

Foto – 6

Foto – 4

Foto – 7

Prvá terchovská ZUŠ

Dňa 1. septembra 2017 vznikla historicky prvá Základná umelecká škola so sídlom v Terchovej. Pre deti z obce a okolia sa tak rozšírila ponuka základného umeleckého vzdelávania v rôznych umeleckých odboroch. Ďalším prínosom je vytvorenie nových pracovných miest pre domácich absolventov umeleckých škôl a tiež zhodnotenie obecných priestorov, v ktorých bude prevádzka školy prebiehať.

Zriaďovateľom nového školského subjektu s názvom Súkromná základná umelecká škola Akadémia muzika je občianske združenie s rovnakým názvom Akadémia Muzika, ktoré sa od svojho vzniku venuje rozvoju umeleckého vzdelávania a kultúrneho života v našom regióne. SZUŠ prijíma na štúdium predovšetkým žiakov od 5 do 15 rokov v hudobnom odbore (hra na husliach), tanečnom odbore a literárno-dramatickom odbore (divadelnom). V prvom roku fungovania bolo do školy prijatých 75 žiakov prevažne z Terchovej a Zázrivej. Výučba prebieha v priestoroch Kultúrneho domu Andreja Hlinku v Terchovej.

Čo ďalej?

Zámerom na najbližšie obdobie je rozšíriť hudobný odbor o výučbu ďalších predmetov ako hra na gitare, klavíri, akordeóne, heligónke a spev. V pláne je tiež zriadenie

výtvarného odboru. Pre veľký dopyt je však potrebné zabezpečiť ďalšie priestory vyhovujúce školskej prevádzke, kde bude potrebné zriadiť elokované pracoviská. Nemenej dôležité bude zabezpečenie kvalifikovaných pedagogických aj nepedagogických zamestnancov.

Osobitnou finančne náročnou kapitolou je materiálo-technické vybavenie všetkých odborov a predmetov. Popri nákupe hudobných nástrojov, lavíc, stoličiek a tabúl' zakúpila SZUŠ Akadémia muzika aj zrkadlá a madlá pre tanečníkov do sály KD. Škola má záujem podporiť nielen vlastné deti, preto sprístupnila zrkadlá všetkým záujemcom z radov subjektov cvičiacich v KD. Škola v týchto mesiacoch prežíva zaťažkávajúcu skúšku, keďže rozhodnutím Ministerstva školstva SR je škola zaradená do siete od 1. 9. 2017, ale vo svojom rozpočte s ňou ráta až od 1. 1. 2018.

Učiť sa môže každý

Zakladatelia občianskeho združenia Akadémia Muzika Andrej Dostál a Vladimír Moravčík si dali za cieľ venovať sa umeniu naplno a odovzdávať toto poslanie všetkým záujemcom.

Preto popri SZUŠ, určenej predovšetkým deťom ZŠ, stále pokračujú i v poskytovaní kurzov. Tým pádom si aj ostatní záujemcovia môžu vybrať z ponuky rôznych kurzov ako napríklad heligónka, gitara, spev, klavír, sláčikové nástroje, ľudová hudba, tanec a podobne. Naznačenú príležitosť už v súčasnosti využívajú študenti, „dospeláci“, seniori, dokonca ucelené kolektívy alebo tiež deti, ktoré navštevujú inú ZUŠ a chcú ďalší predmet, či sa iba potrebujú krátko intenzívne pripraviť na „talentovky“ na pedagogické školy. „Dnes naši žiaci rozdáva

radosť sebe a svojmu okoliu. No zajtra to môžu byť naši kolegovia, od ktorých sa budeme učiť my. To bude pre nás veľké zadostučinenie“ – hovorí riaditeľ kurzov Andrej Dostál na margo svojich žiakov.

Chceme sa s vami podeliť

Kurzy začali v školskom roku 2015/16 a ZUŠ 2017/18. Hoci je to krátke obdobie, žiaci oboch subjektov sa už stihli podeliť so svojím umením na mnohých podujatiach a vystúpeniach doma i mimo neho. Žiaci aj celé zoskupenia spolu tiež samostatne verejne vystupujú na rôznych podujatiach ako sú napríklad Jánošíkove dni, Cyrilometodské dni, Poďakovanie za lásku, Jasličková pobožnosť, Zázrivské dni, koncerty ZŠ s MŠ A. F. Kollára – koncerty rodiny, adventné koncerty, ďalej na mnohých vernisážach výstav, dňoch matiek, úcty k starším.

Ako hovorí riaditeľ SZUŠ Mgr. Vladimír Moravčík: „Veríme, že v každom drieme kúsok umeleckého citenia. Naším poslaním je prebúdzat tento vzácny cit, učiť žiakov tvorivo sa realizovať a robiť tak život aspoň o trochu krajším. Budeme pracovať na tom, aby naše školy rástli a stali sa dobrým miestom, kde umenie ľudí spája.“

Akadémia Muzika
Fotoarchív – Akadémia Muzika

POVEŠŤ

Dukáty pod skalami Rozsutca

Jánošíkova družina – chlapci, čo chodili po za bučky – sa neraz zdržiavala pod Rozsutcom, čiže neďaleko od rodiska svojho zbojníckeho kapitána. O hôrnych chlapcoch vieme, že túžili voľnejšie dýchať a urobiť svet spravodlivejším. Brali tým, čo nič nerobili, a predsa mali všetko,

dávali takým, čo od roboty nevystreli chrbát, no žili akurát tak z ruky do úst.

Raz sa k ich zbojníckej kolibe pod Rozsutcom zatúlal chlapec. Zrobený, vyhladovaný, nemal viac ako dvanásť rokov. Valach zo salaša pod Mravečníkom. Hôrni chlapci mu dali najesť, napit' a nechali ho oddýchnuť si. Keď sa chlapec ako-tak pozbieral, opýtali sa ho, kto ho tak doriadil.

– Bača na salaši – povedal chlapec. – Drhol som tam od svitu do mrku, ale jedával som z jednej misky so psami!

– Keď je ten tvoj bača taký lakomý, iste bude aj bohatý! – hôrni chlapci na to.

– Veru je! Už ma kotlík dukátov zakopaný pod rohom salaša a začína odkladať do druhého!

– A tebe ani poriadne najesť nedá! Takú krivdu nedopustíme! – zvolali zbojníci a prichystali sa na nedlhú cestu.

Nad ránom boli pri salaši. Chytili baču, sputnali ho a spod salaša vykopali kotlík s dukátmi. Potom ich ukázali chlapcovi.

– Sú tvoje! – povedal Jánošík. – Sú z tvojho potu a tvojich mozoľov. Odložím ti ich pod skaly Rozsutca. Keď vyrastieš, prezradím ti skryšú a ty s nimi urobíš, čo budeš chcieť!

Potom Jánošík zaviazal každému z družiny i chlapcovi oči, zaviedol ich na celkom neznáme miesto a prikázal kopat'. Znovu ich

viedol a až pri kolibe im dovolil sňať šatky z očí.

– Prisahajte, že neviete, kde sme dukáty zakopali!

Zbojníci jeden po druhom prisahali na Jánošíkovu valašku. Posledný pristúpil chlapec.

– Nemôžem prisahať, kapitán – povedal. – Vofakedy som pásol ovce aj pod Rozsutcom, poznám tam každý chodník, skalu i strom. Darmo ste mi zaviazali oči, aj o polnoci potrafiť na miesto, kde sú dukáty ukryté!

– Naozaj? – opýtal sa Jánošík.

– Naozaj! Niet skryše pod Rozsutcom, ktorú by som nepoznal!

Vtedy sa Jánošík zahal a jediným ťvihom svojej valašky odťal chlapcovi hlavu. Lebo medzi zbojníkmi platil taký zákon, že len kapitán môže poznať skryše nadržovaných pokladov. Potom vzal chlapovo telo, odniesol ho na miesto, kde boli zakopané dukáty, tam ho pochoval, a tak ich navždy zapečatil.

Vraj sa tie poklady odkrýjú len pred takým, čo nájde kostičku z toho nevinného chlapca a tri razy ňou udrie na skalu pod vrcholom Rozsutca. Ale to všetko sa stalo dávno, veľmi dávno. Odvtedy sa chlapcove kosti určite premenili na prach, a tak tie dukáty ostanú v skryši navždy.

+ **Karol JÁNOŠÍK (od Smrekov)**

VÝSTUP

Heligonkári na Veľkom Rozsutci

Dňa 15. septembra 2017 sa v Terchovej uskutočnil už 8. ročník Výstupu heligonkárov na Rozsutec – pod vedením organizátora Laca Rybára. Prišli heligonkári z rôznych kútov Slovenska. Pridali sa k už tradičnej zostave a odhodlali sa s týmto nástrojom vystúpiť na Veľký Rozsutec. Po spoločnom zvitani na parkovisku

Hotela Diery organizátor oboznámil všetkých účastníkov s drobnými inštrukciami a o 13.00 h sa vrchol Veľkého Rozsutca rozoznel zvukom heligoniiek a spoločným spevom. Celý čas vládla veselá nálada, ku ktorej prispel svojimi žartovnými pesničkami najmä známy heligonkár Janko Murín z Detvy.

Po zostupe dolu sa všetci zúčastnení zišli v Kolibe Diery. Popri veselici tam bol odovzdaný každému účastníkovi od organizátora malý prezent s diplomom, aby heligonkári nezabudli prísť na toto už tradičné podujatie v nádhernej prírode aj o rok.

Laco RYBÁR

VIANOCE: Objavy, ktoré zmenili svet

Narodenie Ježiša Krista, nášho Spasiteľa, je radostná správa o tom, že Pán Boh nás má rád a cez syna Ježiša Krista nám pripravil cestu záchrany do Božieho kráľovstva. Vianoce sú veľká radostná udalosť, ktorá nás posilňuje a zbližuje. Viac sme láskavejší a vďačnejší. Áno, nájdú sa i takí, ktorí si myslia, že vianočná udalosť, narodenie nášho Spasiteľa Ježiša Krista, je určená len pre ľudí starších. Iní sa nazdávajú, že tomu môžu uveriť iba ľudia menej učení. Opak je však pravdou. Poznáme veľa príkladov, veľa vzdelaných ľudí, či zo Starého alebo Nového zákona. Aj v dnešnej modernej dobe si významní, vzdelaní čitatelia udržujú svoje náboženské presvedčenie a vedú k tomu i svoje deti.

Všetci sa tešíme na Vianoce, na tradície zvykov a chutných vianočných jedál, na stromček, na darčeky a spoločné stretnutie rodiny. Ponúkam vám niekoľko odskúšaných receptov, ktoré môžu prispieť k celkovému umocneniu atmosféry počas sviatočných dní.

Želám vám požehnané Vianoce a do Nového roku 2018 vinšujem dobré zdravie a veľa úspechov.

Oľga CHUDOVSKÁ, rod. Huličiarová

Vianočná rybacia polievka

Suroviny: Hlavy a odrezky mäsa z 2 kaprov, divoké a nové korenie – po 4 guľičky, 2 bobkové listy, menšie cibule, 400 g koreňovej zeleniny (mrkva, zeler, petržlen, pór), rybie ikry, mlieč, 60 g rozpusteného masla, 1-2 lyžice hladkej múky, 1 dcl šľahačkovej smotany, muškátový orech, sekaná petržlenová vňať, 1-2 na drobné kocky rozkrájané žemle (olej na opraženie žemľových kociek), soľ, voda 1 ½ l (podľa potreby).

Postup: Do osolenej studenej vody dáme variť hlavy a odrezky z rýb, spolu s korením, jednou cibuľou a očistenou zeleninou. Všetko povaríme 30 minút. Vývar precedíme cez sitko. Koreňovú zeleninu vyberieme a pokrájame na malé kúsky. Mäso z hláv a odrezkov oberieme a pokrájame na drobné – aj s vnútornosťami. Na rozpustenom masle osmažíme druhú cibuľu, pridáme hladkú múku a urobíme svetlú zápražku. Do zápražky pridáme muškátový kvet, zalejeme vývarom a necháme prevrieť 15 minút. Do polievky pridáme obrátané mäso, posekanú zeleninu, smotanú a necháme prejsť varom. Dochutíme soľou, sekanou petržlenovou vňaťou; nakoniec pridáme do polievky kocky opekané žemle a podávame.

Poznámka: Pri servírovaní môžeme dať opečené kúsky žemle na dno taniera, a tak naliať horúcu polievku.

Sýta, hustejšia kapustnica

Suroviny (6-8 osôb): Kyslá kapusta – 1

kg aj so šťavou, 500 g bravčového pleca (čerstvé), 500 g údeného bôčika, 1 cibuľa, 100g bravčovej masti, 3 strúčiky cesnaku, 2 dcl červeného vína, klobása (2 nožičky), sušené slivky, 100 g mletej červenej papriky, 2 bobkové listy, soľ, celé korenie, rasca, voda podľa potreby.

Postup: Očistenú cibuľu pokrájame na kolieska a orestujeme na bravčovej masti. Potom pridáme na kocky pokrúpané bravčové plece, krátko orestujeme s cibuľou, posypeme mletou paprikou a zalejeme vínom. Víno necháme trochu odvariť, osolíme, pridáme korenie, rascu, bobkový list, očistený a pokrúpaný cesnak. Pridáme kyslú kapustu, podlejeme vodou a pomaly varíme. Údený bôčik pokrájame na kocky a pridáme do kapustnice. Všetko premiešame a podľa potreby pridáme vodu. Pred dokončením pridáme do kapustnice pokrúpanú klobásu na kolieska (môžeme aj sušené slivky). Všetko necháme prevrieť 8-10 minút. Kapustnicu podľa chuti prisolíme a podávame horúcu s chlebom.

Zemiakový šalát s hubami

Suroviny: 1 kg uvarených očistených zemiakov, 4 kyslé uhorky, 1-2 lyžice horčice, ¾ l hustej kyslej smotany, 1 cibuľa, pol uvareného a drobno nakrájaného zeleru, 4 lyžice húb z konzervy (šampiňóny bez nálevu, ale môžu byť aj sušené uvarené huby bez nálevu), 1 lyžica nasekaného čerstvého kôpru, soľ, cukor, ocot, mleté korenie, 2-3 natvrdo uvarené vajíčka.

Postup: Uvarené zemiaky nakrájame na kocky, kyslé uhorky taktiež pokrájame na tenké kolieska a pridáme ich k zemiakom. Do kyslej smotany pridáme horčicu, pokrúpanú cibuľu, pokrúpaný zeler, huby a kôpor. Všetko osolíme podľa chuti. Môžeme pridať aj štipku cukru a trochu octu. Všetko dobre premiešame a pridáme do zemiakov. Uvarené očistené vajíčka pokrájame na plátky a pridáme do šalátu. Šalát odložíme na chladné miesto a podávame k rôzne pripraveným mäsám.

Lahký zemiakový šalát s jablkom

Pripravíme si ho z rovnakých surovín ako tradičný zemiakový šalát, okrem majonézy. Majonézu nahradíme bielym smotanovým jogurtom, do ktorého pomalinky pridávame olivový olej. Oleja viac do jogurtu nepridávame; približne toľko, ako je polovica objemu jogurtu. Šalát môžeme dochutiť soľou a horčicou. Nakoniec do šalátu s jogurtom pridáme očistené (od šupky a jadrovíkov zbavené) jablko a pokrájame na úhladné kúsky. Šalát zľahka premiešame a odložíme na chladné miesto. Podávame ho k rôznym vyprážaným mäsám; hodí sa tiež k varenému údenému mäsu.

Vyprážaný štedrovečerný kapor

Suroviny: 2 kg očisteného a vypitvaného kapra, soľ, trocha mletej rasce, prelisovaný cesnak, (3 vajcia, 2 lyžice hladkej múky, 2dcl mlieka na trojobal), strúhanka na obaľovanie, olej na vyprážanie, 1 citrón.

Postup: Kapra si podľa potreby rozkrájame na úhladné porcie. Porcie posolíme, potrieme cesnakom a jemne posypeme mletou rascou. Z vajec, mlieka, hladkej múky so štipkou soli si pripravíme redšie cestíčko. Porcie kapra zľahka namočíme do cestíčka a obaľujeme v strúhanke. Na rozhorúčenom oleji vyprážame porcie kapra do zlatožltá z obidvoch strán. Vyprážané porcie udržiavame na teplom mieste, najlepšie v rúre na 50 stupňov C, ale nepokryvame ich. Pred podávaním porcie pokvapkáme citrónovou šťavou.

Pečené ryby

(makrela alebo pstruh na zemiakoch)

Suroviny (4 osoby): 600 g očistených a na kolieska pokrúpaných zemiakov, 1 lyžička drvenej rasce, olivový olej podľa potreby, 2 strúčiky cesnaku, 4 kúsky z makrely alebo 4 pstruhy, korenie na ryby, 1 očistená a pokrúpaná cibuľa, soľ, korenie na ryby, 50 g roztopeného masla, aspoň 1 lyžica posekanej petržlenovej alebo pažítkovej vňate, 2 strúčiky cesnaku.

Postup: Zemiaky dáme na pekáč, polejeme olejom, posypeme rascou a všetko dobre premiešame. Zemiaky mierne posolíme. Umyté ryby osušíme v papierovej utierke, osolíme, okoreníme, potrieme roztláčeným cesnakom a uložíme na zemiaky. Všetko posypeme pokrúpanou cibuľou a ešte pokvapkáme olivovým olejom. Pečieme vo vyhriatej rúre na 180 až 190 stupňov C približne 30 minút. Pred koncom pečenia polejeme ryby roztopeným maslom. Servirujeme na oválnych tanieroch spolu s upečenými zemiakmi; hodí sa k tomu kyslejší šalát, uhorka alebo aj tatárska omáčka. Porcie posypeme vňaťou.

Vyprážané rezne z diviny

Suroviny (5 porcií): a) varenie mäsa – podľa potreby, soľ, 1 bobkový list, 5 zrníček celého korenia, 1 strúčik cesnaku, 2 lyžice octu, 1 dcl červeného vína; b) rezne – 1 kg jelenieho alebo srnčieho mäsa, 150 g údenej slaniny, soľ, mleté korenie, 3 dcl sladkej smotany, 1 lyžička vegety, 3 vajcia, strúhanka podľa potreby, olej na vyprážanie, hladká múka.

Postup: Očistené a odfľanené mäso nakrájame na rezne, ktoré z obidvoch strán jemne poklepeme. Položíme do kastróla a suroviny, ktoré sú uvedené v popise na varenie mäsa, pridáme k rezňom, zalejeme podľa potreby studenou vodou a pekne varíme do mäka. Keď sú rezne uvarené a vychladnuté, pripravíme si cestíčko: zo

smotany, vajec, vegety, strúhanky a soli si rozmiešame cestíčko. Studené rezne zľahka obalíme v hladkej múke, ponoríme ich do strúhankového cestíčka a na rozhorúčenom oleji vyprážame z obidvoch strán. Prílohou môžu byť zemiaky na rôzny spôsob. Rezne na tanieri prekryjeme hrebienkom slaniny; hodí sa k tomu cviklový šalát.

Hovädzie plátky v hubovej omáčke

Suroviny (pre 5 osôb): 750 g hovädzej roštenky, 200 ml kyslej smotany (zo smotany po malej lyžičke si necháme na ozdobu), 2 lyžice polohrubej múky, 1 cibuľa, 1 kocka masového bujónu, 2 hrste sušených húb, 1 strúčik cesnaku, 1 dcl bieleho vína, soľ, mleté čierne korenie, olej, voda podľa potreby, ½ lyžice sekanej zelenej vňate (petržlen, pažítka alebo kôpor).

Postup: Sušené huby si vopred namočíme do 3 dcl vody. Pripravíme si vývar z kocky, približne ½ l. Cibuľu očistíme a pokrájame na kocky. Očistenú hovädzinu nakrájame na plátky, poklepeme z obidvoch strán, osolíme a pokoreníme. Na rozpalenom oleji speníme cibuľu, pridáme hovädzie plátky mäsa a z obidvoch strán ich prudko orestujeme. Potom zmiernime plameň, roštenky trochu podlejeme vývarom a hrniec zakryjeme pokrievkou. Po štvrtí hodine plátky roštenky premiešame, pridáme huby, zvyšok vývaru aj biele víno. Roštenku dusíme do mäka, za občasného podlievania vodou – podľa potreby. Udušené roštenky vyberieme, šťavu zahustíme smotanou, v ktorej sme rozmiešali múku, a necháme povrieť 8-10 minút. Omáčku podľa potreby ešte dochutíme soľou a mletým korením. Ako prílohu podávame žemľové knedle, pridáme hubovú omáčku a na vrch omáčky položíme plátok roštenky, ktorý ozdobíme lyžičkou smotany a mierne posypanou vňaťou.

Namiesto medovníkov si upečte zázvorníky

Suroviny: 220 g zmäknutého masla, 200 g práškoveho cukru, 2 vajcia, 4 lyžice roztopeného medu, 340 g hladkej múky, 2 malé lyžičky sódy bikarbóny, štipka soli, 1 vanilkový cukor, trochu mletej škoric, mletý zázvor (1-2 malé lyžičky) – môžeme použiť aj strúhaný čerstvý zázvor.

Postup: Maslo vymiešame s cukrom do peny, pridáme vanilkový cukor, škoricu, med a vajíčka. Pridáme múku, sódu bikarbónu, zázvor a vypracujeme cesto. Cesto vyklopíme na potravinársku fóliu, zabalíme a na 1 hodinu položíme do chladničky. Rúru vyhrejeme na 180 stupňov C, plech vystelieme papierom na pečenie. Z vychladnutého cesta formujeme guľky, ktoré obalíme v kryštálovom cukre, kladieme na plech a na ňom ich trošku pritlačíme. Pečieme presne 7 minút, aj keď sa nám môže zdať, že ešte nie sú celkom upečené. Mali by byť úplne mäkké, po vychladnutí trošku stvrdnú.

Sladká vianočná ryba ako zákusok (Keď máte formu na rybu, pekne vynikne na vianočnom stole sladká ryba)

Suroviny: 100 g hrozienok, 100 g sušených pokrúpaných sliviek, 50 g kondenzovaného ovocia, 50 g sušených brusníc, 100 g sekaných vlašských orechov, 200 g práškoveho cukru, 1 vanilkový cukor, 1 škoricový cukor, 180 g masla, 5 vajec, 230 g polohrubej múky, 1 prášok do pečiva, tuk (na pomastenie formy), polohrubá múka (na posypanie formy), 50 g varených a olúpaných mandlí (na ozdobenie ryby), biela čokoláda.

Postup: Najprv si maslo, žltky, vanilkový a škoricový cukor vymiešame do peny. Pridáme sušené ovocie, premiešame a z bielkov si ušľaháme biely sneh. Do žltkovej hmoty pridáme múku, prášok do pečiva a sneh. Všetko zľahka premiešame, formu vymastíme, posypeme múkou a cesto vlejeme do formy. Pečieme vo vyhriatej rúre na 180 stupňov C približne 1 hodinu. Upečenú a vychladnutú rybu polejeme bielou čokoládou a z mandľových plátok vytvoríme šupiny.

Perníková torta pre diabetikov (hodí sa i pre všetkých členov rodiny)

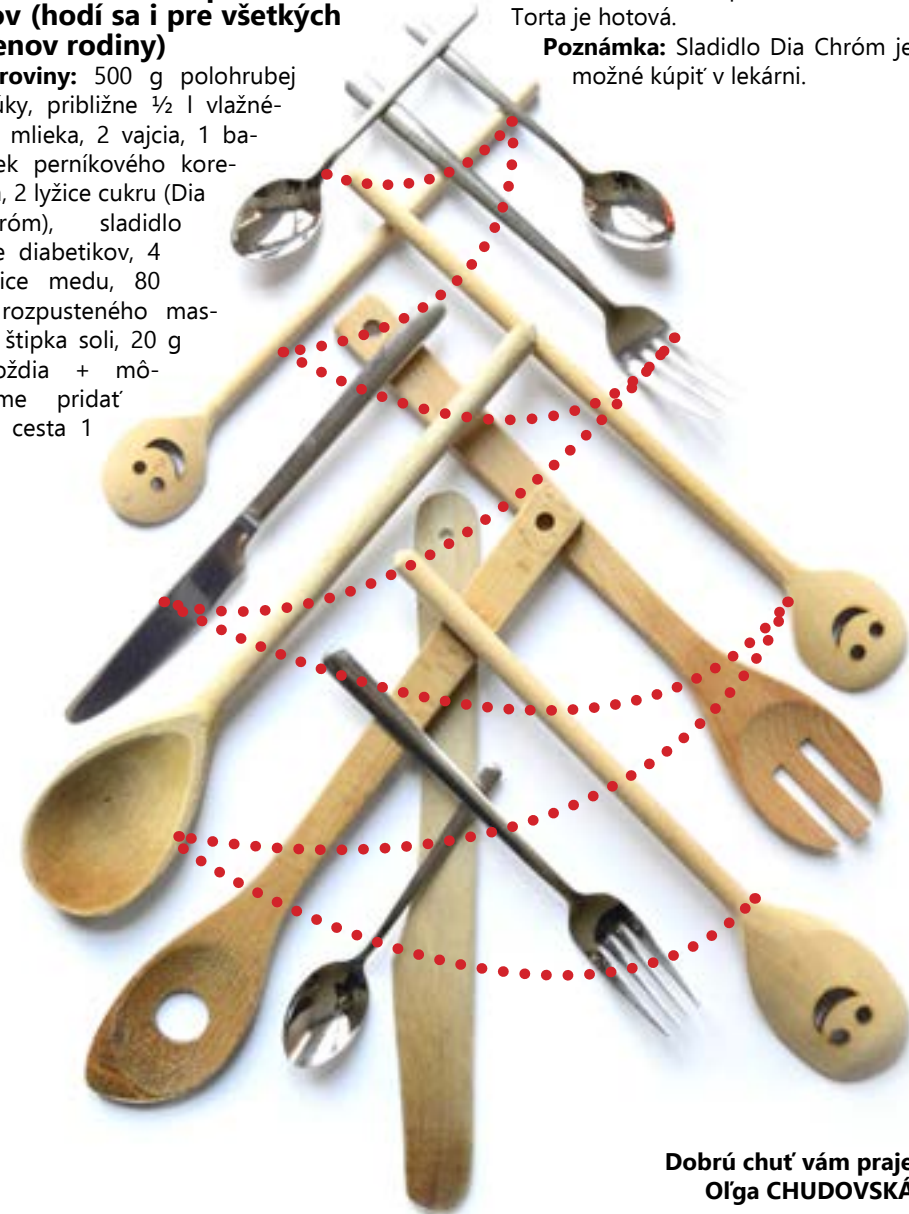
Suroviny: 500 g polohrubej múky, približne ½ l vlažného mlieka, 2 vajcia, 1 balíček perníkového korenia, 2 lyžice cukru (Dia Chróm), sladidlo pre diabetikov, 4 lyžice medu, 80 g rozpusteného masla, štipka soli, 20 g droždia + môžeme pridať do cesta 1

lyžicu kakaa, džem Dia, 300 g čokolády na varenie a 400 ml šľahačkovej smotany (na ozdobu).

Postup: Do misy dáme trochu vlažného mlieka, pridáme 1 lyžicu múky a rozdrobené droždíe. Necháme trochu podkysnúť; ďalej do kvásku pridáme Dia Chróm, múku, kakao, vajcia, maslo, perníkové korenie, med, soľ a cesto vymiesime. Podľa potreby pridáme mlieko. Vymiesené cesto prikryjeme utierkou a necháme 1 hodinu kysnúť na teplom mieste. Tortovú formu vymastíme, vysypeme múkou a vykysnuté cesto nalejeme do formy. Pečieme vo vyhriatej rúre 25-30 minút na 180 stupňov C. Upečený a vychladnutý perník prekrojíme a natrieme džemom (môže byť akýkoľvek – marhuľový, ríbeľový...). Z čokolády a šľahačky si pripravíme krém; je dobré, keď si ho pripravíme vopred.

Príprava krému: Do šľahačky polámeme čokoládu a zahrievame, až sa úplne rozpustí. Potom necháme všetko dobre vychladnúť a vyšľaháme na krém. Plát potretý džemom naplníme čokoládovým krémom a priložíme na vrchnú časť. Boky aj povrch torty natrieme krémom, zo zvyšného krému urobíme po torte ozdobu. Torta je hotová.

Poznámka: Sladidlo Dia Chróm je možné kúpiť v lekární.

Dobrá chuť vám praje
Oľga CHUDOVSKÁ

Silvestrovským atramentom

Kresba – Fedor VICO

TENTO POZNÁTE?

V parku uprostred mesta pracujú dve blondínky. Jedna vždy vyhlbi jamu a druhá, ktorá ide za ňou, ju zase vykopanou hlinou zaplní. Pracujú tak s vervou celý deň bez odpočinku; jedna vykopáva diery, druhá ich okamžite zasypáva. Náhodnému okoloidúcemu to nedá a po chvíli sa ich pýta:

- Oceňujem vašu usilovnosť, slečny, ale boli by ste také láskavé a vysvetlili mi, aký zmysel má táto vaša práca?

Prvá blondínka sa zastaví, utrie si pot z čela a hovorí:

- Viete, normálne pracujeme v trojici, lenže kolegyňa, ktorá sadi stromčeky, je dnes chorá...

Malé tigríča naháňa po púšti poľovníka. Matka ho dobehne, čapne labou a vyčítavo hovorí:

- Koľkokrát som ti vravela, že s jedlom sa nehrá!

- Oci, deti v škole sa mi posmievajú, že som syn mafiána.
- V poriadku, zajtra sa v škole zastavím.
 - Dobre, ale snaž sa, aby so vyzeralo ako nehoda...

Istý komunálny politik sa miluje vo svojej pracovni na stole so sekretárkou. Keď je asi v polovici, vstane a otvorí dvere na chodbu. Potom sa vráti k sekretárke dokončiť milostný akt.

- Prečo si otvoril tie dvere? – pýta sa sekretárka.
- Ale, Zuzanka, poznáš predsa ľudí. Ešte by si mohli myslieť, že tu v pracovnej dobe chľastáme!

Dvaja opilci sa vystatujú, kto z nich má lepšieho psa.

- Môj pes je taký múdry, že si sám zazvoní, keď sa v noci vracia domov.
- To je nič. Môj ani nemusí zvoniť. Má vlastný kľúč!

MADE IN SOVIETSKY ZVÄZ

Sovietsky lyžiar príde do cieľa medzinárodných pretekov v rekordnom čase na jednej lyži. Reportéri sa ho pýtajú:

- Prečo máte len jednu lyžu?
- Pretože sovietske lyže nemajú vo svete páru.

Máte radi Sovietsky zväz?

Odpoveď áno – 2 body.
Odpoveď nie – 2 roky.

Pýta sa zahraničný novinár jednoduchého starčeka.

- Dedo, čo budete robiť, keď v Sovietskom zväze nastane blahobyť?
- Prežili sme vojnu, prežili sme biedu, prežijeme aj blahobyť.

Otázka Rádia Jerevan.

- Čo bolo skôr, vajce alebo sliepka?
- Odpoveď: Skôr? Skôr bolo všetko – vajcia, sliepky, mäso, cukor...

Príde Brežnev k nebeskej bráne a svätý Peter sa ho pýta:

- Tak čo, Brežnev, chceš byť vo východnom sektore alebo západnom?
- Ako sa ma na to môžeš pýtať? Ja, uvedomelý komunista, generálny tajomník ústredného výboru strany. Samozrejme, že vo východnom.
- Dobre, ale na raňajky, obedy a večere budeš chodiť do západného sektora.

Brežnev sa začuduje, ale Svätý Peter pokračuje:

- Predsa nebudeme kvôli jednému variť vo východnom!

Moskva v 60. rokoch minulého storočia. Cudzinec sa na Červenom námestí pýta okoloidúceho muža:

- Prosím vás, kde je tu najbližšia reštaurácia, v ktorej sa dá dobre najesť?
- V Helsinkách –, pohotovo odpovie Moskovčan.

Otázka Rádia Jerevan.

- S kým hraničí Sovietsky zväz?
- S kým chce...

Anketový dotazník v totalitných sovietskych novinách.

1. otázka: Aká je vaša najobľúbenejšia historická postava?
2. otázka: A prečo práve súdruh Lenin?

Telefonuje Angličan s obyvateľom Moskvy. Angličan: Vraj je u vás mínus 60 stupňov. Rus: Kdeže, u nás je len mínus 30. Angličan: Ale na BBC hlásili mínus šesťdesiat. Rus: Ahaaa. Tak to mysleli asi vonku...

Čo je to okupácia? Keď nejaká armáda obsadí dotyčné územie skôr ako Sovietsky zväz.

Zomrel Leonid Iljič Brežnev. Všade panuje smútok, akákoľvek zábava sa ruší. V kine zhasla premietačka a rozsvietilo sa svetlo. Pred divákmi stojí riaditeľ kina a vyhlási:

- Súdružky a súdruhovia, končíme premietanie. Zomrel súdruh Brežnev!
- Na to vstane starší pán v poslednom rade a rozčúlený skríkne: – Doparoma, a to nemáte náhradného premietača!

Otázka adresovaná Rádiu Jerevan: Je pravda, že Sovietsky zväz zostrel civilné lietadlo?

Odpoveď: Nie, vôbec to nie je pravda. Lietadlo narazilo do vysokej životnej úrovne sovietskeho ľudu!

A ČO SI O TOM VŠETKOM MYSLIA...

Už dávno sme mohli byť demokratmi, keby sa demokracia dala niekde ukradnúť (T. Janovic).

Jedna whisky je akurát, dve sú príliš a tri primálo (D. Cooper).

Zo všetkých živočíchov len človek sa vie smiať, hoci má na to najmenej dôvodov (E. Hemingway).

Pijem, aby som spravil ostatných zaujímavejšími (G. J. Nathan).

Manželstvo je pamiatka na lásku (H. Rowlandová).

Keď žena zošpúli svoje pery, je to, ako keď vojak čistí guľomet (B. Hope).

Osemdesiat percent mozgu človeka tvorí kvapalina. U niektorých brzdová (E. Rišian).

Ženy ošetrujú najradšej rany, ktoré samy spôsobili (J. J. Marchand).

Štyridsiatka je staroba mladosti a päťdesiatka mladosť staroby (P. Metz).

V poslednom čase som čítal toľko ostrých výpadov proti fajčeniu, že som sa rozhodol okamžite prestať čítať (W. Churchill).

Ži tak, aby sa tvoji známi začali nudiť, až umrieš (J. Tuwim).

Boli sme zadobre s Hitlerom aj so Stalinom. Máme veľký koaličný potenciál (T. Janovic).

Pripravil **Peter CABADAJ**

Foto – Marián ZAJAC

ZÁVEROM ČO-TO O BLONDÍNKAH

Príde blondína za prednostom stomatologickej kliniky a vraví:

- Pán zubár, a mohli by ste mi do tej protézy dať aj zuby múdrosti?

Prečo majú blondínky na nočnom stolíku jeden plný pohár s vodou a jeden prázdny? Lebo keď sa chcú napiť, tak sa napijú, a keď nie, tak nie.

Blondína požiadala o rozvod. Ponosuje sa sudcovi:

- Neznesiem ďalej takýto život. Manžel so mnou zaobchádza ako so psom.
- Bil vás?
- Nie, ale chcel, aby som mu bola verná...

Blondína zapálila zápalku, aby sa presvedčila, či má ešte v nádrži benzín. Mala. Vo februári by sa dožila tridsiatich rokov...

Manžel sedí vo foteli a číta noviny. Manželka-blondína hystericky pobehuje po byte.

- Aby si vedel, mám toho po krk! Odchádzam! A navždy! Ukončím svoj život v Dunaji!

Manžel sa ani nehne.

- Počuješ? Utopím sa!

Manžel nereaguje. Žena si vezme plášť a rozčúlene odchádza, pričom buchne z celej sily dverami. Manžel ďalej číta. O chvíľu sa žena vráti. Vyzlečie si plášť a pokojne oznamuje:

- Máš šťastie, vonku prší.

Blondína kamarátke:

- Dnes už neverím ničomu. Otvorila som dvere s nápisom MUŽI a bol tam iba záchod...

Foto – Marián ZAJAC

Foto – Marián ZAJAC

Kresba – Fedor VICO

Expozícia Jánošík a Terchová

Veľmi sa nám páčilo.
Mária a Radoslav 4. 1. 2017

Ďakujeme za pekný zážitok v múzeu.
14 detí a 2 učiteľky 25. 1. 2017

Úžasné!!! Odkiaľ toľko vecí viete?
Ďakujeme.
Dária a Dalimil Hatokovci, Bratislava
22. 1. 2017

Ďakujeme, páči sa nám tu. Dobrý a zaujímavý spôsob poznania slovenskej histórie.
Rodina Bukovských 1. 3. 2017

My sme z Bratislavy, Pezinka a Hrubej Borše. Ďakujeme za historický zážitok. Veľmi sa nám tu páčilo.
Miško, Adriánka, Veronika, Martín
10. 3. 2017

Veľmi ma potešilo, že som sa dozvedela o niečo viac z histórie a života Juraja Jánošíka. Ďakujeme.
Anna Petříčková, Poprad 30. 3. 2017

Každá doba potrebuje svojho Jánošíka.
Nečitateľný podpis 16. 4. 2017

Ďakujeme pekne za poučnú prehliadku.
Karolína a Jacob z ďalekého Írska 23. 4. 2017

Ďakujeme za krásne chvíle strávené u vás, zvlášť v dnešný deň, keď slávime 29. výročie našej svadby.
Peter a Drahúška z Rumunska 23. 4. 2017

Ďakujeme múzeu za priblíženie minulosti.
Aminka, Janka, Zuzka, Radka a Ivanka 13. 5. 2017

Ďakujeme za milý prístup personálu. Veľmi sa nám tu páčilo.
Kristína 3. 6. 2017

Ďakujeme za peknú a zaujímavú prehliadku.
Gymnázium Topoľčany I. D
Táňa, Amira, Sofia, Nika, Miriam, Sabi 8. 6. 2017

Ďakujeme za peknú výstavu aj film.
Žiaci a učitelia ZŠ Hrnčiarska 2119/1
Zvolen 16. 6. 2017

Prišli sme sem s našimi deťuškami. Ondrejko, Šimonko, Dominika, maminka Jozefka a teta Kušnierovci z Lehoty pod Vtáčnikom. Konečne deti naživo videli dereš, krosná, kolovrátok a ľanovú niť. Hor sa za sochou Jánošíka!
17. 6. 2017

Krásna expozícia slovenskej kultúry z tohto regiónu.
Košičania a detičky Marek, Miriamka, Stanka, Zuzka, Ľubica, Matej, Simi, Emka, Magdaléna Čenická, Radoslav Čenický 18. 6. 2017

Nádherná expozícia Jurka Jánošíka. Veľmi sa nám tu páčilo.
Janko, Martuška, Martinko 4. 7. 2017

Veľmi sa nám tu páčilo, expozícia i film o Jánošíkovi.
Rodina Ontkocovcov, Modra nad Cirochou, Snina. Evka, Klaudia, Margaréta, Peter, Eliška, Ďoďo 1. 7. 2017

Ďakujeme veľmi pekne. Vystihnuté pre naše budúce generácie i pre nás.
Rodina Dovičákovcov/Šalamonovcov, rodina Šimkovcov/Suchých 4. 7. 2017

Líbilo se. Jánošík byl frajer.
Aleš a Darina 5. 7. 2017

Bola tu rodinka Radzovcov a Kališovcov z Nového Mesta nad Váhom. Veľmi sa nám tu páčilo. 7. 7. 2017

Krásna výstava, pekný príbeh.
Rodina Červeňanských 7. 7. 2017

Ďakujeme za uchovanie tradícií. Jánošík bol fešák, škoda ho!
Matka, Janka a Darinka. 8. 7. 2017

ZŠ s MŠ Višňové, denný tábor Višňovčatá v akcii.
Kristínka Madejová, Simonka Perdochová, Emka Bičanovská, Kubko, Mirek 11. 7. 2017

Sme radi, že sme sa tu zastavili. Ďakujeme!
Pavol a Martina Molnárovci zo Sabinova 20. 7. 2017

Sme nepočujúci, stretnutie bývalých škôl v Kremnici. Je tu krásne. Múzeum: super.
10 ľudí – Zdena Karniiová 22. 7. 2017

Mne sa najviac páčil film a zaujímalo ma, ako Jánošíka obesili.
Radka Martišová 30. 7. 2017

Ďakujeme za múzeum. Treba si vážiť a uctievať slovenských hrdinov. Bodaj by ich bolo viac v dnešnej dobe!
Diana Gujer, USA

Ďakujeme za pekný folklórny program. Veľká vďaka celej Terchovej za 55. ročník folklórnych slávností.
Štefan, Žilina 4. 8. 2017

Pekná, pútavá výstava diel zo života

bežného terchovského ľudu i rodáka, zbojníckeho kapitána Juraja Jánošíka.
Ďakujeme: rodina Jánošíkovcov zo Spišských Vlachov: Otec Juraj, mamka Slávka, syn Jurko Jánošík 6. 8. 2017

Boli sme tu navštíviť všetko, čo sa spája s Jurajom Jánošíkom, nakoľko môj syn robí o ňom maturitnú prácu. Veľmi sa nám tu páčilo.
Monika a Patrik Rachovci 8. 8. 2017

Ďakujeme za dokument a prajeme veľa úspechov vám aj celému regiónu. Bohu dušu a mne dukáty!!!
Vladimír Herega a Dominika Jančovičová 13. 8. 2017

Ďakujeme za veľmi príjemné a poučné chvíle. Sme radi, že sme sa mohli (vdáka expozícií a filmu) vrátiť do minulosti a pripomenúť si svoje korene. Sme nesmierne hrdí na našu históriu, na našich predkov, na našu vlasť. Vivat Slovensko!
Pozdravy z Banskej Bystrice, Šimon 20. 8. 2017

Gorali zo Zamaguria tu boli na svadobnej dovolenke. Krásna dedina! Ďakujeme za peknú expozíciu.
Gabi + Janko Lachovci 19. 10. 2017

Expozícia Jánošík a Terchová privítala v mesiacoch január – november 2017 **10 200** záujemcov. Počas uplynulých rokov to boli návštevníci z týchto štátov: Anglicko, Argentína, Austrália, Belgicko, Brazília, Bulharsko, Cyprus, Česko, Čierna Hora, Čile, Čína, Dánsko, Estónsko, Grécko, Fínsko, Francúzsko, Gruzínsko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Izrael, Japonsko, Kazachstan, Kanada, Keňa, Kórea, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Macedónsko, Maďarsko, Nemecko, Nový Zéland, Nórsko, Peru, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko, Slovinsko, Srbsko, Sýria, Škótsko, Španielsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Ukrajina, USA a, samozrejme, Slovensko. Prehľad štátov nie je kompletný. Nie všetci návštevníci zanechali po sebe písomný záznam.

Text a foto **František MUCHA**

Príde muž do obchodu a potrebuje vybrať pre manželku vianočný darček. Zastaví predavačku a pýta sa jej:
– Neviete mi poradiť niečo lacné pre manželku?
Predavačka mu ochotne ukazuje jeden kúsok za druhým, ale muž si stále nevie vybrať a všetko sa mu zdá veľmi drahé. Keď to už trvá dlhšiu dobu a predavačke už dochádza trpezlivosť, muž sa jej znova pýta:
– A vy keby ste boli mojou ženou, čo by ste si želali?
Predavačka sa naňho pozrie a hovorí mu:

Autor: Juraj Mitošinka	stal sa jasným	1. časť tajničky	skratka obvod- ného úradu	skratka dibutyl- flalátu	zákop	kolotanie (bás.)	Pomôcky: pista, lot, ebur, rif, Bovet	navinul	2. časť tajničky	trýzniš
spodná časť niečoho							kovová súčiastka lámaním uvoľní			
zložený z vrúbkov										
dvojhláska			polyméro- vá látka koberec (zastar.)							
skr. tele- viznej spo- ločnosti Thajsko				položenie veľmi sa tešíš						
obleč (kniž.)					rozpráv- kový kôň prostred- ná časť					
druh morského kórovca						EČV Malaciek artista v cirkuse			3. časť tajničky	mastenec (miner.)
Pomôcky: neofyt, TVT, le- pas, steatit	dráha (zried.) druh me- lanchólie						zn. lumen- sekundy lietadlo (hovor.)			
umeľkyňa zhoto- vujúca sochy								zn. prvku asťat odovzdá- vaš		
značka prvku paládium			veľmi škaredo tu, tuhľa							
hlbkomer				dobiedza, dotiera útes						
slonovina					švajčiars. lekár osobné zámeno					
podstata veci (filoz.)							Albert (dom.)			
naturali- zovaná rastlina (bot.)							šaty, oblečenie (kníž.)			

Vitazi v spoločnosti organizátorov

Terchovský polmaratón

Ako už tradične, týždeň po Medzinárodnom maratóni mieru v Košiciach sa 7. októbra 2017 konal 3. ročník Terchovského polmaratónu. A aký bol?

Myslím si, že taký, aký sme ho ako organizátori chceli. Medzinárodný a solidárny. Tohto roku sa na Terchovskom polmaratóni zúčastnili aj bežci z Vietnamu, Tajvanu, USA, Kosova, Nemecka, Poľska a Čiech. Dovedna súťažilo 296 bežcov; na trati dlhej 21 km bežalo 117 mužov a 19 žien. „Terchovskú desiatku“ si zabehlo 98 mužov a 62 žien. Najmladší pretekár mal iba 10 rokov, najstarší 74 rokov. A po minuloročnej premiére sa osvedčil aj detský beh na

770 metrov. Tento rok sa na ňom zúčastnilo 155 detí.

Beh mal tiež solidárny rozmer. Deti zo ZŠ vo Varíne, ktoré sa zúčastnili už druhý rok detského behu, rovnako ako i deti zo ZŠ s MŠ v Terchovej dostali od organizátorov 20 ks dresov. Časť výťažku zo zápisného (vo výške 700 €) dostali deti z materskej školy v Terchovej ako dar. Za tieto peniažky sa zakúpili didaktické pomôcky, audio systém a do pobočky MŠ u Gregušov nový LCD televízor.

Na záver môjho ohliadnutia sa za 3. ročníkom mi ešte dovoľte srdečne poďakovať ľuďom, bez ktorých by to nešlo. Veľké

ďakujem patrí poslancovi NR SR Milanovi Laurenčíkovi, ktorý už tretí rok drží záštitu nad týmto podujatím, starostovi Terchovej Jozefovi Dávidikovi, všetkým mojim kolegom z organizačného výboru: Martinovi Marcinkovi, Tomášovi Dikošovi, Mariánovi Ďuratnému, Markéte Melišovej, chalanom z Horskej služby, dobrovoľníkom a dobrovoľníckam. Ako riaditeľ pretekov si dovoľím povedať a zhodnotiť, že Terchovský polmaratón 2017 dopadol veľmi dobre. Aj preto sa už všetci tešíme na ďalší ročník.

Vlado ŠVEC

riaditeľ Terchovského polmaratónu

Foto – František MUCHA

Na stupňoch víťazov

Bežci v Tiesňavách

3. ročník Terchovského polmaratónu 2017: Výsledky				Trať 21,1 km		Prevýšenie 370 m	
Por. č.	Štar. č.	Meno	Ročník	Krajina	Klub	Kategória	Čas
1.	66	Imrich PÁSTOR	1974	SVK	AK Slávia, TU Košice	muži	1:15:51,6
2.	76	Patrik REHÁK	1994	SVK	AK Čadca	muži	1:16:50,5
3.	14	Ján ČERVEŇ	1987	SVK	BK Dolný Kubín	muži	1:18:14,9
1.	131	Veronika LAŠOVÁ	1992	SVK	ŠK Dukla, o. z., Ban. Bystrica	ženy	1:33:47,4
2.	137	Danica REDECHOVÁ	1988	SVK	Adidas Runners	ženy	1:40:54,5
3.	134	Alena MACUROVÁ	1979	SVK	KROS Žilina	ženy	1:46:55,0

Terchovská futbalová jeseň

Futbalové trávniky prikryl sneh. Hráčov, trénerov a funkcionárov čaká krátka prestávka, ktorú využijú na oddych. My zas využijeme toto miesto na obhliadnutie sa za futbalovou jeseňou, počas ktorej sa do Terchovej opäť vrátila IV. liga mužov. Zhruba šesťdesiatka mládežníkov od dorastu po prípravku zas so zánietením a chuťou sebe vlastnou pokračovala v zdokonaľovaní svojho futbalového umenia na tréningoch a zápasoch. Veď čo ak by sa raz ozval Inter Miláno, alebo aspoň MŠK Žilina?

Terchovskí muži po 17 rokoch opäť brázdia trávniky IV. ligy v skupine „sever“ a sú príjemným prekvapením súťaže. Zimujú na výbornom druhom mieste za rezervou ligového Ružomberka, ktorú ako jediní dokázali na jeseň poraziť. Svoj pohľad na jesenné účinkovanie mužov zhrnul tréner Pavol Šuhaj aj pre internetový portál Stredoslovenského futbalového zväzu. Vybrali sme niektoré myšlienky z rozhovoru terchovského trénera s Jozefom Cvajnígom

„Ako nováčik súťaže sme mali, a stále máme cieľ skončiť do 6. miesta v tabuľke. Keď si však prehodnotíme skutočnosť, že mužstvo je pohromade prakticky tri roky, tak postavenie v tabuľke nie je pre mňa prekvapením. Nevyzdvihoval by som jednotlivcov, keďže futbal je kolektívny šport. Každý jeden hráč má na danom poste svoje úlohy, ktoré by mal plniť. Jednotlivci vyhrávajú poháre pre najlepšieho strelca alebo hráča, ale kolektív vyhráva zápasy a súťaže. Preto by som chcel okrem hráčov z kádra vyzdvihnúť ľudí, ktorí okolo futbalu robia. Začnem prezidentom klubu Viktorom Holúbkom, starostom obce

Jozefom Dávidikom, členmi výboru Jánom Kováčom, Pavlom Michálkom a Jozefom Mičom, Jozefom Hanuliakom „Kempesom“ – vedúcim mužstva, trávnikárom Vincom Hanuliakom a hospodárkou Alenkou.

Sviatkom nielen pre mňa, hráčov, funkcionárov, ale i pre obec a fanúšikov bol pohárový zápas druhého kola Slovnaf cupu s prvoligovým Tatranom Prešov. Fanúšikovia po ňom tleskali domácim hráčom, ktorí síce prehrali, ale neboli ďaleko od prekvapenia. Najväčším vyznamenaním pre hráčov bolo to, keď na spoločnej večeri hosťujúci tréner povedal, že nepostúpilo lepšie mužstvo. V zime chceme absolvovať kvalitnú prípravu, nech sa hráčom vyhýbajú zranenia. V jarnej časti pôjdeme od zápasu k zápasu, chceme baviť ľudí našim útočným futbalom, zbierať body a uvidíme, kam nás to katapultuje po skončení sezóny.“

Dorastencov vedie Peter Tlacháč, ktorého sme sa spýtali, ako hodnotí výkony svojich zverencov. Tí bojujú v I. triede a sú na priebežnom piatom mieste: „Chlapci odvedli dobrú prácu, aj umiestnenie je solidné. Najviac ma teší poctivý prístup

k tréningom i zápasom, a tiež, že už traja si zahrali za prvý tím, s ktorým absolvujú aj zimnú prípravu“ – odpovedal Peter Tlacháč.

Starších a mladších žiakov trénujú Janko Kačáni a Martin Papala. Čo nám o svojich zverencoch prezradili spolu? „Je vidieť, že futbal deti v Terchovej baví. Účasť na tréningoch je skvelá, tréneri majú vždy s kým pracovať. Postavenie v tabuľke nie je ideálne, ale veríme, že na jar nazbierame viac bodov a budeme sa pohybovať v hornej časti tabuľky. Ďakujeme vedeniu FK, ktoré sa o našu mládež ukážkovo stará, a tiež páňovi Romančíkovi, ktorý pre deti kúpil kopačky. Teraz nás čaká mesačná prestávka, počas ktorej si môžu oddýchnuť deti a, samozrejme, aj tréneri“ – uviedli Janko s Martinom.

Najmladší futbalový drobzig učí futbalovým základom tréner prípravky Martin Polet. Ako sa javia v pohybe s loptou a napredovaní v jej ovládaní prípravkari? „Vyzerá to tak, že talenty nám rastú. S chlapcami chodievame na turnaje, ktoré organizujeme striedavo my, Teplička nad Váhom, Krasňany, Kotrčiná Lúčka a Rudina. Tam sa chlapci dosýta vyhrávajú a veľa naučia. Potom v tom pokračujeme na tréningoch. Po dvoch chlapcoch nám už poskuľujú aj tréneri zo žilinskej akadémie“ – odpovedal Martin Polet.

Čo dodať záverom? Hádám len to, aby sa všetkým našim chlapcom a dievčatám na zelených trávnikoch darilo, a nech sú im budúce víťazstvá na potešenie a prehry na poučenie. Športu zdar a futbalu zvlášť!

Janko KAČÁNI a Marián ZAJAC

Fotoarchív – FK Terchová

Starší žiaci FK Terchová so svojim trénerom Jankom Kačánim (prvý zľava v hornom rade)

Róbert v zápase proti USA

30 gólov, premiéra, dospelosť a nová zmluva

Tak by sme mohli v skratke zhodnotiť uplynulý rok v prípade talentovaného útočníka „šošonov“ a mládežníckeho reprezentanta Slovenska **Róberta Boženíka**, ktorý 19. novembra dovŕšil dospelosť. Spomenutých tridsať gólov strelil Róbert do súperových sietí nasledovne: 16 gólov za žilinskú 19-tku, 7 gólov za druholigový „B“ tím, 6 gólov za mládežnícke reprezentácie Slovenska a 1 gól za „A“ mužstvo Žiliny. A práve ten padol v jeho premiérovom štarte za prvé mužstvo MŠK, keď v treťom kole Slovenského pohára uzavrel výsledok so Závažnou Porubou na 11:0! Na margo uvedeného povedal: „Tréner Guľa mi nič špeciálne po

mojej premiére nemusel hovoriť. Makám stále, gól v pohári ma nakopol, nemohol som v ten večer zaspáť. Skórovať za prvý tím bol neskutočný pocit, také niečo chcem zažívať stále.“

Klubovú sezónu dopíňal nádejný forward reprezentačnou kapitolou. Mladí sokolíci vyhrali v konkurencii domáceho Turecka, Walesu a Kazachstanu kvalifikačnú skupinu a postúpili do Elite round, kde ich v marci budúceho roku čakajú súboje o postup na Majstrovstvá Európy do Fínska s rovesníkmi domáceho Portugalska, Írska a Kosova. Uvedené celosezónne skutočnosti, ktoré potvrdzujú Róbertov progres, vyústili do podpisu novej zmluvy s vedením MŠK

Žilina. Zmluva má platnosť do 30. júna 2022. Tento fakt komentoval náš rodák na klubovom webe slovami: „Som veľmi rád, že MŠK Žilina so mnou chcela predĺžiť zmluvu a že aj naďalej môžem byť súčasťou tak úspešného mužstva.“ A ako Róbert Boženík formuluje svoje ciele? „Hlavne nech sa mi vyhýbajú zranenia a nech sa čím skôr prepracujem do hlavného mužstva. To je základný cieľ, s tým sa každé ráno zobúdzam. Momentálne by som chcel s devätnástkou vyhrať ligu, pretože ročníkom pred nami sa to nepodarilo.“ Tak nech to vyjde. Držíme palce!

Marián ZAJAC

Fotoarchív – Róbert BOŽENÍK

Po florbalovom turnaji v Belej, kde získali naše dievčatá pod vedením p. uč. Boháčovej (prvá zľava) druhé miesto
Fotoarchív – ZŠ s MŠ A.F. Kollára

Vítazky florbalového turnaja vo Varíne

Filip Akantis (piaty zľava)

Basketbalista Filip Akantis je majstrom Slovenska

Štrnásťročný Filip Akantis, žiak našej ZŠ a hráč MBK Victoria Žilina, sa v máji tohto roku so svojim tímom stal majstrom Slovenska v kategórii starších žiakov – sezóna 2016/2017. Na záverečnom turnaji, ktorý sa konal v domácych podmienkach športovej haly na Rosinskej ceste, si žilinskí starší žiaci vybojovali titul v konkurencii rovesníkov z Prievidze, Levíc a Žiaru

nad Hronom. Filipovi a celému tímu k úspechu gratulujeme a nech sa im pod deravými košími darí aj naďalej.

Konečné poradie:

1. MBK VICTORIA ŽILINA
2. ŠBK JUNIOR LEVICE
3. MŠK BK ŽIAR NAD HRONOM
4. MBA PRIEVIDZA

-zaj-

Pavel Hapal a Terchová

Tréner našich úspešných futbalových reprezentantov do 21 rokov, ktorí nám v tomto roku na Majstrovstvách Európy v Poľsku pripravili svojimi výkonmi veľkú radosť a seba zas dobrú reklamu, rád dovolenkuje na Slovensku. Denníku Šport z 1. júla 2017 Pavel Hapal prezradil, že dobrá letná dovolenka s rodinou nemusí byť len pri mori, ale aj v horách: „Raz sme už dovolenkovali v Terchovej a bolo to perfektné. Máme radi turistiky, takže v rámci aktívneho oddychu by sme chceli absolvovať horské túry“ – pochválil rodák z Kroměříža pobyt v Jánošíkovom kraji, z čoho sa môžeme úprimne tešiť.

-zaj-

Lákadlom aj olympiáda v Pjongčangu

V lete zmenil dres a z pražskej Sparty sa presunul k „levom“ z Hradca Králové. V miestnom Mountfelde dostal dres s tradičnou šestkou a zaradil sa do ambiciózneho mužstva od rieky Labe, v ktorom tvoria nezanedbateľnú časť hokejisti pochádzajúci spod Tatier (Rybár, Graňák,

Kukumberg...) Áno, reč je o našom rodákovi **Lukášovi Cingelovi**, ktorý so svojim tímom „okupuje“ v českej Tipsport lige priebežne druhé miesto, tesne za vedúcou Plzňou.

Do reprezentačnej prestávky, pred viačnym turnajom v Nórsku, nazbieral

Lukáš v 29 zápasoch desať (3+7) kanadských bodov. Potešiteľné je, že jeho výkony sledujú aj nový generálny manažér národnej reprezentácie Miroslav Šatan s novým trénerom Craigom Ramsayom. Lukáša povolali už na Nemecký pohár, teraz – v čase písania tohto článku (polovica decembra) – je v nominácii na MECA Hockey Games v nórskom Hamare tiež.

Na spomenutom turnaji si naši hokejisti zmerali sily s Francúzskom, Ruskom a Nórskom. Podľa slov generálneho manažéra Miroslava Šatana by sa kostra tímu z turnaja v Nórsku mala predstaviť aj na februárových ZOH v juhokórejskom Pjongčangu. Šanca tu teda pre Lukáša je. Ako to však vidí on? „Tak určite by to bolo super zahrať si na olympiáde a zažiť to tam. Je to však ešte dosť ďaleko, tak sa snažím na to príliš nemyslieť; ešte máme pred sebou dosť zápasov. Šance, aké sú, neviem, všetko závisí odo mňa, ako budem hrať a akú budem mať formu“ – uzavrel skromne Lukáš.

Verme, že forma i zdravie Lukášovi Cingelovi vydržia, rovnako aj priazeň trénerov, aby sme tak mohli premiérovu fandiť Terchovcovi na podujatí pod piatimi kruhmi.

Marián ZAJAC

Miestne kultúrne stredisko
v Terchovej ďakuje všetkým svojim
priaznivcom, podporovateľom
a čitateľom novín TERCHOVÁ
za dobrú spoluprácu v roku 2017.

Prajeme všetkým občanom Terchovej
hojnosť Božích darov, rodinné šťastie,
no najmä veľa dobrého zdravia
a úspešný nasledujúci rok 2018.

Najväčšie podujatia v Terchovej počas roku 2018

10. február 2018	Preteky Gazdovských koní (17. ročník)
8. apríl 2018	POĎAKOVANIE ZA LÁSKU – Veľkonočný koncert venovaný sv. Jánovi Pavlovi II. (14. ročník)
26. mája 2018	Majstrovstvá sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek
3. – 5. júl 2018	Cyrlometodské dni v Terchovej (29. ročník)
2. – 5. august 2018	MFF Jánošíkove dni (56. ročník)
13. október 2018	Terchovský polmaratón (4. ročník)
25. december 2018	Jasličková pobožnosť (44. ročník)

JANOŠÍKOVA
VALAŠKA
- reštaurácia & ubytovanie -

Ubytovanie v srdci Terchovej

oslavy ■ posedenia ■ večierky

www.janosikovavalaska.sk

ORDINAČNÉ HODINY

na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých a detí na ZŠ Terchová.

Na základe rozhodnutia Ministerstva zdravotníctva SR o zmene ordinačných hodín na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých a detí dávať do pozornosti zmenu ordinačných hodín na zdravotnom stredisku v Terchovej.

Pondelok	od 7.00 do 15.00 h
Utorok	od 7.00 do 17.00 h
Sreda	od 7.00 do 15.00 h
Štvrtok	od 7.00 do 14.00 h
Piatok	od 7.00 do 11.30 h

Každý deň je obedňajšia prestávka v čase od 11.30 do 12.00 h

SZUŠ AKADÉMIA MUZIKA uskutočnila **11. decembra 2017 o 17.00 h** v Terchovskej galérii umenia **TRIEDNY KONCERT** žiakov pedagóga Vladimíra Moravčíka.

Reštaurácia Kultúrny dom v Terchovej a Terchovské národné divadlo pripravili pre malých aj veľkých mikulášsky darček – rozprávkovú inscenáciu Mestského divadla v Rožňave **Ďurošík** alebo na Zbojnícku nôtu. Predstavenie bolo odohrané **9. decembra 2017 o 18.00 h** v Kultúrnom dome Andreja Hlinku v Terchovej.

Terchovské národné divadlo uviedlo **16. decembra 2017 o 18.30 h** premiéru hry **Perinbaba**. Predstavenie sa konalo v Kultúrnom dome Andreja Hlinku v Terchovej. Keďže bol o hru veľký divácky záujem, reprízovala sa v nedeľu, 17. decembra 2017, o 15.00 h.

Dňa **29. októbra 2017** sa uskutočnilo kultúrne podujatie venované našim spoluobčanom nad 65 rokov pri príležitosti **Mesiaca úcty k starším**. Stretnutie dôchodcov sa konalo v RIC TERCHOVEC pod záštitou sociálnej komisie pri OZ Terchová. Súčasťou podujatia bol aj slávnostný obed a kultúrny program.

Miestne kultúrne stredisko Terchová a redakčná rada obecných novín TERCHOVÁ oznamujú všetkým mimo terchovským čitateľom a záujemcom o pravidelné doručovanie novín, že si ich môžu objednať predplatením, a to **na adrese:** Miestne kultúrne stredisko, ul. sv. Cyrila a Metoda, č. 96, 013 06 Terchová; **e-mailom:** mks@terchova.sk alebo telefonicky na číslo **041/5695 129**. Noviny vám budeme pravidelne zasielať poštou.

7. decembra 2017 sa v Terchovskej galérii umenia uskutočnil koncert žiakov ZUŠ L. Arvaya Žilina – elokované pracovisko Terchová zo speváckej triedy Anny Davidíkovej.

Na prvý sviatok vianočný (**25. 12. 2017**) sa o 16.00 h v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej uskutoční už po 43. raz **JASLIČKOVÁ POBOŽNOSŤ**.

Dňa **13. decembra 2017** sa v Terchovskej galérii umenia uskutočnila **beseda so spisovateľom Igorom VÁLEKOM**. Zúčastnili sa na nej žiaci 4., 5. a 6. ročníka ZŠ A. F. Kollára Terchová. Súčasťou podujatia bola tiež prezentácia kníh spojená s predajom.

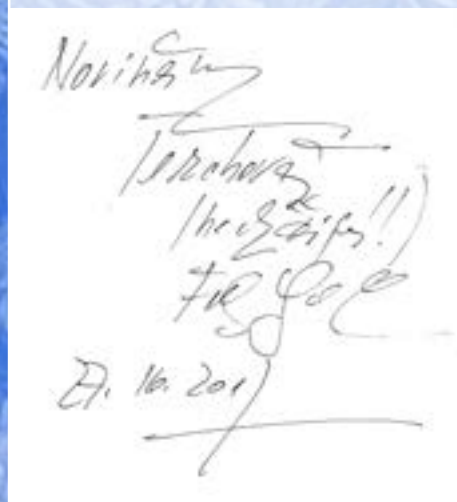

Stretnutie s Fedorom Gálom

K Novembru 89' rozhodne patrí významná postava Fedor Gál. V piatok 27. októbra 2017 som sa zúčastnil v Novej synagóge v Žiline na slávnostnej prezentácii knihy Karola Sudora Fedor Gál: Ešte raz a naposledy. Koniec príbehu. „Krstnou mamou“ bola speváčka Katka Koščová z Prešova.

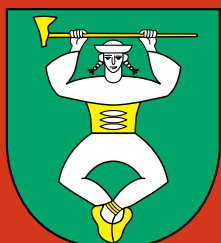
Ide o knihu rozhovorov Karola Sudora s Fedorom Gálom, ktorý ako bývalý prognostik komentuje dianie na Slovensku aj v Čechách. Keď hovoril, čo chýba tomuto svetu, tak z jeho úst zaznelo kľúčové slovo ľudskosť. Zo Žiliny som odchádzal s knihou, podpisom v nej a takisto s venovaním pre naše noviny.

Ján MIHO ml.

V stredu, **6. decembra 2017**, zavítal do našej obce **Mikuláš** na koči aj so svojím sprievodom. Mali sme ho možnosť stretnúť pred kostolom a v uliciach obce.

TERCHOVÁ

Vydáva:
IČO vydavateľa:
Šéfredaktor:
Redakcia:
Redakčná rada:

Jazyková úprava:
Tlač:
Grafická úprava:
Adresa redakcie:

Miestne kultúrne stredisko Terchová, ul. sv. Cyrila a Metoda č. 96, 013 06 Terchová
IČO 00364 886
Ján Miho ml.
Helena Laščiaková, Katarína Halapiová
Mgr. Peter Cabada, Rudolf Patrnčík, Ing. František Kadaš, František Mucha,
Mgr. Renáta Opalková, Ing. Marián Zajac
Mgr. Peter Cabada
Varínska tlačiareň, Varín
Adriána Ondrušová
MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129, 0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138, fax. 041/5695 310
ISSN 1338-8827, evidenčné číslo: 3548/09
Vyšlo v decembri 2017.